

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Ana Bilim Dalı / Muhasebe Finansman Bilim Dalı

SİGORTACILIK İŞLEMLERİ VE SİGORTA ŞİRKETLERİNDE MUHASEBE DÜZENİ

Cihat KARSLI

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. S. Alpagut ŞENEL

Sivas
Ocak 2013

SİGORTACILIK İŞLEMLERİ VE SİGORTA ŞİRKETLERİNDE MUHASEBE DÜZENİ

Cihat KARSLI

Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin İşletme Ana Bilim Dalı
Muhasebe Finansman Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

Sivas
Ocak 2013

KABUL VE ONAY

Cihat KARSLI'nın hazırlamış olduğu “Sigortacılık İşlemleri ve Sigorta Şirketlerinde Muhasebe Düzeni” başlıklı bu çalışma, 07/01/2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “İşletme Ana Bilim Dalı, Muhasebe Finansman Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. S. Alpagut ŞENEL (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Mehmet DEMİR

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KISAKÜREK

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.
.../.../.....

Prof. Dr. Alim YILDIZ

Enstitü Müdürü

ÖZET

KARSLI, Cihat, Sigortacılık İşlemleri ve Sigorta Şirketlerinde Muhasebe Düzeni, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2013.

Sigorta işletmeleri finansal kuruluşlar olarak, sermaye birikimi ve ekonomik gelişme açısından göz ardı edilemeyecek yatırım kaynaklarına sahiptirler. Sigorta şirketleri bünyesinde biriken fonların çeşitli yatırımlara dönüştürülmesi ekonomik gelişme ve üretkenliğin artırılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Her kişi veya kuruluş kendi çıkarları doğrultusunda finansal analizin belirli verileriyle ilgilenebilir. Sigorta şirketleri ile ilgilenebilecek sigortalılar, yatırımcılar, alacaklılar dışında devlet de sigorta şirketlerinin ödeme yükümlülüklerini yerine getirmesi ve sigortalıları mağdur etmemesi amacıyla sigorta şirketlerinin finansal analiziyle ilgilenmektedir.

Bu yüksek lisans tezinde, sigorta sektörüyle ilgili temel kavramlarla ilgili genel bilgiler verilmiş, sigorta işletmelerinin muhasebe uygulamaları incelenmiş, sigortacılık işlemleri ile sigorta muhasebesinin özelliklerine değinilmiştir. Son bölümde örnek bir sigorta şirketinin muhasebe düzeni incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sigorta, sigortacılık, muhasebe.

ABSTRACT

KARSLI, Cihat, Insurance Operations and Accounting System in the Insurance Companies, Master's Thesis, Sivas, 2013.

As financial establishment, insurance companies have huge investment sources for economical development and capital accumulation. Converting accumulated funds of insurance companies to investments have importance for economic improvement and productivity.

Every company or people could be interested in the results of a financial analysis in accordance with their benefits. The financial analysis of insurance companies normally attract the attention of insurance holders, investors, creditors and also government. The aim of the government is controlling the insurance companies' ability to pay in order to provide insurance holders against damnification.

In this thesis, general knowledge has been given relative to fundamental conception about insurance industry, insurance accounting is analyzed, insurance operations and accounting are mentioned. In the last chapter, examined a sample of insurance company accounting system.

Keywords: Insurance, Accounting.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
SİGORTA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	3
1.1. RİSK KAVRAMI VE RİSK TÜRLERİ	3
1.2. SİGORTA KAVRAMI VE TANIMI	4
1.3. SİGORTANIN İŞLEVLERİ VE İLKELERİ	5
1.3.1. Sigortanın İşlevleri	6
1.3.1.1. Önemli Bir Tasarruf Kaynağı Olma	6
1.3.1.2. Sosyo-Ekonomik Kayıpları Önleme	7
1.3.1.3. Toplumun Refah Düzeyini Arttırma.....	7
1.3.1.4. Uluslararası Ekonomik İlişkileri Geliştirme	8
1.3.1.5. Vergi Kaynağı Olma	9
1.3.2. Sigortanın İlkeleri.....	9
1.3.2.1. Mutlak İyi Niyet İlkesi	9
1.3.2.2. Sigortalanabilir Menfaat İlişkisi İlkesi	10
1.3.2.3. Rizikonun Varlığı İlkesi	11
1.3.2.4. Yakın Neden İlkesi.....	11
1.3.2.5. Tazminat İlkesi	12
1.3.2.6. Rücu İlkesi.....	12
1.4. TEMEL SİGORTA KAVRAMLARI.....	13
1.4.1. Riziko.....	13
1.4.2. Sigortacı.....	13
1.4.3. Sigortalı.....	14
1.4.4. Sigorta Ettiren	14
1.4.5. Sigorta Tazminatı	14
1.4.6. Sigorta Primi	15

1.4.7. Reasürans	17
1.4.8. Koasürans.....	18
1.4.9. Aktüerya.....	18
1.5. SİGORTANIN TÜRLERİ.....	19
1.5.1. Sosyal Sigortalar.....	20
1.5.2. Özel Sigortalar.....	21
1.5.2.1. Hayat Sigortaları.....	23
1.5.2.2. Hayat Dışı Sigortalar.....	24
1.5.2.3. Bireysel Emeklilik Sistemi	24
1.6. TÜRK SİGORTA SEKTÖRÜNDE SİGORTA BRANŞLARI	26
1.6.1. Hayat Dışı Grubu.....	27
1.6.1.1. Yangın Sigortaları.....	27
1.6.1.2. Kaza Sigortaları	28
1.6.1.1.1. Oto Kaza Sigortaları.....	28
1.6.1.1.2. Muhtelif Kaza Sigortaları	28
1.6.1.3. Mühendislik Sigortaları.....	29
1.6.1.4. Sağlık Sigortaları	30
1.6.1.5. Nakliyat Sigortaları.....	30
1.6.1.6. Zirai Sigortaları	31
1.6.2. Hayat Sigortaları.....	31
İKİNCİ BÖLÜM	33
SİGORTA SEKTÖRÜNDE MUHASEBE SİSTEMİ	33
2.1. SEKTÖRDE KULLANILAN BAŞLICA BELGE VE DEFTERLER	33
2.1.1. Kullanılan Belgeler	33
2.1.1.1. Sigorta Teklifnamesi	33
2.1.1.2. Sigorta Poliçesi.....	34
2.1.1.3. Sigorta Komisyon Gider Belgesi.....	35
2.1.1.4. Yenileşme Senedi (Temditname-Tecditname)	36
2.1.1.5. Zeyilname	37
2.1.2. Kullanılan Defterler	38
2.1.2.1. Rejistro (Kayıt) Defteri	40
2.1.2.2. Fesih ve İptal Defteri.....	40
2.1.2.3. Teklifname Defteri.....	41

2.1.2.4. Sözleşme Defteri.....	41
2.2. SEKTÖREL VERGİLER VE FONLAR.....	41
2.2.1. Vergiler.....	41
2.2.1.1. Gelir Vergisi.....	41
2.2.1.2. Kurumlar Vergisi.....	42
2.2.1.3. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV).....	44
2.2.1.4. Katma Değer Vergisi.....	46
2.2.1.5. Damga Vergisi.....	46
2.2.1.6. Yangın Sigorta Vergisi.....	47
2.2.2. Fonlar.....	47
2.2.2.1. Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu.....	47
2.2.2.2. Güvence Fonu.....	48
2.3. SİGORTA SEKTÖRÜNDE TEK DÜZEN HESAP PLANI.....	48
2.3.1. Tekdüzen Hesap Planının Amaç ve Kapsamı.....	48
2.3.2. Tekdüzen Hesap Planının Yapısı.....	49
2.3.2.1. Hesap Sınıfları.....	49
2.3.2.2. Hesap Grupları.....	52
2.3.2.3. Hesap Numaraları.....	55
2.4. SİGORTA SEKTÖRÜNDE FİNANSAL TABLOLAR.....	56
2.4.1. Bilanço.....	58
2.4.1.1. Bilançonun Tanımı.....	58
2.4.1.2. Bilanço Düzenleme İlkeleri.....	58
2.4.2. Gelir Tablosu.....	59
2.4.2.1. Gelir Tablosu Tanımı.....	59
2.4.2.2. Gelir Tablosu Düzenleme İlkeleri.....	60
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	65
SİGORTA İŞLEMLERİ MUHASEBESİ.....	65
3.1. SİGORTA MUHASEBESİ.....	65
3.2. SİGORTA İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.....	65
3.2.1. Prim Üretimi.....	66
3.2.1.1. Direkt Prim Üretimi.....	67
3.2.1.2. Acente Kanalı ile Prim Üretimi.....	68
3.2.2. Prim İptali.....	69

3.2.2.1. Direkt Prim Üretimine İptali	70
3.2.2.2. Acente Kanalı ile Prim Üretimine İptali.....	71
3.2.3. Hasar İşlemleri ve Muhasebesi.....	72
3.3. KOASÜRANS İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	74
3.3.1. Jeran Şirketin ve Koasürör Şirketlerin Muhasebe Kayıtları	74
3.4. REASÜRANS İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.....	75
3.4.1. Bölüşmeli Reasürans Anlaşması.....	76
3.4.2. Bölüşmeli Olmayan Reasürans Anlaşması	76
3.4.3. Sedan ve Reasürör Şirketlerin Muhasebe Kayıtları	77
3.4.4. Retrosedan ve Retrosesyoner Şirketlerin Muhasebe Kayıtları.....	79
3.5. DİĞER ÖZELLİKLİ İŞLEMLER	82
3.5.1. Sovtaj ve Rücu İşlemleri Muhasebesi	82
3.5.2. Teknik Karşılıklar ve Muhasebe Kayıtları	83
3.5.2.1. Kazanılmamış Primler Karşılığı (Cari Riskler Karşılığı)	84
3.5.2.2. Devam Eden Riskler Karşılığı	85
3.5.2.3. Dengeleme Karşılığı.....	86
3.5.2.4. Hayat Matematik Karşılıkları	86
3.5.2.5. Muallak Hasar ve Tazminat Karşılığı.....	87
3.5.2.6. İkramiyeler ve İndirimler Karşılığı	87
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	88
ÖRNEK BİR SİGORTA ŞİRKETİNİN MUHASEBE DÜZENİ.....	88
4.1. ÖRNEK ŞİRKETİN TANITIMI, FİNANSAL TABLOLARI VE YEVMİYE	
KAYITLARI	88
4.1.1. Örnek Şirketin Tanıtımı	88
4.1.2. Örnek Şirketin Finansal Tabloları.....	89
4.1.3. Örnek Şirketin Yevmiye Kayıtları	95
SONUÇ	111
KAYNAKLAR.....	113
EKLER	118
EK-1: KONSOLİDE BİLANÇO ÖRNEĞİ	118
EK-2: SİGORTA ŞİRKETLERİ HAYAT BRANŞI KAR ZARAR HESABI ..	119
EK-3: EMEKLİLİK BRANŞI KAR ZARAR HESABI	120

KISALTMALAR DİZİNİ

- BSMV** : Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi
- GVK** : Gelir Vergisi Kanunu
- KDV** : Katma Değer Vergisi
- KHK** : Kanun Hükmünde Kararname
- THGF** : Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu
- TSRŞB** : Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği
- TTK** : Türk Ticaret Kanunu
- VUK** : Vergi Usul Kanunu

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Teknik Sonuçlar	7
Tablo 2: Avrupa'daki Toplam Primlerde Büyüme 2008-2010	8
Tablo 3: Bireysel Emeklilik Alanında Faaliyet Gösteren Şirketler ile Katılımcı Sayıları.....	26

GİRİŞ

Sigorta sistemi kişi ve kurumları güvence altına almanın yanında, oluşturduğu fonlarla da ekonomi için önemli bir araç niteliği taşımaktadır. Bilindiği gibi; iktisadi büyüme ve kalkınmanın gerekli şartı, sermaye birikimidir. Bir ülkede, sermaye birikiminin sağlanması ve yatırımlara kanalize edilmesiyle büyüme ve kalkınma için ilk ivme verilmiş olunur. Sigortalıların ödedikleri primlerin sermaye oluşumuna katkıda bulunduğu ve bu sayede büyük miktarda sermaye gerektiren projeler için de önemli bir kaynak sağlandığı düşünöldüğünde, sigorta sektörünün büyüme-kalkınma sürecinde oynadığı rol de açıkça gözler önüne serilmiş olunur.

Sigorta sistemiyle ekonomik ve ticari risklerin azaltılması sağlanırken, oluşabilecek hasarların karşılanmasıyla da ekonomik kayıplar önlenerek büyük sanayi kuruluşlarının varlıklarını sürdürmesi sağlanır. Bunun yanında yeni işletmelerin de faaliyete geçmesine yardımcı olunur. Böylece devletin yüklenmiş olduğu sosyal yük azalmakta ve bu risk sigorta şirketleri tarafından üstlenilmektedir. Diğer taraftan girişimcilerin olası zararları da önlendiğinden gelecekte daha cesur kararlar alıp yatırım yapmaları sağlanır.

Türkiye’de sigortacılık sosyal ve özel sigorta kesimi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sosyal sigortalar kamu eliyle gerçekleştirilen sigortalardır. Bu tür sigortalar Emekli Sandığı, Bağ-Kur, SSK gibi kurumları içermektedir. Özel sigorta kesimi ise hayat ve hayat dışı branşlar olmak üzere iki ana kısımdan oluşmaktadır. Türkiye’de uzun yıllar özel sigorta kesimi teşvik edilmemiş ve bu sektöre gereken önem verilmemiştir. II. Beş Yıllık Kalkınma Planından 1980’li yıllara kadar, yaklaşık 15 yıllık bir dönemde sektöre yeni şirket girişine izin verilmemiştir. 1987 yılında Sigorta Murakabe Kanunu’nda değişiklik yapılarak şirket kurulması serbest hale getirilmiştir. Günümüze kadar da özel sigortacılık büyük ölçüde gelişmiştir.

Türkiye’de sigortacılık, çok önemli bir sektör ve işkolu olmasına rağmen hak ettiği yeri maalesef alamamıştır. Dünya ekonomilerinin önemli finans kaynağı olan sigorta sektörüne yazık ki ülkemizde istenilen düzeyde değildir.

Ülke ekonomisinde yaşanan krizler, istikrarsızlıklar, sürekli olarak bu sektörü gölgede bırakmaktadır. AB ile müzakereler çerçevesinde sigorta sektöründe birçok yeni düzenlemeye gidilmektedir.

“Sigortacılık İşlemleri ve Sigorta Şirketlerinde Muhasebe Düzeni” başlıklı bu çalışmanın birinci bölümünde genel olarak risk ve sigorta hakkında bilgi verilmiş, sigortanın işlevleri, ilkeleri ve türleri anlatılmıştır. Türk sigorta sektöründeki sigorta branşları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde muhasebe sisteminde kullanılan belgeler ve defterlere yer verilerek, sektörel vergiler ve fonlar anlatılmıştır. Ayrıca tek düzen hesap planı ve finansal fonlar da bu bölümde yer almıştır.

Üçüncü bölümde sigorta işlemleri muhasebesine ayrıntılı olarak değinilmiş, reasürans ve koasürans işlemleriyle diğer özellikli işlemler anlatılmıştır.

Dördüncü ve son bölümde ise tanıtımı yapılan örnek bir sigorta şirketinin bir döneme ait finansal tablolarına yer verilerek, üçüncü bölümde anlatılan muhasebe işlemlerine özgü yevmiye kayıt örnekleri incelenmiştir.

Sonuç itibariyle bu çalışma, gerek sektörün uygulayıcılarına gerekse de araştırmacıların yanısıra özellikle konu ile ilgilenenlere yararlı olması amacıyla hazırlanmaya çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİGORTA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1. RİSK KAVRAMI VE RİSK TÜRLERİ

Modern ve teknolojik gelişmelerin yaşandığı günümüz koşullarında insanlar her gün buldukları ortamda birçok tehlikeyle karşı karşıya kalmaktadır. Sigorta dilinde insanlar açısından olumsuzluklarla sonuçlanan bu olgunun “kaza”, “hasar”, “riziko” ve “risk” adlı sözcüklerle ifade edildiğini görmekteyiz (Parasız ve Dirimtekin, 2000:136).

Farklı metinlerde farklı vurgularla kullanılan risk kavramıyla ilgili genel bir anlam kargaşası söz konusudur. Literatürde çok sayıda risk tanımıyla karşılaşmak mümkündür. Bunlar arasında 1966’da Amerikan Risk ve Sigorta Birliğinin Sigorta Terminolojisi Komisyonunun kabul ettiği tanıma göre;

“Risk iki veya daha fazla olasılığın olduğu sonuçlardaki belirsizliği ifade eder” (Uralcan, 2005:5).

Risk veya riziko, zarara uğrama ihtimali veya arzu edilmeyen bir olayın meydana gelme ihtimali olarak belirtilebilir. İşletmelerin mal varlıkları, insanların ise hem mal varlığı hem de can varlığı çeşitli risklerin etkisi altında olabilir. İnsanlar ve işletmeler risk taşıyıcı durumundadırlar, hiç beklenmedik bir anda çeşitli risklerle karşılaşabilirler (Sağlam, 1996:4).

İnsanların ve işletmelerin riskten kurtulma çabaları veya tedbirleri sonucu “riskin paylaşılması ve dağıtılması” amacıyla küçük toplulukların oluşturulması, riske karşı bir fon oluşturulması veya risklerin devredilmesi düşüncesi ortaya çıkmıştır. Bu nedenle bir risk yönetim biçimi olan sigortacılığa gerek duyulmuştur. Günümüze kadar sigorta işletmelerince risk yönetimi yöntemleri geliştirilmiş ve bu nedenle sigorta işletmeleri ekonomik hayatta vazgeçilmez bir yapı haline gelmişlerdir. Risk evrenseldir ve insan hayatında her an ortaya çıkabilir. Milyarlarca liralık mal varlığı yangın, deprem gibi doğal afetlerle bir anda yok olabilir. Bu noktada risk yönetimi önem arz eder. Risk yönetimini, işletmenin hedefleri doğrultusundaki riskin planlanması, örgütlenmesi, denetlenmesiyle mutlak risklerin istenmeyen etkilerini en az

maliyetle en az düzeye indirilmesi işlemi şeklinde tanımlanabilir. Belli başlı risk yönetim metodları arasında hedging ve sigortacılık yer alır. Hedging, belirli bir riske karşı koruyucu önlemler alma anlamındadır ve bu risk yönetim şekli mali risklerin yönetiminde kullanılır. Sigorta, özellikleri ve prensipleri bakımından benzer risk yönetim türlerine göre insanlara, işletmelere ve ekonomiye en çok katkı sağlayan en ekonomik risk yönetim türüdür. Bir riskin sigorta kapsamına alınabilmesi için aşağıdaki koşulların mevcut olması gerekir (Sağlam, 1996:5):

- i) Risk tesadüfi olarak gerçekleşmelidir.
- ii) Sigorta kapsamına girecek riskin ölçülebilir ve para ile ifade edilebilir olması gerekir.

Risk, spekülative risk ve saf (pure) risk olarak iki ana gruba ayrılabilir. Spekülative riskte, kazanma, kaybetme ve değişiklik olmama ihtimallerinden oluşan üç değişik ihtimal söz konusudur. Örneğin bir şirkete yatırım yapan müteşebbisin bu yatırımı ya zararla sonuçlanacaktır ya sıfır getiri sağlayacaktır ya da pozitif bir getiri yani kar elde edilecektir. Bu gibi spekülative riskler sigorta kapsamına girmez. Sigorta kapsamına giren saf risklerde ise kazanç ihtimali yoktur. Sonuçta ya sıfır getiri ya da kayıp söz konusudur. Örneğin bir otomobil sahibi herhangi bir kazadan doğacak kayıp ile oluşacak potansiyel risk bileşeni ile karşı karşıyadır. Risk gerçekleşir ise otomobil sahibi parasal kayba uğrar, gerçekleşmez ise otomobil sahibinin bir kazancı olmaz (Uralcan, 2005:3).

1.2. SİGORTA KAVRAMI VE TANIMI

Fiili olarak tüm önlemlerin alınmış olmasına karşılık, bir hakiki veya hüküm şahsın meydana gelebilecek maddi kayıpları tek başına göğüslemesi her zaman mümkün olmayabilir. Sigorta kavramı insanların ekonomik zararlarını birlikte karşılamak ihtiyacından doğmuştur (Uyanık, 2001:1).

Sigorta, bir zararı doğuran ya da meydana getiren bir olayın, risk sonuçlarının sigorta işletmelerince üstlenilmesi anlamındadır. Diğer bir ifade ile sigorta, kanun ve sözleşme dahilinde tesadüfi olarak meydana gelen ve para ile ölçülebilen bir riskin, aynı derecede tehdidi altında bulunan çok sayıda benzer

ünitelerin, hasar olayını, birlikte karşılamak amacıyla oluşturulan organizasyondur (Sağlam, 1996:8).

Sigortanın temel amacı, insanları ekonomik varlıkları tehdit eden, ancak öngörülebilirle beraber, meydana gelip gelemeyeceği, hangi ölçüde ve ne zaman meydana geleceği bilinmeyen rizikolara karşı sigortalıyı korumaktır (Uyanık, 2001:1).

“Sigorta sözleşmesi, sigortacının bir prim karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan tehlikenin, rizikonun, meydana gelmesi hâlinde bunu tazmin etmeyi ya da bir veya birkaç kişinin hayat süreleri sebebiyle ya da hayatlarında gerçekleşen bazı olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı yükümlendiği sözleşmedir” (Türk Ticaret Kanunu, md.1401).

Sigortanın daha geniş bir tanımı ise şöyle yapılabilir (Güvel ve Güvel, 2006:27):

- i) Belirli bir prim karşılığında,
- ii) Kişi hayatının ya da organlarının veya kişi ve kuruluşların para ile ölçülebilir değerlerinin,
- iii) Sigorta kural, kanun ve yönetmeliklerince belirlenmiş rassal (tesadüfi) rizikoların gerçekleşmesinden doğacak maddi hasarlarını,
- iv) Aynı rizikonun tehdidi altında bulunan kişileri ya da kuruluşları bir araya getirerek,
- v) Ölçülen değer üzerinden ve gerçekleşen hasar oranında karşılayarak,
- vi) Sosyo-ekonomik çöküntüleri dağıtan ve önleyen,
- vii) Yatırımlara aktarılan fonları ve ikrazları ile ekonomiye kaynak yaratan işlemler bütünüdür.

1.3. SİGORTANIN İŞLEVLERİ VE İLKELERİ

Sigortacılığın en bilinen fonksiyonu, transfer yoluyla riski dağıtmak ve azaltmaktır. Risk ve belirsizlik hayatta gerek kişilerin ve gerekse kurumların

karşılaşabilecekleri iki önemli konudur. Ekonomik konularda yapılan işlemlerde her zaman bir risk unsuru vardır, ancak sadece modern piyasa ekonomisinde bu riski başarıyla yönetebilme imkânı vardır. Geleneksel olarak sigorta şirketlerinin başlıca ekonomik rolü, risk değerlendirmesine dayanarak saptanan bir fiyat karşılığında riski üstlenmek olmuştur (Gürsoy, 2005:1).

1.3.1. Sigortanın İşlevleri

Sigortacılığın ekonomik işlevleri makro düzeyde etki göstermektedir. Diğer bir ifadeyle bu işlevlerin alanı ülke ve dünya ekonomisi olup, amaç; büyüme, gelişme ve kalkınmaya yöneliktir. Sigorta faaliyetleri yaygınlaştıkça ekonomik işlevlerin etkinliği artar, ekonomide gelişme ve büyümeye gösterdiği olumlu katkıların yanı sıra itici güç halini alır (Balta, 1997:52).

1.3.1.1. Önemli Bir Tasarruf Kaynağı Olma

Yoksulluğu ve ekonomik az gelişmişliğin oluşturduğu kısır döngüyü parçalamak için sermaye birikimine ihtiyaç vardır. Ekonomik gelişme çabasında bulunan her toplum sermaye birikimine önem vermek zorundadır. Çünkü dengeli bir büyüme, kaynakları, kaynaklar ise sermaye birikimini gerektirir. Planlanan büyüme hızı için gerekli sermaye birikimi ekonomiyi sarsıntıya uğratmadan ancak tasarruf ve dış kaynakların gerekli miktarda elde edilmesiyle gerçekleşebilir (Uralcan, 2005:28).

Özellikle hayat sigortasından toplanan primlerin oluşturdukları kaynaklar, ülke ve şahıslar için bir tasarruf oluşturur. Bu tasarruflar gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde önemli bir yer tutar (Sağlam, 1996:10).

Tablo 1: Teknik Sonuçlar

Toplam Prim Üretimleri	2010-12 Prim Üretimi (TL)	Pay (%)	2009-12 Prim Üretimi (TL)	Pay (%)	Değişim
Hayat Dışı Toplam	11.948.144.242	84,56	10.613.756.655	85,35	12,57%
Hayat	2.181.250.027	15,44	1.822.307.381	14,65	19,70%
Genel Toplam	14.129.394.269	100,0	12.436.064.036	100,00	13,62%

Kaynak: TSRŞB

Yukarıdaki tabloda yıllara göre hayat ve hayat dışı dallarda prim üretimi ve prim üretimi payları verilmiştir. Tabloya göre hayat ve hayat dışı dallarda prim üretimi yıllar itibariyle artış göstermiştir.

1.3.1.2. Sosyo-Ekonomik Kayıpları Önleme

Hayatın akışı içinde kişileri sürekli tehdit eden riskler vardır. Dikkatli ve güvencesi olan kişiler bu riskleri, dikkatsiz ve güvencesiz olanlara göre daha az bir zararla atlatabilirler. Ancak tehlike ve risk açısından olasılıklardan tamamen kaçabilmek imkânsızdır. Ayrıca fazla önlem fazla kısıtlama getirdiğinden, cesareti kırar, girişimleri engeller. Bu durum birçok alanda tercih edilmez. Ne var ki ekonomik potansiyelinde korunması gerekmektedir (Uralcan, 2005:29).

Kişilerin karşılaşılabilecekleri aynı tür risklere karşı birleşmeleri ve tek başlarına taşıyamayacakları ekonomik çöküntüleri, çoğunluğa dağıtarak önlemeleri, sigorta faaliyetlerinin temelini oluşturur. Sigorta şirketi bu dayanışma işlemini organize eder ve yürütür.

1.3.1.3. Toplumun Refah Düzeyini Arttırma

Sosyal refah düzeyi açısından ulaşılmaması istenen düzey şüphe yok ki kişi başına gelirin artmakta olduğu bir gelişme düzeyidir. Her ne kadar sosyal refah düzeyi için kıstas olarak sadece kişi başına reel gelir ve bu geliri sürekli arttıran bir gelişme düzeyi yetersiz ise de, ilk etapta ele alınabilecek klasik bir ölçüttür (Uralcan, 2005:30).

Tasarrufların yatırımları artırıcı etkisi, istihdamı ve buna bağlı olarak kişi başına geliri arttırır. Sigorta, tasarrufları iç ve dış tasarruf açısından büyüklük

ve yaygın olabilme özellikleri ile reel gelirin artmasını ve dolayısıyla refah düzeyinin yükselmesini etkiler.

Sigorta sektöründe gelişme, o ülkedeki yıllık Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) içinde yıllık toplam sigorta primlerinin aldığı pay ile ölçülür ve oransal olarak prim/GSYİH şeklinde ifade edilir. Bu ölçü sigorta sektörünün ülke ekonomisi içindeki öneminin en iyi göstergesi olarak kabul edilir. Aşağıdaki tabloda Avrupa’da bu oranla ilgili veriler verilmiştir.

Tablo 2: Avrupa’daki Toplam Primlerde Büyüme 2008-2010

	Toplam Primler Milyar Euro			Nominal Büyüme (Cari döviz kuru)		Nominal Büyüme (Sabit döviz kuru)	
	2008	2009	2010	2008/09%	2009/10%	2008/09%	2009/10
Hayat	642	648	676	-1.0	4.3	4.6	2.5
Hayat-dışı	418	411	428	-1.6	4.1	0.6	2.7
Toplam	1 060	1 060	1 104	0.0	4.2	3.0	2.5

Kaynak: TSRŞB

Tabloya göre, Avrupa’da hayat branşında toplam primler yıllar itibariyle artış gösterirken, hayat-dışı dallarda 2009 yılında azalırken 2010 yılında ilk iki yıldan fazla artış göstermiştir.

1.3.1.4. Uluslararası Ekonomik İlişkileri Geliştirme

Ticaretin temelinde malın dolaşımı vardır. Taşımacılığın geliştirilmesi, mal dolaşımını hızlandırır. Ancak taşıma riskleri girişimciyi korkutur. Taşıma sırasında söz konusu olan ve mal sahibini, taşıyıcı firmayı, taşıt sahibini ve taşıtı işleten firmayı, vergileri vb. ilgilendiren onlarca risk güvence altına alınmadığı takdirde mal dolaşımının olamayacağı kesindir. Dolayısıyla ticaretin küreselleşme boyutunda artmasının temelinde sigorta güvencesi vardır (Uralcan, 2005:31).

Sigorta faaliyetleri, hem özellikleri hem de gelişen uluslararası ilişkiler gereği uluslararası işlemler olmak zorundadır. Gerek sigorta gerekse reasürans işlemlerinde karşılıklı olarak doğan, prim alış ve devredişleri, tazminat

ödemeleri ve girdileri, döviz hareketlerine neden olmaktadır. Bu işlemler ödemeler dengesini etkilemektedir (Ünal, 1994:40).

1.3.1.5. Vergi Kaynağı Olma

Sigorta işlemlerinin ülke ekonomisi açısından bir başka önemi, tasarrufa kaynak teşkil eden vergilere de büyük oranda katkıda bulunmasıdır. Sigorta işletmeleri yıl sonu bilançolarına göre kendilerine düşen vergiyi öderler. Bunun dışında, ellerindeki tahvil, hisse senedi, gayrimenkul gibi yatırım unsurlarının da gelir ve/veya bina vergilerini öderler. Ayrıca, her sigorta poliçesi başına prime oranla gider vergisi, yangın söndürme vergisi, ölüme bağlı hayat sigortalarında veraset ve intikal vergisi gibi vergiler tahakkuk ettirilir. Bu vergiler ülkelere göre farklılık gösterir. Sigortacılığın gelişmiş olduğu ülkelerde bu vergiler toplam vergiler içinde önemli bir paya sahiptir (Uralcan, 2005:31).

İyi çalışan bir sigorta sektörü sadece sigortalıları değil, ülkenin mevcut ve gelecekteki varlıklarını güvence altına alarak ekonominin tümüne yarar sağlamakta, yerel ekonomilere daha fazla yatırım yapılması olanağı yaratmakta ve sigorta sektörünün artan performansının doğrudan veya dolaylı yollarla sağladığı daha yüksek vergi gelirleri kamu finansmanını olumlu yönde etkilemektedir (Uyanık, 2001:2).

1.3.2. Sigortanın İlkeleri

Özünde güven unsurunun bulunduğu sigortacılık faaliyetinin sahip olduğu ilkeler ve bu ilkelere ilişkin açıklamalar aşağıdaki gibi oluşmaktadır.

1.3.2.1. Mutlak İyi Niyet İlkesi

Sigorta şirketi hasarı yüklenme konusunda karar vermek için sigorta konusu risk ile ilgili her türlü bilgiye sahip olmak ister. Sigorta ettiren de sigortacının, bu güvence satışı ile ilgili gerekli bilgileri vermesini bekler. Sigorta ettiren sigorta konusu ile ilgili bildiği veya bilmesi gereken tüm bilgileri sigortacıya açıklamak zorundadır. Bu zorunluluk “mutlak iyi niyet” ilkesinden kaynaklanır. O nedenle sigorta ettiren de, sigortacı da poliçenin düzenlenmesinde etkili olabilecek her türlü bilgiyi karşı tarafa bildirmekle yükümlüdür (Uralcan, 2005:10).

Bu ilkeye göre sigortalının hasardan sonra sigortalı değilmişçesine hareket ederek zararın azaltılmasında yardımcı olması ve hasarın tespitinde sigorta şirketine her türlü kolaylığı göstermesidir. Sigorta şirketi yönünden de hasarın gerçekleşmesi halinde sigortalının maddi ve manevi kayıplara uğramasını önlemek bağlamında saptanan hasarı kısa sürede ödemesi bu ilkenin bir gereğidir (Alpay, 2001:44).

1.3.2.2. Sigortalanabilir Menfaat İlişkisi İlkesi

Sigorta poliçesi ile verilen teminatın amacı sigortalının maddi kaybını karşılayarak ekonomik çöküntülerin önünü almaktır. Hasar ile sigortalı arasında, sigortalının zarar görmesine neden olan bir ilişkinin olması gerekir. Başka deyişle sigortalının sigortalanacak mal veya canın korunmasından açık, seçik, net ve hukuka, ahlaka aykırı olmayan kısacası meşru bir menfaatinin olması gerekir. Bu menfaat doğal olarak ölçülebilir ve para birimi ile değerlendirilebilir olmalıdır (Uralcan, 2005:10).

Sigorta sözleşmesi ile mal ve can üzerindeki menfaatler güvence altına alınır. Sigortalanacak menfaatin meşru, doğal olarak değerlendirilebilir ve parayla ölçülebilir olması esastır. Sigorta ettirenin, sigortalanan şeyin sahibi olması şart değildir. Arada bir menfaat bulunması yeterlidir.

Sigorta ettirenin bir nesneyi güvence altına alırken, mutlaka onun sahibi olması gerekmez. Sigorta ettirenin sigorta konusu üzerinde çıkarı bulunması yeterlidir. Örneğin;

i) Bir kişi sahibi bulunduğu binayı sigorta edebilir (mal sahibi sıfatı ile).

ii) Bir binanın bankaya güvence olarak gösterilerek kredi kullanılması durumunda, bankanın, bina üzerinde ipotek hakkından doğan bir çıkarı bulunacaktır. Banka bu çıkara dayanarak binayı sigorta ettirebilir (Dain-i mürtehin sıfatı ile) (Güvel ve Güvel, 2006:99).

Dain-i mürtehin (rehinli alacak) bir alacağa teminat teşkil etsin diye üzerine tesis olunan ve herkese karşı ileri sürülebilen mutlak bir ayni haktır. Bu hak, alacaklıya dain ve mürtehin kaydı konulan malı paraya çevirmek veya bu

mal üzerinden doğacak tüm hak ve menfaatlere öncelikle sahip olma yetkisini verir (Alpay, 2001:39).

1.3.2.3. Rizikonun Varlığı İlkesi

Riziko; gerçekleşmesi kesin olmayan veya ölüm gibi gerçekleşmesi kesin olmakla beraber ne zaman gerçekleşeceği belli olmayan ve sigortalı ile sigortacının iradesi dışında meydana gelebilecek bir olay şeklinde tanımlanabilir (Özbolet, 2006:84).

Sigortanın yapılabilmesi için;

i) Ortada gerçekleşmesi muhtemel, sigortacılar tarafından bilinen gerçek bir riziko olması gerekmektedir. Muhtemel ve gerçek bir riziko yoksa verilecek bir teminat da söz konusu değildir.

ii) Sigorta sözleşmesinin yapıldığı anda riziko gerçekleşmemiş olmalıdır.

iii) Riziko yasal olmalıdır.

iv) Riziko ölçülebilir olmalıdır.

v) Riziko ödenebilir ölçülerde olmalıdır. Çok büyük boyutlarda olabilecek katastrofik hasarlarda¹ sigorta şirketinin teminatı karşılayabilecek müştereklerde, risk dağılımını gerçekleştirmiş olması gerekmektedir. Aksi halde sigortaya güven duygusu kaybolur (Özbolet, 2006:85).

1.3.2.4. Yakın Neden İlkesi

Sigorta ettirenin sigorta sözleşmesine dayanarak bir tazminat işleminde bulunabilmesi, hasarın söz konusu poliçe ile sigortalanan rizikolardan birinin gerçekleşmesi ile meydana gelmiş olması şartına bağlıdır. Yakın sebep ilkesi prim hangi teminatın karşılığı olarak alınmış ise tazminatın da o rizikonun gerçekleşmesi halinde ödeneceğini ifade etmektedir. Hasarın yakın sebebi sigortalananmış bir tehlike olmalıdır. Yangın poliçesine deprem teminatı

---

¹ Büyük hasarların aynı zamana gelme ihtimaline Katastrofik hasar denir.

alınmamış bir sigortalının işyerinde deprem sonucunda yangın çıkmışsa oluşan zarar tazmin edilmez. Çünkü yangının yakın sebebi olan deprem teminatı poliçede mevcut değildir. Maruz kalınan zarar nedeniyle sigortalının, sigortacıdan bir talepte bulunabilmesi için meydana gelen hasarın poliçede teminat altına alınan tehlikelerde ileri geldiğinin saptanması gerekmektedir (Özbolet, 2006:85).

1.3.2.5. Tazminat İlkesi

Tazminat prensibi, sigortalı malı hasardan önceki değerine getirecek meblağın hesaplanarak ödenmesini gerektirir. Sigortalının, hasar olduğunda zararının karşılanması, sözleşme gereğidir (Güvel ve Güvel, 2006:99). Tazminat, rizikonun gerçekleşmesi ve hasarın oluşması nedeniyle doğan zararı gidermek için sigortacı tarafından sigortalıya ödenen miktardır (Özbolet, 2006:86). Bu meblağın ödenmesinde esas, sigortalıyı hasardan önceki finansal düzeyine getirmektedir.

Bu ilkenin hem sigortacı hem de toplumun bütünü açısından önemi vardır. Sigortalı zararından haksız bir kazanç sağlıyorsa, sigorta şirketlerinin kaynaklarını tükettiği gibi diğer sigortalıların ödedikleri primleri de kötü niyetle elde ediyor demektir. Sigorta şirketleri bu tür talepleri dikkatle izlemeli ancak zarar görenlerin zararlarını da kısa sürede tespit ederek ödemelidir. Zararın giderilmesi nakden ödeme şeklinde olabileceği gibi, onarımını üstlenme veya yerine yenisini verme şeklinde de olabilir. Nakden ödeme dışındaki seçenekler, sigortalının ve sigortacının uzlaşması halinde olabilir (Güvel ve Güvel, 2006:13).

1.3.2.6. Rücu İlkesi

Sigortalının uğradığı zararda eğer üçüncü kişilerin kusuru varsa, sigorta şirketi sigortalısına zararı ödedikten sonra, kusurlu taraftan kusuru oranında bu hasarı talep eder. Böylelikle sigortalı hem sigorta şirketinden, hem de kendisine zarar veren kusurlu taraftan tazminat alarak, haksız kazanç sağlamamış olur. Burada sigorta şirketi sigortalısının talep edebileceği tazminatı almak üzere

sigortalısının yerine geçerek, onun yetkilerini kendi devraldığından bu prensip “Halefiyet İlkesi” olarak da ifade edilmektedir (Güvel ve Güvel, 2006:99).

Bu ilke ile sigortalının yerine geçerek, hasara neden olandan tazminatı alan sigorta şirketi, toplumda, cezalanmanın vereceği korku ile hasara neden olmamaya çalışma, ihmal, kasıt ve kusurdan kaçma ve hatta hasara engel olma için önlem alma çabalarının artmasına neden olur. Çünkü sigorta şirketleri hukuksal platformda kişilerden daha başarılı olabilecek, kusurluyu, daha kolay gereken tazminata mahkum ettirecek ve tahsilatını yapabilecektir. Kişilerin tazminat olayını şirketler kadar rahat takip edebilmeleri her zaman mümkün olmayabilir. Ayrıca hasarın tazmini, sigorta maliyetini azaltacağından fiyatlarda yani primde düşme olacaktır. Halefiyet ilkesi diye tanımlanan bu durum ekonomik değerlerin korunmasını sağlar (Uralcan, 2005:12-13).

1.4. TEMEL SİGORTA KAVRAMLARI

Sigortacılık faaliyetlerine ilişkin olarak karşılaşılan bazı temel kavramlarla ilgili açıklamalara aşağıda değinilmiştir.

1.4.1. Riziko

Riziko, sigortalının teminat altına alınmasını istediği olayın sigortalıya zarar verme ihtimalidir. Riziko olmadan bir sigorta akdi düşünülemez. Bu bakımdan riziko sigortanın ana ilkelerinden biridir. Riziko, muhtemel, belirsiz ve meşru (kanunlara ve ahlaka uygun) olmalıdır (Alpay, 2001:40).

1.4.2. Sigortacı

Sigorta anlaşmasında riski üstlenerek güvence veren ve tehlikenin gerçekleşmesi halinde tazminat ödemeyi taahhüt eden taraftır (<http://www.tksigorta.com>, Erişim Tarihi:03.08.12). Sigortacılık mevzuatı uyarınca, sigortacılık yapmak üzere kurulan anonim şirketler ile kooperatif şirketler, ruhsatname almış olmak kaydıyla sigortacılık yapabilir. Yabancı sigorta şirketleri Türkiye’de şube şeklinde faaliyet gösterebilir (Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı, Ders Notları:2008).

1.4.3. Sigortalı

Sigortacı tarafından muhtemel risklere karşı mal veya hayatı güvence altına alınan kişi sigortalı olarak adlandırılır. Sigortacı ile sigorta sözleşmesi yapan kişi ise sigorta ettiren olarak mütalaa edilir. Zaman zaman bu iki kavram bir takım karışıklığa sebebiyet verse de uygulamada çoğunlukla sigorta ettiren ile sigortalı aynı kişi olmaktadır (Uyanık, 2001:2).

1.4.4. Sigorta Ettiren

Sigortacı ile sigorta sözleşmesi akdederek sigortalının menfaatini sigortacı nezdinde prim ödemek suretiyle teminat altına alan kişiyi ifade eder. Sigorta ettiren kendisi ya da temsilci aracılığı ile kendi adına ve hesabına sigorta sözleşmesini akdedebilir. Sözleşmeden doğan prim ödeme borcu gerçek veya tüzel kişi olan sigorta ettirene aittir. Sigorta sözleşmesi ile teminat altına alınan menfaat eğer sigorta ettirene ait ise, “kendi hesabına sigorta”, sigorta sözleşmesi ile teminat altına alınan menfaat sigorta ettirene ait değil ise “başkası hesabına sigorta” söz konusudur (Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı, Ders Notları).

Lehdar ise; can sigortalarında, sigorta sözleşmesine taraf olmamakla birlikte, lehine sigorta sözleşmesi akdedilen ve rizikonun gerçekleşmesi hâlinde kural olarak sigorta tazminatını sigortacıdan isteme hakkına sahip olan kişiyi ifade eder. Lehdar, sigorta ettiren tarafından başlangıçta veya sözleşmenin devamı sırasında atanabilir.

1.4.5. Sigorta Tazminatı

Tazminat miktarı hasar oranı kadar ve en çok sigorta poliçesindeki azami teminat tutarı ile sınırlıdır. Başka deyişle sigortalanabilir menfaati aşamaz. Bu uygulama ile iş hayatında ve ekonomide haksız kazançların doğmasının önüne geçilir (Uralcan, 2005:11).

Gerek hayat gerekse hayat dışı sigortalarda riskin gerçekleşmesi sonucunda hasar dediğimiz zarar-kayıp meydana gelir. Bu zararın üst sınırı poliçede belirtilen azami teminattır. Risk gerçekleştiğinde hasar bütüne isabet etmeyebilir. O zaman hasarlı hasarsız bölümlerin belirlenmesi ve hasarlı

bölümün, hasardan önceki hale getirilmesi olanağının sağlanması gerekir. Gerçekleşen hasarın telafi edilmesini sağlayan değer, tazminat değeridir. Ekspertiz sırasında çeşitli değerlendirme metotları ile gerçek değere ulaşılmaya çalışılır. Tazminat sigortalıyı zarara uğratmamalı; ancak haksız kazanç da sağlamamalıdır. Tazminat konusunda bir başka önemli durum da eksik ve aşkın sigorta halidir. Aşkın sigorta; sigorta azami teminat bedelinin malın gerçek değerinden fazla gösterilmesidir. Eksik sigorta ise; azami teminat bedelinin malın gerçek değerinden az gösterilmesidir (Uralcan, 2005:47).

Tazminatın ödenebilmesi için bazı koşulların gerçekleşmesi gerekir. Bu koşullar şöylece belirtilebilir (Güvel ve Güvel, 2006:76);

i) Gerek sözleşme yapılırken, gerekse hasar anında sigortalı ile sigorta konusu arasında bir çıkar ilişkisi bulunması,

ii) Gerçekleşen riziko ile meydana gelen hasar arasında doğrudan bir sebep sonuç ilişkisi bulunması (Yakın Neden ilkesi),

iii) Sigortalının rizikonun gerçekleşmesine kasıtlı olarak sebep vermemesi,

iv) Sigortalının, hasarın gerçekleşmemesi için ve gerçekleşmesi durumunda da zararın artmasını önlemek için gerekli önlemleri alması gerekir.

1.4.6. Sigorta Primi

Sigorta ettiren, sözleşmeyle kararlaştırılan primi ödemekle yükümlüdür. Aksine sözleşme yoksa sigorta primi peşin ödenir. (Türk Ticaret Kanunu, md.1430).

Sigorta sorumluluğunun başlayabilmesi için primin tamamının ya da ilk taksitinin muhakkak ödenmesi gerekir. Sigorta sorumluluğunun başlangıcı, sözleşmenin imzalandığı tarih değil, primin (tamamının ya da bir kısmının) ödendiği tarihtir. Sigorta sözleşmesinin ve sorumluluğunun başlangıç tarihlerinin farklı olması durumunda bu durum poliçede belirtilmelidir (Güvel ve Güvel, 2006:67).

Sigortacılıkta prim, net prim ve brüt prim olarak iki kısma ayrılmaktadır.

Net Prim (risk primi), sigortacının önde gelen amacı, prim gelirlerinin her şeyden önce meydana gelmesi beklenen hasarlara ait tazminat giderlerini karşılmasını sağlamaktır. Prim gelirlerinin beklenen tazminat giderlerine uygunluğunu sağlayacak ve bazı yazarlarca risk primi olarak tanımlanan bu prim haddi net prim olarak adlandırılır (Timur, 2006:177).

Net primin hesaplanması tamamen teknik bir konudur. Sigorta konusu birimlerin risk derecelerine ve risk artırıcı veya azaltıcı olarak etkide bulunan çeşitli subjektif ve objektif kriterlere bağlıdır. Net primin hesaplanmasında söz konusu olan yöntemler; tekil prim tespit yöntemi ve sınıflara göre tespit yöntemidir. Tekil prim tespit yönteminde, sigorta konusu her birim tek tek ele alınarak, risk derecelerine göre uygulanacak prim oranı tespit edilmeye çalışılır. Deniz nakliyat sigortasında bu yöntem uygulanır. Sınıflara göre tespit yönteminde ise; net prim oranı, sigorta konusu birimler sahip oldukları risk derecelerine göre, belirli sınıflar içinde toplanarak, bu sınıflara göre tespit edilir. Risk dereceleri benzer olan birimler aynı sınıf içinde toplanacağından birimlere uygulanacak prim oranı, sınıfın ortalama prim oranı şeklinde tespit edilecektir. Bu yöntemde Deniz Nakliyat Sigortası dışında, hemen hemen bütün sigorta branşlarında uygulanabilir. Brüt prim, net prime, üretim, pazarlama ve genel idare giderlerinin eklenmesiyle bulunan primdir. Brüt primin hesaplanmasında net prime eklenen özel bir gider unsuru da “emniyet payı” denilen bir gider çeşididir. Diğer işletmelerde pek rastlanılmayan bu gider, sigorta işletmelerinde prim tespitinin özelliği dolayısıyla söz konusu olmaktadır. Sigortacılar, beklenmeyen olağanüstü hasar olaylarını karşılamak üzere net prime belirli bir oranda yapacakları bir ilave ile emniyet payı denilen bir ihtiyat fonu meydana getirmektedirler (Timur, 2006:178).

Buna göre brüt prim şu unsurlardan meydana gelmektedir:

Brüt Prim = Net Prim (Riziko Teknik Primi) + Acente Komisyonu + Genel Giderler + Kar Marjı + Emniyet Payı

Ülkemizde net prim ve brüt primin hesaplanması genel olarak şöyledir:

Net Prim = Sigorta Bedeli x % Tarife

$$\text{Brüt Prim} = \text{Net Prim} + \text{Net Prim} \times \% \text{ Gider Vergisi Tarifesi}$$

Serbest rekabet ve serbest tarife ortamında, Büyük Sayılar Kanunu, olasılık hesapları ve zaman içinde elde edilen istatistiksel sonuçların veri olarak kullanıldığı matematiksel modellerle belirlenen fiyat; sigortalı sayısını en çok'a çıkaracak ödenebilir prim tutarı, hasar tazminatlarını karşıladıktan sonra en çok karı sağlayacak prim tutarı olmalıdır. Burada altı çizilen konular açığa çıkarılacak olursa; Prim (Uralcan, 2005:44);

- i) Hasar ödemelerine yetmeli, işletme giderlerine yetmeli,
- ii) Sermaye maliyeti, rezerv maliyeti ve reasürans maliyetini hesaba katmalı,
- iii) Satışın ve sigortalı sayısının artmasına, Büyük Sayılar Kanununun işlerlik kazanmasına uygun olmalı,
- iv) Kişilerin gelirlerine göre ödenebilir olmalı,
- v) Sigorta şirketinin kar etmesini sağlamalı,
- vi) Sigorta piyasasında rekabet edebilecek düzeyde bir fiyat olmalı,
- vii) Enflasyonun yüksek olduğu ülkelerde bugün alınan prim, gelecekteki hasarlara yetmelidir.

1.4.7. Reasürans

Sigorta şirketlerinin üzerlerine aldıkları rizikonun taşıyabilecekleri miktarını bünyelerinde bıraktıktan sonra, taşıyamayacakları kısmını ya da rizikonun tümünü bir başka sigorta şirketi ya da reasürans şirketine devretmeleri işlemine reasürans (yeniden sigorta) işlemi denir (Duman, 1994:35).

Reasürans bir reasürans şirketi ile yapılabildiği gibi, bir sigorta şirketi ile de yapılabilir. Reasürans yapan şirkete reasürör denir. Reasürör de kendi risklerini kontrol altına almak amacıyla tekrar sigorta işlemine tabi tutar. Bu işleme de retrosesyon denir. Retrosesyon işlemi yapan retrosesyoner diye anılır. Reasürans işleminde sigorta şirketinin bünyesinde kalan kısım saklama payı, konservasyon gibi terimlerle adlandırılır. Reasürans firmasına devredilen prime

karşılık sigorta şirketi reasürans komisyonu ve hasar gerçekleşince de hasarda reasürans payını alır (Uralcan, 2005:53).

Reasürans işlemleri üç şekilde yapılabilir (Sağlam, 1996:26):

i) Riskleri üzerine alan bir sigorta işletmesi üzerine aldığı riskleri diğer bir sigorta işletmesine devredebilir.

ii) Sigorta işletmeleri riskleri ortaklaşa olarak paylaşmak amacıyla bir topluluk oluşturabilirler ve işletmelerin üzerlerine aldıkları riskler bu topluluğa tekrar sigorta ettirilebilir.

iii) Sigorta işletmeleri üzerine aldıkları riskleri sadece reasürans işiyle uğraşan reasürans işletmelerine devredebilirler.

1.4.8. Koasürans

Birden fazla sigorta işletmesinin tek bir riski üzerlerine almalarına koasürans (müşterek sigorta) adı verilir. Koasüransta genel olarak büyük bir risk çeşitli sigorta işletmeleri tarafından aynı şartlarla paylaşılmaktadır.(Sağlam, 1996:28).

Koasürans işlemleri bir sigorta işletmesinin öncülüğü ile yapılır ve öncülük yapan sigorta işletmesine “jeran” diğerlerine “koasürör” adı verilir. Jeran işletme koasüransa iştirak eden işletmeler arasında sigorta poliçesinin düzenlenmesini sağlar ve belirli bir komisyon karşılığında diğer işletmeler adına tahsilât yapar, vergi ve harçları öder. Ayrıca jeran işletme çok defa hasar anında gerekli işlemleri de yapar. Bu nedenle koasürans, sigortacı için oldukça karışık ve masraflı bir işlemdir.

1.4.9. Aktüerya

Hayat sigortalarının ilk uygulamaları ile birlikte 1792 yılında İngiltere'de ortaya çıkmış olan, çok güçlü bir matematiksel ve istatistiksel altyapı gerektiren, sigorta, uzun vadeli yatırımlar ve emeklilik ile ilgili fiyatlandırma ve risk analizine yönelik hesaplama ve tahmin yöntemlerinin bütününe içeren bir bilim dalıdır (http://tr.wikipedia.org/wiki/Akt%C3%BCerya#Akt.C3.BCerya.27n.C4.B1n_.C3.A7e.C5.9Fitli_tan.C4.B1mlar.C4.B1, Erişim Tarihi:03.10.12).

- i) Belirsizliğin finansal sonuçlarını yöneten,
- ii) Risk analizi, ölçülmesi ve fiyatlandırması üzerine çalışan,
- iii) Risk yönetimine ilişkin problemleri matematiksel ve istatistiksel yöntemler kullanarak çözen,
- iv) Şirketler tarafından alınan riskleri minimize etmek için doğru strateji belirlenmesine yardımcı olan, uzmanlık dalıdır.

Gelecekteki riskleri belirleyerek fiyatları tespit eden ve yatırım stratejilerini oluşturan aktörler, yatırım karlılıklarını artırıp istihdam imkânları yaratarak çalıştıkları ülkelerin ekonomik büyümesine de katkı sağlarlar.

1.5. SİGORTANIN TÜRLERİ

Sigorta, sağlanan güvenliğin içeriği bakımından, “özel sigorta” ve “sosyal sigorta” biçiminde iki grupta incelenebilir.

Sosyal yardımlar ve sosyal hizmetlerle birlikte sosyal güvenlik sistemi² içinde yer alan sosyal sigortalar, primli sosyal güvenlik araçları olup sigortalı ya da sigorta ettirenlerin ödedikleri prime dayalı olarak sosyal güvenlik hizmeti vermektedirler. Sosyal yardım ve sosyal hizmetler ise, primsiz sosyal güvenlik rejimi içerisinde yer alırlar (Çelikoğlu, 1994:18).

Özel sigortalar ise, isteğe bağlı olarak sözleşme temelinde tüm gerçek ve tüzel kişilerin özel çıkarlarının korunması için tesis edilebilen sigortalardır (Atalay, 2004:22). Özel sigortacılık faaliyetleri, “hayat sigortaları ve hayat dışı sigortalar” olmak üzere iki ana gruba ayrılır (7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu).

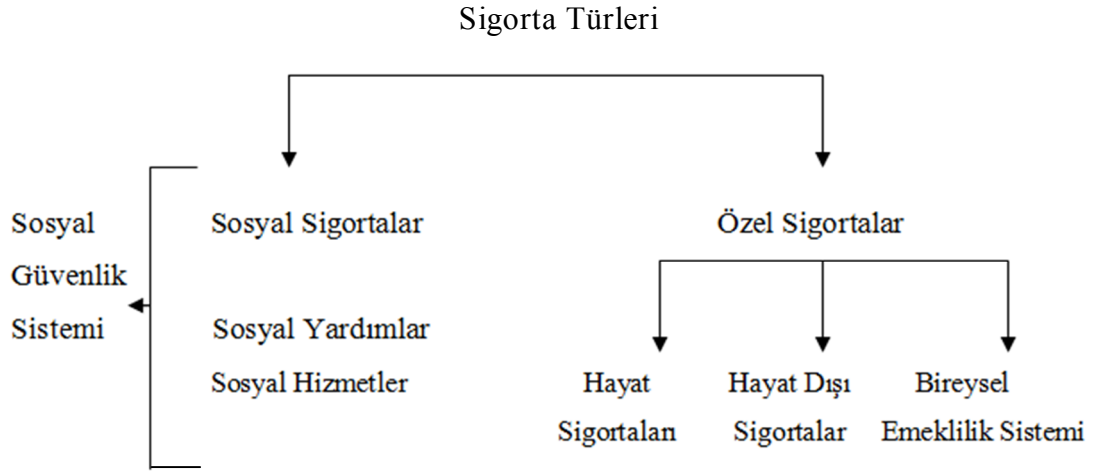
Öte yandan, tüm dünyada önemli bir kurumsal yatırımcı olarak kabul edilen ve uzun vadeli bir yatırım perspektifi olan özel emeklilik fonları (Cansızlar, 2001:22), ülkemizde 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve

---

² Sosyal güvenlik, bir ülkede yaşayan bütün vatandaşların geçinme ve yaşama ihtiyaçlarını kadere terk etmeyerek, başkalarının lütuf ve yardımlarına gerek kalmaksızın hep birden karşılayan bir sistemi ifade etmektedir (Tuna ve Yalçıntaş, 1991:129). Sosyal güvenlik sisteminde önemli görevler taşıyan sosyal yardımlar daha çok parasal edim, sosyal hizmetler ise belirli hizmetler sunma biçiminde olmakla birlikte her ikisini birbirinden kesin olarak ayırmak mümkün değildir (Sözer, 1998:32).

Yatırım Sistemi Kanunu ile uygulama alanı bulmuştur ve kısaca Bireysel Emeklilik Sistemi olarak bilinmektedir. Bireysel emeklilik sistemi çerçevesinde faaliyet gösteren şirketler “emeklilik şirketi” unvanı taşımalarına rağmen, hayat ve ferdi kaza sigortaları branşlarında da ruhsat alabilirler (4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu). Bu nedenle Bireysel Emeklilik Sistemi çerçevesinde faaliyet gösteren emeklilik şirketlerinin faaliyetleri de özel sigortacılık faaliyetleri arasında yer almaktadır.

Yapılan açıklamalar ışığı altında sigorta türlerini aşağıdaki gibi bir şekilde göstermek mümkündür.

Şekil 1: Sigorta Türleri

1.5.1. Sosyal Sigortalar

Sosyal sigorta, toplumun karşılaştığı birtakım temel risklere karşı güvence sağlanabilmesi amacıyla devlet desteği ile uygulamaya konulan sigorta türüdür. Diğer bir tanıma göre, Sosyal sigorta toplumun tümünü veya bir kesimini tehdit eden risklere karşı devlet tarafından ve tekel olarak işletilen sigorta çeşididir (Sağlam, 1996:14).

Sosyal sigortalar, sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak doğmuşlar ve Anayasa ile hüküm altına alınmışlardır (Uyanık, 2001:28).

Sosyal sigortalar, sosyal güvencesi olmayan kişilerin güvenliklerini, emniyet altına alma amacını güderler. Bu nedenle sosyal sigortalar özel

sigortalardan tamamen farklıdır. Sosyal sigortaların riskleri, hastalık, işsizlik, iş hastalığı, iş kazası, maluliyet ihtiyarlık, ölüm, analık halleridir. Sosyal sigortalar çoğunlukla yasal kuruluşlardır. Sosyal sigortalar zorunlu sigortalardır. Yani her ilgili kişi iradesi dışında sigortaya tabi olmaktadır. Sosyal sigortaların esasını kanun teşkil eder. Bu nedenle her sigortalı şahsa ayrı ayrı yarar sağlamaz, sağlanan her türlü olanak genel mahiyettedir, her sigortalı için eşittir (Çaldağ, 1979:16).

Ülkemizde sosyal sigorta kuruluşları, Emekli Sandığı, Bağ-Kur (Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu) ve Sosyal Sigortalar Kurumu'dur. Emekli Sandığı devlet memurlarını, Bağ-Kur, esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar ile çiftçiler ve isteğe bağlı sigortalıları kapsamaktadır. Sosyal Sigortalar Kurumu ise, özel sektörde çalışan işçiler, kamu işçileri, tarım işçileri ve isteğe bağlı sigortalılara hizmet vermektedir.

20.05.2006 tarihli 26173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile ülkemizde uzun bir zamandır gündemde olan sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanması yönünde önemli bir düzenleme yapılmıştır. Söz konusu kanun ile tüm sosyal güvenlik kurumları tek çatı altında toplanmıştır.

1.5.2. Özel Sigortalar

Özel sigorta gerçek ya da tüzel kişilerin sahip olduğu riskleri transfer etmek için ihtiyari ya da zorunlu olarak alınan sigortadır.

Özel sigorta, prensip bakımından, "kendi kendine yardım" fikrine dayanmaktadır. Aynı riskin tehdidi altında bulunan ünitelerin, bu riskin sebep olabileceği hasarı, karşılıklı dayanışma esasına göre, birlikte karşılamak üzere bir araya getirilmeleri ile kurulan organizasyon, özel sigortanın esasıdır. Kolaylıkla anlaşılacağı üzere, özel sigortanın ağırlık noktası, özel çıkarların korunmasıdır (Pekiner, 1974:21).

Özel sigorta işletmelerinin faaliyet kapsamı, sigorta işletmesinin amacı, fonksiyonu ve yapılan işlerin vadelerine göre hayat sigortası ve hayat dışı sigorta olarak ayrıma tabi tutulmuştur (Sağlam, 1996:16).

Özel sigortalar, Türk Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu, Karayolları Trafik Kanunu, Türk Sivil Havacılık Kanunu, Finansal Kiralama Kanunu, Mükerrer Sigorta Hakkında Kanun ile ilgili Yönetmelikler ve ilgili Bakanlar Kurulu Kararları ile yasal düzenlemeye tabi tutulmuştur. Gerek hayat gerekse de hayat dışı sigortalarda yapılacak sözleşmelerde Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı namına hareket eden Sigorta Denetleme Kurulu tarafından hazırlanmış olan genel şartlara uygun olarak yapılmakta olup, yapılacak sözleşmelerde yanıtıcı ve taahhütleri karşılayamayacak anlayışta bulunmamaları gerekmektedir (Uyanık, 2001:21).

Sosyal sigorta ve özel sigorta arasında bazı farklılıklar mevcuttur. Bu farklılıkları şöyle sıralayabiliriz (Öksüz, 1996:2):

i) Sosyal sigortalar yasalarla düzenlenmiş ve zorunlu olarak uygulanan sigortalardır. Bu nedenle sosyal sigortalar, devlet yardımı görürler ve tekelcidirler. Oysa özel sigortalar, devlet yardımı görmezler, isteğe bağlı ve rekabetçi bir yapıya sahiptirler.

ii) Sosyal sigortalarda primler, sigortalının çalışma koşullarına ve gelirlerine bağlı olarak tespit edilirler. Yalnızca sigortalı değil sigortalının eş ve çocukları da sigortadan yararlanır. Özel sigortalarda ise primler sigorta şirketlerinin üstlenecekleri riske göre tespit edilirler. Özel sigortadan yararlanan kişiler ise yalnızca sigortalıdır.

iii) Sosyal sigortalarda primler ile sağlanan yararlar arasında bir ilişki yoktur. Sağlanan yararlar nakdi ve/veya aynidir. Özel sigortalarda ise ödenen primle sağlanan yararlar orantılıdır. Poliçeye özel şart konulmadıkça aynı ödeme yapılmaz.

iv) Sosyal sigortalar yalnızca insanları sigortalarken, özel sigortalar mal ve eşyaları da sigorta kapsamına alır.

v) Özel sigortalarda, sigorta şirketlerinin riski devralması prim ödenmesi koşuluna bağlı iken, sosyal sigortalarda prim ödemesi yapılmasa da sigortalı haklarından yararlanır.

1.5.2.1. Hayat Sigortaları

Hayat sigortası, konusu insan olan ve insanın hayatı boyunca karşı karşıya gelebileceği risklerden doğacak kayıp ve zararlara karşı önceden önlem almayı sağlayan bir sigorta branşıdır (Sağlam, 1996:17).

Hayat sigortası kişilerin ve ailelerin hayatlarını güvence altına almak, çocukların yetişmeleri ve ekonomik bağımsızlıklarına kavuşmalarına yardımcı olmak amacıyla yapılmaktadır (Sağlam, 1996:18).

Gelişmiş ülkelerde özellikle de Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da hayat sigortacılığı çok ilerlemiştir ve bu ülkelerin ekonomilerinde çok önemli bir yere sahiptirler. Türkiye de ise hayat sigortacılığı milli gelire ve konuyla ilgili bilince yeterince varılmamış olması nedeniyle çok düşük seviyelerde seyretmektedir. Kişi başına düşen hayat sigorta priminin artırılmasının iki ana faktöre bağlı olduğu, bunlardan birincisinin ekonomik gelişmişlik seviyesinin artması diğer ise eğitim ve konunun yeterince anlaşılmasının olduğu söylenebilir (Uyanık, 2001:22).

Hayat sigorta sözleşmeleri ile ölüm, sakatlık ve ihtiyarlık gibi durumlarda sigortalının ödediği primlere göre teminatlar sağlanmaktadır. Ölüm halinde geride kalan aile fertleri, sakatlık ve ihtiyarlık hallerinde ise sigortalının bizzat kendisi teminatlardan yararlanmaktadır (Uyanık, 2001:23).

Hayat sigorta şirketleri tarafından teminat verilen bir diğer sigorta da sağlık sigortasıdır. Sağlık sigortası; bir insanın bir hastalığa yakalanıp, sağlığının bozulması durumunda hem sağlık masraflarını karşılar, hem de gelir kaybı riskine karşı koruma sağlamaktadır. Zira bir insanın hastalanmasının hem masrafları artırmak, hem de çalışarak elde ettiği gelir kazanımını azaltmak veya durdurmak gibi mali etkileri vardır.

Hayat Sigortalarını; Ferdi Kaza ve Sağlık Sigortası, Seyahat Sigortaları ve Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası şeklinde gruplandırabiliriz.

1.5.2.2. Hayat Dışı Sigortalar

Hayat dışı sigortacılık kısa vadeli ve genelde kısa süreli riskleri kapsar. Hayat dışı sigortalar işletme ve şahısların maddi varlıklarını tehdit eden para ile ölçülebilen risklere karşı bu varlıkların sigorta güvencesine alınmasını sağlar. Belirli bir prim karşılığı bu varlıklar sigorta kapsamına alınır. Hasarın gerçekleşmesi halinde sigorta bedeli sigortacıya ödenir (Sağlam, 1996:20).

Hayat Dışı Sigortalar; Yangın Sigortası, Kaza Sigortası, Nakliyat Sigortaları, Makine-Montaj (Mühendislik) Sigortaları ve Tarım Sigortaları şeklinde sıralanmaktadır.

1.5.2.3. Bireysel Emeklilik Sistemi

Bireysel emeklilik sistemi, mevcut kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak kurulmuştur. Temel amacı, bireylerin çalışma yaşamları boyunca yaptıkları düzenli tasarrufların yatırıma yönlendirilmesini sağlayarak, oluşacak birikimlerle, tasarruf yaptıkları dönemde sahip oldukları refah seviyesinin emeklilik döneminde de devam etmesini sağlamaktır. Sistem gönüllü katılım esasına dayanmaktadır (<http://www.egm.org.tr/BESP>, Erişim Tarihi: 03.10.12).

Bireysel emeklilik sistemine medeni hakları kullanma ehliyetine haiz kişiler katılabilir. Sisteme katılacak kişiler şirket ile emeklilik sözleşmesi imzalamak zorundadır (Uyanık, 2001:25).

Kişi bir emeklilik şirketine başvurduktan sonra, risk ve getiri profili belirlenir. Buna göre kişiye uygun bir emeklilik planı ve fon dağılımı teklifi sunulur. Emeklilik sözleşmesine sahip olmak isteyen kişi, giriş bilgi formunu ve emeklilik planı, plan kapsamında sunulan fonlar, yapılan kesintiler, katkı payı tutarı ile emeklilik sözleşmesinin taraflarına ilişkin bilgileri içeren “teklif formu”nu usulüne uygun olarak doldurup imzalar. Emeklilik sözleşmesi, teklif formunun imzalandığı tarihi takip eden otuzuncu günde yürürlüğe girer. Katılımcı emeklilik sözleşmesi yürürlüğe girmeden önce cayma hakkına sahiptir. Cayma halinde, giriş aidatı dahil hiçbir kesinti yapılamaz ve varsa fon

getirileri de eklenerek katılımcıya iade edilir (<http://www.egm.org.tr/BESP>, Erişim Tarihi: 03.10.12).

Ülkemizde yapısal reformlardan birisi olan sosyal güvenlik reformunun bir parçası olarak kamu sosyal güvenlik sistemine tamamlayıcı nitelikte emeklilik programlarının geliştirilmesine yönelik 16 Mayıs 2000 tarihinde Bakanlar Kurulu'nca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan "Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Tasarısı" ile vatandaşların emekliliğe yönelik gönüllü tasarruflarını düzenleyen bireysel emeklilik hesaplarına dayalı fonlu bir sistem oluşturulması amaçlanmıştır.

Bu açıdan, Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu başta Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu olmak üzere ilgili tüm kesimlerin görüş ve önerilerinin değerlendirildiği ortak bir metin ve sosyal güvenlik reformunun bir parçası olarak TBMM tarafından 28 Mart 2001 tarihinde kabul edilmiştir. 7 Nisan 2001 tarih ve 24366 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Kanun, yayımı tarihinden itibaren 6 ay sonra 7 Ekim 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yapılan mevzuat çalışmaları ile sistemin etkili bir biçimde uygulanabilmesini teminen gerekli olan idari ve hukuki çerçeve çizilmiş, 27 Ekim 2003 tarihinde bireysel emeklilik sisteminin başlamasıyla birlikte emeklilik şirketleri faaliyete geçmiştir.

Aşağıdaki tabloda Bireysel Emeklilik alanında faaliyet gösteren şirketler ile katılımcı sayıları ve katılımcıların toplam fon tutarları verilmiştir.

Tablo 3: Bireysel Emeklilik Alanında Faaliyet Gösteren Şirketler ile Katılımcı Sayıları

Emeklilik Şirketi	Katılımcı Sayısı	Katılımcıların Toplam Fon Tutarı (TL)
Aegon Emeklilik ve Hayat	55.357	108.998.397
Allianz Hayat ve Emeklilik	65.835	568.225.259
Anadolu Hayat Emeklilik	534.435	2.879.790.514
AvivaSA Emeklilik ve Hayat	381.248	2.744.323.133
Deniz Emeklilik ve Hayat	36.410	56.365.803
Ergo Emeklilik ve Hayat	16.889	71.153.034
Finans Emeklilik ve Hayat	48.087	69.688.236
Fortis Emeklilik ve Hayat	78.926	414.987.068
Garanti Emeklilik ve Hayat	497.0806	2.038.406.238
Groupama Emeklilik	89.303	644.292.478
Ing Emeklilik	169.200	689.564.541
Vakıf Emeklilik	173.425	778.470.440
Yapı Kredi Emeklilik	284.319	2.017.804.878
Sektör Toplam	2.431.240	13.082.070.020

Kaynak: (<http://ekonomi.milliyet.com.tr>, Erişim Tarihi:03.10.12)

1.6. TÜRK SİGORTA SEKTÖRÜNDE SİGORTA BRANŞLARI

Ülkemizde uygulanmakta olan sigorta branşları 11/07/2007 tarihli ve 26579 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2007/1 sayılı Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğ ile belirlenmiştir. Bu tebliğe göre, sigorta branşları aşağıda yer aldığı şekilde Hayat Dışı Grubu ve Hayat Grubu olmak üzere alt ayırımlara tabi tutulmuştur. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu gereği, sigorta şirketleri hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından sadece birinde faaliyet gösterecek olmakla birlikte, Hastalık/Sağlık ve Kaza branşları her iki grup altında yer aldığından, söz konusu branşta gerek hayat gerekse hayat dışı grubunda faaliyette bulunan sigorta şirketleri teminat verebilir.

1.6.1. Hayat Dışı Grubu

Hayat dışı sigortalar, adından da anlaşıldığı üzere hayat sigortası dışında kalan sigorta çeşitlerini kapsamaktadır. Hayat dışı sigortaların bir diğer adı elementer sigortalardır.

Hayat dışı sigorta türlerini farklı şekilde gruplara ayırmak mümkündür. Ancak Sigorta Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurumu tarafından yapılan gruplandırma şu şekildedir:

- i) Yangın Sigortaları
- ii) Kaza Sigortaları
- iii) Mühendislik Sigortaları
- iv) Sağlık Sigortaları
- v) Nakliyat Sigortaları
- v) Zirai Sigortaları

1.6.1.1. Yangın Sigortaları

Yangın sigortası özel veya ticari amaçla kullanılan her türden bina ve muhteviyatı, kendiliğinden meydana gelen yangın, yıldırım, infilak ile bunlardan kaynaklanan buhar, hararet, duman gibi tehlikelerin neden olduğu fiziki hasarlara karşı teminat altına alan sigortadır. Ayrıca, meydana gelmiş olan yangını söndürmek, dolayısıyla muhtemel hasarı azaltmak amacıyla, su veya başka bir kimyevi madde ile yapılan müdahalelerin sonucunda ortaya çıkan fiziki hasarlar da, bu sigortanın kapsamına dahildir. Yangın sigortalarının teminat kapsamına alınabilmesi için birtakım gerekçeler söz konusudur (<http://www.tsrbsb.org.tr/sayfa/yanigin-sigortalari>, Erişim Tarihi: 03.10.12):

i) Standart yangın poliçesinde hariç tutulmuş grev, lokavt, kargaşalık, halk hareketleri, kötü niyetli hareketler,

ii) Terör, deprem ve yanardağ püskürmesi, fırtına, kar ağırlığı, sel veya su baskını, yer kayması, dahili su ve kara, hava ve deniz taşıtlarının sigortalı kıymete çarpması gibi ek tehlikeler olarak adlandırılan riskler,

iii) Meydana gelmiş olan fiziki bir hasara bağlı olarak ortaya çıkan mali hasarlar, enkaz kaldırma masrafları,

iv) Kira kaybı, yangın ve infilak mali sorumluluğu da, yine yangın sigortası kapsamında temin edilebilmektedir.

1.6.1.2. Kaza Sigortaları

Kaza sigortaları oto kaza sigortaları ve muhtelif kaza sigortaları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

1.6.1.1.1. Oto Kaza Sigortaları

Kasko sigortaları; motorlu kara taşıtlarını belirli risklere karşı teminat altına alan sigorta çeşididir. Kasko sigortası kapsamına; aracın hareket halinde veya park halinde karıştığı kazalar, yangın, hırsızlık, patlama, yıldırım düşmesi ve bu durumlardan kaynaklanan her türlü zarar ile aracın başka bir taşıtla nakli sırasında meydana gelen hasarlar girmektedir. Ancak ek prim ödeyerek kasko poliçelerinde şirketler tarafından sunulan diğer teminatları da satın almak olanaklıdır.

Mali mesuliyet sigortaları; bu sigortanın kapsamında, sigortalının üçüncü kişilere vermiş olduğu zararlar bulunmaktadır. Üçüncü kişilere zarar veren bir kişi ceza hukuku bakımından, borçlar hukuku bakımından ve medeni hukuk bakımından sorumluluk altındadır. Mali mesuliyet sigortaları medeni hukuktan doğan tazminatları ödemektedir. Bu sigorta çeşidinin en yaygın örneği yaptırılması zorunlu olan karayolları mali mesuliyet sigortaları, halk arasında bilinen adıyla trafik sigortalarıdır.

Yeşil kart sigortası; trafik sigortasının yurt dışı için yaptırılmış şeklidir. Bu poliçeye sahip olan araçlar ile yurt dışına çıkıldığı zaman gidilen ülkenin zorunlu trafik sigortasını yaptırmak gerekmemektedir. Bu poliçeyle birlikte girilen ülkede araç ülkenin limitleri dahilinde sigortalı olmaktadır.

1.6.1.1.2. Muhtelif Kaza Sigortaları

Ferdi kaza sigortaları; bir can sigortasıdır. Kişilerin mesleklerine bağlı olarak düzenlenen bu sigorta, sigortalının gerek mesleki faaliyetleri sırasında,

gerekse özel hayatında veya kara, deniz ve hava yoluyla yaptığı yolculuklar sırasında meydana gelebilecek kazalardan doğan bedeni zararları teminat altına alır.

Hırsızlık sigortaları; poliçede belirtilen adresteki mal ve eşyaların genel koşullara uygun olarak çalınması veya yakın neden ilkesine bağlı olarak çalınmaya girişilmesi durumunda meydana gelecek hasarları teminat altına almaktadır.

Cam kırılması sigortası; bu sigorta kapsamına, sigortalı adreste bulunan, pencere, vitrin, tezgah camları ve aynaları, vitray, cam reklam panoları girmektedir. Bunlardan herhangi birinde meydana gelebilecek hasarlar cam kırılması sigortası tarafından karşılanmaktadır.

Sorumluluk sigortası; birçok çeşidi olmakla birlikte, genel anlamda sigortalıyı üçüncü kişilerden gelebilecek tazminat taleplerine karşı koruyan sigorta çeşididir.

Uçak, Helikopter, Balon vb. Hava Taşıtlarının Sigortaları; hava taşıtları için, yerde dururken veya hareket ederken veya havada hareket halindeyken meydana gelebilecek risklere karşı sigortalıya teminat veren poliçelerdir.

1.6.1.3. Mühendislik Sigortaları

Elementer sigortanın diğer bir dalı olan mühendislik sigortalarının dört çeşidi bulunmaktadır.

İnşaat all risk sigorta poliçesi; Her türlü inşaatı, yapılmaya başladığı andan teslim edildiği ana kadar teminat altına almaktadır.

Montaj all risk sigorta poliçesi; makine ve tesisatları; kurulumu sırasında, bekleme halindeyken ve tesis içinde nakil halindeyken meydana gelebilecek veya deneme çalışması sırasında oluşabilecek her türlü riskten koruyan poliçelerdir.

Makine kırılması sigorta poliçesi; bir tesiste bulunan makinelerin ani ve beklenmedik bir şekilde zarar görmesi sonucu oluşan hasarlara karşı sigortalıya

teminat veren poliçe çeşididir. Bu makinelerin deneme devresi bitmiş makineler olması gerekmektedir.

Elektronik cihaz sigorta poliçesi; teknolojide yaşanan hızlı gelişmelerle birçok yeni elektronik ürünün hayatımıza girmesi elektronik sigorta poliçelerinin doğmasına yol açmış ve son yıllarda tanzim edilen elektronik cihaz poliçe sayısı dünyayla birlikte ülkemizde de artış göstermiştir. Elektronik cihaz poliçeleri adından da anlaşıldığı gibi, poliçeye konu olan elektronik eşya veya eşyalara gelebilecek zararlara karşı teminat veren poliçelerdir.

1.6.1.4. Sağlık Sigortaları

Sağlık sigortası kişilerin, tıbbi yardım, tedavi ve ilaç harcamalarına karşı teminat veren sigorta türüdür. Sigorta şirketlerinin tıbbi danışmanlarının onayı olmak kaydıyla, sigortalının, ameliyat, uzun veya kısa süreli tedaviler, ameliyat veya tedaviye bağlı ilaç giderleri gibi tüm harcamaları, azami limitlerle tam veya muafiyet olarak karşılanmaktadır. Sigorta şirketlerinin uygulamalarında farklılıklar olmakla birlikte, periyodik olarak yapılan sağlık kontrolleri, herhangi bir tıbbi nedeni olmaksızın ve buna benzer harcamalar, genel olarak teminat harici tutulmaktadır.

1.6.1.5. Nakliyat Sigortaları

Nakliyat sigortaları, bir yerden diğer bir yere yapılan taşıma sırasında gerek taşıt araçlarının, gerekse taşınan malların uğrayabileceği hasarları güvence altına alır. Nakliyat sigortaları kendi içinde dörde ayrılmaktadır.

Emtia nakliyat sigortaları; çeşitli malların çeşitli nakliye araçları ile bir yerden başka bir yere taşınması sırasında söz konusu mallarda meydana gelebilecek maddi hasarları teminat altına alan sigorta çeşididir.

Kıymet nakliyatı sigortaları; para veya diğer değerli belgelerin nakliyatı sırasında meydana gelebilecek maddi hasarları karşılayan sigortalardır.

Tekne sigortaları; deniz taşıtlarını beklenmeyen risklerden koruyan poliçelerdir.

Sorumluluk sigortaları; nakliyesi yapılan mallara zarar verme riski bulunan üçüncü kişiler tarafından yaptırılan poliçelerdir. Örnek olarak bir marina işletmesi verilebilir. Limana yanaşan bir gemi marinadaki bir aksaklık nedeniyle içindeki mallarla birlikte zarar görebilir. Sorumluluk sigortası böyle bir durumda marina işletmesinin verdiği zararı mağdur olan karşı tarafa ödemektedir.

1.6.1.6. Zirai Sigortaları

Zirai sigortalar dolu sigortaları ve hayvan hayat sigortaları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Dolu sigortaları; ekili ürünlerde, dolu yağması sonucu meydana gelen zararları ve verim kaybını teminat altına almaktadır. Bu poliçelerde en önemli nokta sigorta bedelinin doğru olarak belirlenmesidir. Ürünlerin değerleri çeşitli bölgelerde veya aynı bölgede farklı zamanlarda önemli farklar gösterebildiği için aşkın ve eksik sigortayı önleme adına sigorta bedeli özel hesaplamalarla belirlenir.

Hayvan hayat sigortaları; tarımda iş gören hayvanların, spor veya meslek dallarında bulunan hayvanların; kaza geçirmesi, ölmesi veya hastalanması durumunda meydana gelecek maddi hasarları karşılamak üzere yapılan sigortalardır.

1.6.2. Hayat Sigortaları

Hayat sigortaları, konusu insan olan ve insanın hayatı süresince karşı karşıya gelebileceği risklerden doğacak zararlarına karşı önceden önlem almasını sağlayan sigorta dalıdır. Hayat sigortaları kişinin yaşlanınca geçim sıkıntısı çekmemesini veya ölümü durumunda ailesinin maddi olarak sıkıntıya düşmemesini sağlar. Hayat sigortasının diğer sigorta türlerinden farklı olarak riske karşı koruma işlevinin yanı sıra birikim yapma işlevi de bulunmaktadır. Özellikle gelişmiş ekonomilere sahip ülkelerde önemli bir birikim aracı olan hayat sigortaları dünya prim üretiminin yaklaşık % 60'lık kısmını oluşturmaktadır.

Hayat sigortalarında, sigortalının ölümü durumunda ödenen tazminata riziko kapitali, birikim sonucu biriktirilen miktara ise birikim kapitali denmektedir. Hayat sigortasına konu olabilecek birçok risk bulunmaktadır (kaza, hastalık, ölüm vb.). Bu risklere göre oluşturulacak birçok hayat sigorta poliçesi türü vardır. Bu sigortaların primleri yaş ve süreye bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

SİGORTA SEKTÖRÜNDE MUHASEBE SİSTEMİ

2.1. SEKTÖRDE KULLANILAN BAŞLICA BELGE VE DEFTERLER

2.1.1. Kullanılan Belgeler

Sigorta öncelikle hukuksal bir kurumdur. Olası bir tehlikenin yol açacağı zararı güvence altına alan ve taraflara karşılıklı borçlar yükleyen bir sigorta sözleşmesine dayanır. Sigorta sözleşmesinin doğuşu, yasal olarak belirlenmiş zorunlu şekil koşullarına bağlı değildir. Sigorta sözleşmesinin doğuşunun belirli koşullara bağlanması, sürekli bir gelişim ve değişim sergileyen sigortacılık esaslarını kuşatamayacaktır. Bununla birlikte, sigorta sözleşmesinin doğuş sürecinde çeşitli işlemlerin yerine getirilebilmesi amacıyla kullanılan bir dizi belge vardır (Güvel ve Güvel, 2006:77).

2.1.1.1. Sigorta Teklifnamesi

Sigorta sözleşmeleri, sigortalının isteğine bağlı olarak düzenlenir. Bu nedenle, sigortalının sigortalanmak için gerekli yerlerini doldurarak, sigorta konusu riziko hakkında bilgileri içeren ve sigortalı tarafından imzalanması gereken belgelere teklifname denir (Uyanık, 2001:518).

Sigorta teklifnamesinde bulunması gereken unsurlar şunlardır (Güvel ve Güvel, 2006:80):

i) Sigortacının, sigorta ettirenin, sigorta ettirenle sigortalı ayrı kişilerse sigortalının ve sigortadan yararlanacak diğer kişilerin açık kimlikleri ve adresleri.

ii) Acentenin Numarası.

iii) Poliçenin başlangıç ve bitiş tarihleri, sigorta süresi.

iv) Sigortanın türü, sigorta güvencesi kapsamına giren rizikolar ve ek güvenceler.

v) Sigorta konusu birim ve özellikleri

vi) Sigorta tutarı

vii) Her bir güvence için sigorta bedelleri ve toplam sigorta bedeli, primlerin ne şekilde ve kime ödeneceği.

Sigorta teklifnamesi, yapılacak sigorta poliçesinin esasını teşkil eder. Poliçelerin hazırlanması, sigorta şirket veya acentenin yetkili amirin bu teklifnameye istinaden riski kabul etmesine bağlıdır (Yücesoy, 1966:89).

2.1.1.2. Sigorta Poliçesi

Poliçe, hamiline veya belirli bir kişiye, belirli bir zamanda ödeme yapılmasını gösteren yazılı bir belgedir. Bu anlamda poliçe biri tarafından diğerine yazılan bir çeşit çektir (Rodriguez ve Carter, 1984:232). Bir sigorta poliçesinde genel olarak, sigortacıyı ve sigortalıyı tanımlayıcı bilgiler, sigorta konusuna ilişkin açıklamalar, teminatın kapsamı, sigorta bedeli, sözleşmenin süresi, prim miktarı, poliçenin düzenlenme tarihi, tarafların borç ve yükümlülükleri gibi bilgiler bulunmaktadır (<http://www.tsrbs.org.tr>, Erişim Tarihi: 16.10.12). Sigorta poliçesi düzenlenmeksizin de sigorta sözleşmesi yapılabilir. Bununla birlikte uygulamada sigorta sözleşmesi sigorta poliçesinin düzenlenmesi yoluyla yapılmaktadır (Güvel ve Güvel, 2006:81).

Sigorta poliçesi ile bir taraf (sigortacı) diğer tarafa ödenecek prim karşılığında (Özkan, 1998:363);

i) Başka bir kimsenin parayla ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratacak bir tehlikenin gerçekleşmesi halinde tazminat vermeyi yahut,

ii) Bir veya birkaç kimsenin hayat süreleri sebebi ile veya hayatlarında meydana gelen birtakım olaylar dolayısıyla para ödemeyi ya da başka türlü edimlerde bulunmayı taahhüt etmektedir.

243 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (07 Eylül 1995 Tarihli 22397 sayılı Resmi Gazete) hükümleri uyarınca, sigorta şirketleri tarafından düzenlenen sigorta poliçeleri (ek belgeler “zeyilnameler” dahil) Vergi Usul Kanunu uyarınca düzenlenmesi zorunlu belgeler kapsamına alınmış olup, sigorta şirketleri bu poliçeler ve ek belgelere (zeyilnameler) konu

işlemlere ait tutarlar için ayrıca fatura düzenlemeyeceklerdir. Söz konusu tebliğ uyarınca sigorta poliçelerinin düzenlenmesinde aşağıda belirlenen esaslara uyulması zorunludur:

i) Sigorta poliçeleri en az iki örnek olarak düzenlenecek ve ikiden fazla örnek olarak düzenlendiği takdirde her birinin kaçınıcı örnek olduğu belirtilecektir.

ii) Poliçelerde Sigortacılık Kanunu ve bununla ilgili yönetmelikler ile Türk Ticaret Kanunu uyarınca bulunması gerekli bilgilere ilave olarak, sigorta şirketinin kurumlar vergisi yönünden bağlı bulunduğu vergi dairesi ve vergi numarası ile poliçe seri ve sıra numarasının da bulunması zorunludur.

iii) Sigorta poliçelerinin basımı için önceden izin alınması, anlaşmalı matbaalara bastırılması veya notere tasdik ettirilmesi zorunlu olmayıp, sigorta şirketleri (Ocak-Haziran) ve (Temmuz-Aralık) olmak üzere 6'şar aylık dönemler itibariyle bastırdıkları sigorta poliçelerinin seri ve sıra numaraları ile bunlardan poliçe düzenleme, yetkisine sahip acentelere gönderilenlere ilişkin bilgileri müfredatlı olarak, her dönemin bitimini izleyen ayın son günü mesai bitimine kadar kurumlar vergisi yönünden bağlı buldukları vergi dairelerine taahhütlü olarak gönderecekler veya elden teslim edeceklerdir.

2.1.1.3. Sigorta Komisyon Gider Belgesi

Sigorta Komisyon Gider Belgesi, 243 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (07 Eylül 1995 Tarihli 22397 sayılı Resmi Gazete) uyarınca sigorta acente ve prodüktörleri tarafından sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler nedeniyle ödenen komisyon bedelleri ise sigorta şirketleri tarafından düzenlenecek "Sigorta Komisyon Gider Belgesi"ne istinaden kayıtlara alınacaktır.

Komisyon gider belgesi aşağıdaki usul ve esaslara göre düzenlenecektir.

i) Sigorta komisyon gider belgeleri, Vergi Usul Kanunu Uyarınca Vergi Mükellefleri Tarafından Kullanılan Belgelerin Basım ve Dağıtımı Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre Maliye Bakanlığı ile anlaşmalı matbaalara bastırılacak veya notere tasdik ettirilecektir.

ii) Sigorta komisyon gider belgeleri, işlem bazında veya en çok bir aylık dönemler itibariyle tahakkuk edecek komisyonlar için tek belge şeklinde düzenlenebilecektir.

iii) En az iki örnek olarak düzenlenip bir örneği hizmeti sunan acente veya prodüktöre verilecek olan sigorta komisyon gider belgelerinde sigorta şirketinin unvanı, vergi dairesi, vergi numarası ile seri ve sıra numarası matbaa baskılı olarak yer alacak; ayrıca bu belgelere yapılan hizmetin mahiyeti, hizmet bedeli, ödeme yapılacak acente veya prodüktörün adı-soyadı/unvanı, vergi dairesi ve vergi numarasına ilişkin bilgiler kaydedilecektir.

246 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (08 Ocak 1996 Tarihli 22577 sayılı Resmi Gazete) uyarınca sigorta ve reasürans brokerleri tarafından sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler nedeniyle sigorta şirketlerince ödenen komisyon bedelleri için de sigorta şirketleri tarafından, 243 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde açıklanan usul ve esaslar dahilinde sigorta komisyon gider belgesi düzenlenecektir.

Buna göre; sigorta acenteleri, prodüktörleri ile sigorta ve reasürans brokerleri tarafından sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler nedeniyle sigorta şirketlerince ödenen komisyon bedelleri sigorta şirketleri tarafından düzenlenecek “Sigorta Komisyon Gider Belgesi” ne istinaden kayıtlara alınacaktır. Acenteler, prodüktörler ve brokerler bu bedeller için ayrıca fatura düzenlemeyecekler ve bu bedelleri sigorta şirketleri tarafından kendilerine verilecek sigorta komisyon gider belgesine istinaden hasılat kaydedeceklerdir.

2.1.1.4. Yenileşme Senedi (Temditname-Tecditname)

Sigorta sözleşmesinin süresinin sona ermesinden sonra sözleşmenin otomatik olarak sigortacı tarafından yenilenmesine ve esas sözleşmedeki hükümleri içeren yeni bir poliçe düzenlenmesine uzatma (temdit) ya da yenileme (tecdit) işlemi denir. Yıllık poliçenin bitim tarihinde aynı şirket nezdinde yapılan yeni poliçe temditname ya da tecditname adını alır (Güvel ve Güvel, 2002:91). Bir başka ifade ile yenileşme senedi (temditname, tecditname),

aynı koşullarda sigortanın yenilenmesini sağlayan belgelerdir (Tekşen ve Atay, 2006:34).

Genellikle süresi tanımlanan ilk poliçeler için yenisi hazırlanmayıp, sigorta güvencesinin sürekliliğini belirten ve tüm poliçe koşullarını içeren belgeler (Temditname-Tecditname) düzenlenir. Bu belgeler aynı koşullarla sigortanın yenilenmesini sağladıkları için yenileşme senetleri deyimi de kullanılmaktadır (Uyanık, 2001:518).

Uzatma belgesi (temditname), sigortalıların, sigorta süresinin bitiminde sigorta güvencesinden yoksun kalmamaları için tek taraflı olarak sigorta şirketince düzenlenir. Temditname düzenlenmesinde sigortalının prim ödeme zorunluluğu aranmaz. Düzenleme biçimi ve şekli tıpkı poliçe gibidir. Temditname, poliçeyi, aynı koşullarda ve bir yıl ya da daha uzun bir süre için uzatır. Hukuksal olarak poliçe ile aynı sonuçları doğurur (Güvel ve Güvel, 2006:91).

2.1.1.5. Zeyilname

Sigorta sözleşmesi yapıldıktan sonra sigorta poliçesinde gösterilen koşullarda değişiklik yapılmak istenirse, asıl sigorta poliçesine ek olarak yeni bir belge düzenlenir. Bu belgelere zeyilname adı verilmektedir (Uyanık, 2001:518). Zeyilname, poliçede yapılacak herhangi bir değişikliği belgeleyen sözleşme metnidir. Bu değişiklik sigorta konusunun mülkiyetinin değişmesi, adres değişikliği, rizikoyu meydana getiren koşulların ağırlılığının değişmesi vs. biçiminde olabilir. Örneğin adres değişikliği zeyilnamesi primsizdir. Primli zeyilnameler ise bazen sigortalıdan prim alınmasına, bazen de prim iadesine yol açabilir. Örneğin poliçe konusu malın satışında düzenlenen iptal zeyilnamesi ile sigortalıya prim iadesi yapılır (Güvel ve Güvel, 2006:92).

Zeyilname, sigorta poliçesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Nerdeyse bütün sigorta branşlarında sözleşmenin ayrılmaz bir parçasını oluşturan ek hükümleri içerir. Bu ek hükümler sigortacı ile sigortalı arasında yapılan bir anlaşma sonucu belirlenir. Zeyilname tarafların imzası ile oluşur. Ek poliçe ile belirlenen

koşullar, sözleşme ile önceden belirlenen genel ve özel koşulların başında yer alır (Güvel ve Güvel, 2006:94).

2.1.2. Kullanılan Defterler

Vergi Usul Kanununun 176.maddesine göre; tüccarlar, defter tutma bakımından iki sınıfa ayrılmakta olup, bilanço esasına göre defter tutanlar I.sınıf tüccarlar, işletme hesabı esasına göre defter tutanlar ise II. Sınıf tüccar olarak sayılmaktadırlar.

Vergi Usul Kanununun 177. maddesine göre aşağıda yazılı tüccarlar, I. sınıfa dahildirler:

i) Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 142.000.-TL'yi veya satışlarının tutarı 201.000.- TL'yi aşanlar.

ii) Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatı 80.000.- TL'yi aşanlar.

iii) 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 142.000.- TL'yi aşanlar

Vergi Usul Kanunu'nun;

i) 182. maddesinde bilanço esasında yevmiye defterinin, defter-i kebir ile envanter defterinin (mevcudat ve muvazene defteri) tutulacağı,

ii) 193. maddesinde de işletme hesabı esasına göre defter tutanların işletme hesabı defterini (işletme hesabını ihtiva eden) tutacakları hükmü yer almaktadır.

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre statüleri gereği birinci sınıf tüccar sayılan (Vergi Usul Kanunu, md.177/4) ve bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olan (Vergi Usul Kanunu, md.176) ticaret şirketlerinin tutmakla yükümlü oldukları defterler;

i) Yevmiye defteri,

ii) Defter-i kebir,

iii) Envanter (mevcudat ve muvazene) defteridir (Vergi Usul Kanunu, md.182).

Yevmiye defteri ile envanter defterinin Vergi Usul Kanunu'nda belirlenen esaslara göre tasdik ettirilmesi zorunludur (Vergi Usul Kanunu, md.220).

Vergi Usul Kanunu'nun tasdik ettirilmesi zorunlu defterlerin sayıldığı 220. maddesinde defter-i kebir yer almamaktadır. Bu durumda, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre defter-i kebirin tutulması zorunlu ancak tasdik ettirilmesi mecburi olmadığı sonucuna varılmaktadır. Defter-i kebirin tasdik ettirilmeden tutulması halinde Vergi Usul Kanunu yönünden herhangi bir cezai durum bulunmamaktadır.

Vergi Usul Kanunu'nda tutulması gerektiği belirtilen diğer defterler ise;

i) İmalat Defteri (Vergi Usul Kanunu, md. 197),

ii) Bitim İşleri Defteri (Vergi Usul Kanunu, md. 200),

iii) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Defteri (Vergi Usul Kanunu, md. 204),

iv) Damga Resmi Defteri (Vergi Usul Kanunu, md. 205),

v) Yabancı Nakliyat Kurumlarının Hasılat Defteri (Vergi Usul Kanunu, md. 207),

vi) Ambar Defteri (Vergi Usul Kanunu, md. 209),

vii) Serbest Meslek Kazanç Defteri (Vergi Usul Kanunu, md. 210),

viii) Çiftçi İşletme Defteri (Vergi Usul Kanunu, md. 213)

Her tacir, ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, ticari işlemleriyle malvarlığı durumunu, Türkiye Muhasebe Standartlarına ve 88 inci madde hükümleri başta olmak üzere bu Kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır. Defterler, üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu

hakkında fikir verebilecek şekilde tutulur. İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesi defterlerden izlenebilmelidir (Türk Ticaret Kanunu, md.64/1). Ticari defterler, açılış ve kapanışlarında noter tarafından onaylanır. Kapanış onayları, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar yapılır. Şirketlerin kuruluşunda defterlerin açılışı ticaret sicili müdürlükleri tarafından da onaylanabilir. Açılış onayının noter tarafından yapıldığı hallerde noter, ticaret sicili tasdiknamesini aramak zorundadır (Türk Ticaret Kanunu, md.64/3).

Her tacir, ticari işletmesinin açılışında, taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarır (Türk Ticaret Kanunu, md.66/1). Tacir açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonunda da böyle bir envanter düzenler. Faaliyet dönemi veya başka bir kanuni terimle hesap yılı oniki ayı geçemez. Envanter, düzenli bir işletme faaliyetinin akışına uygun düşen süre içinde çıkarılır (Türk Ticaret Kanunu, md.66/2).

2.1.2.1. Rejistro (Kayıt) Defteri

Sigorta işletmelerince düzenlenen sigorta poliçelerinin tek tek yevmiye ve büyük deftere kaydedilmesi oldukça güçtür. Bu nedenle, poliçeler ilgili servisler tarafından muhasebe servisine bildirilmeden önce, notere tasdik ettirilmiş bir deftere tarih ve sıra numarasıyla kaydedilir. Bu defterler genellikle yangın, nakliyat, kaza ve hayat branşlarında ayrı ayrı tutulur. Kayıt defterine 1 ay süresince düzenlenen sigorta poliçelerinde yer alan prim, yönetim giderleri ve gider vergisi ayrı ayrı kaydedilir Buradaki bilgiler ilgili servisler tarafından muhasebe fişi kesilerek muhasebe servisine iletilir (Benligiray ve Banar, 2006:188).

2.1.2.2. Fesih ve İptal Defteri

Sigorta işletmeleri sigorta poliçelerini kaydettikleri kayıt defteri yanında gerek o ay, gerekse önceki aylarda düzenlenen poliçelerden iptal edilenleri yine tarih ve sıra numarasına göre fesih ve iptal defterine geçirirler. Ay sonunda iptal

edilen poliçelere ait primler, bu defterden yararlanılarak belirlenir ve bir muhasebe fişiyile muhasebe servisine bildirilir (Benligiray ve Banar, 2006:188).

2.1.2.3. Teklifname Defteri

Bu deftere teklifnamenin veriliş tarihi, sigorta sözleşmesi yapmak isteyeninin adı, soyadı, adresi yapılmak istenen sigorta sözleşmesinin süresi ve rizikonun türü kaydedilir. Sözleşmeye yapmaya veya prim tahsiline yetkili sigorta acenteleri kanunen tutmak zorunda oldukları defterden başka bu defteri de tutmak zorundadırlar (Sigorta Acenteleri Yönetmeliği, 14 Haziran 2008 Tarihli 26847 sayılı Resmi Gazete).

2.1.2.4. Sözleşme Defteri

Bu deftere varsa sigorta teklifnamesinin tarihi, sigorta ettirenin adı, soyadı, adresi poliçe ve ek belgenin numarası, poliçenin tanzim tarihi, sigortanın başlangıç ve bitiş tarihi, rizikonun türü ve mevki, prim ve ayrıntısı ile taksit tutar ve tarihleri kaydedilir (Sigorta Acenteleri Yönetmeliği, 14 Haziran 2008 Tarihli 26847 sayılı Resmi Gazete).

2.2. SEKTÖREL VERGİLER VE FONLAR

2.2.1. Vergiler

Bu bölümde sigortacılık sektöründe uygulanan vergilere değinilecektir.

2.2.1.1. Gelir Vergisi

Sigortacılık ile ilgili Gelir Vergisi Kanunu hükümleri özellikle vergi tevkifatı ve sigorta aracılarının ve sigortalıların vergilendirilmesinde uygulama alanı bulmaktadır. Sigorta şirketleri, Kanunun 94. maddesine göre, aşağıda belirtilen işlemlerinden gelir vergisi tevkifatı yapmak zorundadırlar (10 Temmuz 2001 Tarihli 24458 sayılı Resmi Gazete):

- i) Çalıştırdıkları personele yapılan ödemelerden
- ii) Serbest meslek erbablarına yapılan ödemelerden
- iii) GVK'nın 70. maddesinde yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığı yapılan ödemelerden

iv) GVK'nın 94/6.maddesine göre dağıtılan kar paylarından

v) Sigorta eksperlerine ödenen ücretlerden

193 sayılı Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 15 numaralı bendi eklenerek, emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından yapılan bu ödemeler menkul sermaye iradı sayılmıştır (13.06.2012 Tarihli 6327 sayılı Resmi Gazete):

Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından;

i) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

ii) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

iii) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.)

2.2.1.2. Kurumlar Vergisi

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1. maddesinde Kurumlar Vergisi mükellefleri sayılmıştır. Buna göre sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu kuruluşları, dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler ve iş ortaklıkları Kurumlar Vergisi mükellefidir. Bu durumda sigorta şirketleri, ister Anonim Şirket statüsünde ister kooperatif statüsünde kurulsun Kurumlar Vergisi mükellefi olup bir hesap dönemi içinde elde ettikleri kazançlar Kurumlar

Vergisine tabidir. Hukuki statüleri gereği Kurumlar Vergisine tabi olan sigorta şirketleri, bu özellikleri itibariyle Kurumlar Vergisi Kanunu ve ilgili tüm yasal düzenlemelere uymak zorundadırlar (21.06.2006 Tarihli 26205 sayılı Resmi Gazete).

Sigorta şirketlerinin kurumlar vergisi ile alakalı olarak, diğer şirketlerden en önemli farkı, faaliyetleri sonucu kar ya da zararın tespitine yönelik indirilebilecek giderlerinden kaynaklanmaktadır. İndirilebilecek sigorta teknik karşılıkları Kurumlar Vergisi Kanunu'nun İndirilecek giderler başlıklı 8. maddesinde gösterilmiştir. Bunlar muallâk hasar ve tazminat karşılığı, kazanılmamış prim karşılıkları, deprem hasar karşılığı ve hayat matematik karşılıklarından ibarettir.

Söz konusu Kanunun 8 inci maddesinde kurumlar vergisi matrahından indirilebilecek muallâk hasar ve tazminat karşılıklarının tanımı “Muallâk hasar ve tazminat karşılıkları; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş hasar ve tazminat bedelleri veya bu hesap yapılmamışsa hasar ve tazminatın ve bunlarla ilgili tüm masrafların tahmini değerleri ile gerçekleşmiş, ancak rapor edilmemiş hasar ve tazminat bedelleri ve bunlara ilişkin masraflardan, reasürör payı düşüldükten sonra kalan tutar ile saklama payına isabet eden muallâk hasar karşılığı yeterlilik farklarından oluşur” şeklinde yapılmıştır. Buna göre, herhangi bir ihbar süresi sınırlaması olmaksızın, gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş hasar ve tazminat bedellerinin tamamı kurumlar vergisi matrahından indirilecektir.

Ayrıca, Hazine Müsteşarlığı'nın geçmiş 5 yılda ayrılan muallâk hasarların gerçekleşen tutarlarına oranının %90'ın altında kalması halinde, ilave olarak ayrılmasını istediği “muallâk hasar karşılığı yeterlilik farkı da kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınacaktır.

8. maddede, kazanılmamış prim karşılıkları; yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primlerden, komisyonlar düşüldükten sonra kalan tutarın gün esasına göre bilânço gününden sonraya sarkan kısmından, aynı esasa göre hesaplanan reasürör payının düşülmesinden sonra kalan tutar olarak

tanımlanmaktadır. Ancak bu tutar, nakliyat emtia sigortalarında, yıllık primin komisyon düşüldükten sonraki tutarından şirketlerin kendi saklama paylarında kalanının % 25'ini geçemez. Kazanılmamış prim karşılığının gün esasına göre hesaplanması mümkün olmayan reasürans ve retrosesyon işlemlerinde 1/8 yöntemi uygulanabilir.

Aynı maddede, “Deprem hasar karşılıkları; yangın ve mühendislik sigorta branşlarında verilen deprem teminatı karşılığında alınan ve şirketlerin kendi saklama paylarında kalan primlerin 16.06.1994-KHK tarihli Sigorta Murakabe Kanununun 539/18 inci maddesine göre Sigorta ve reasürans şirketleri yangın ve mühendislik sigorta branşlarında verilen deprem teminatı karşılığında aldıkları ve kendi saklama paylarında kalan primlerle bu primlerin net gelirlerini on beş yıl süre ile deprem hasar karşılığı olarak ayırmak zorundadırlar. Deprem hasar karşılıkları ayrılmasına esas primler ve prim gelirlerinin hesaplanma usulleri ile karşılık oranı Müsteşarlıkça belirlenir.

5520 sayılı Kanun’un “Yurt içinde kesilen vergilerin mahsubu” başlıklı 34. maddesinde yapılan düzenleme ile sigorta şirketlerince matematik karşılıkların yatırıma yönlendirilmesinden elde edilen kazançlar üzerinden yapılan tevkifatların kurumlar vergisinden indirimine imkân sağlayan parantez içi hükmü getirilerek bu konuda uygulamada yaşanan karışıklıklara açıklık getirilmiştir (21.06.2006 Tarihli 26205 sayılı Resmi Gazete).

Kurumlar vergisi beyannamesi her yıl Nisan ayının 15. günü akşamına kadar verilmektedir. Ödeme ise beyannamenin verileceği ayın sonuna kadar yapılır. Kurumlar Vergisi oranı kurum kazancının % 20’sidir.

2.2.1.3. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28. ve sonraki maddelerinde BSMV düzenlenmiştir. Söz konusu verginin yükümlüsü sigorta şirketleri olup, katma değer vergisinde olduğu gibi bu bir ara yükümlülüktür ve vergi netice itibari ile hizmetlerden yararlanan kimselere yansıtılmaktadır.

6802 sayılı Kanunun 28. maddesine göre, “Banka ve sigorta şirketlerinin 10.6.1985 tarih ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları

işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muamele vergisine tabidir”.

Gider Vergileri Kanununun 29. maddesinde hangi işlemlerin BSMV’den istisna olduğu belirlenmiştir. Buna göre istisnaya tabi işlemlerden bazıları şunlardır:

i) Emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları ve sağlık sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında sözleşme ve poliçe üzerinden alınan paralar

ii) Emeklilik yatırım fonlarının sermaye piyasalarında yaptıkları işlemler nedeniyle elde ettikleri paralar

iii) Banka ve sigorta şirketleri ile emeklilik şirketlerinin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılması sonucu kendi lehlerine kalan paralar

iv) Mükerrer sigorta muameleleri ve retrosesyon işlemleri dolayısıyla alınan prim, komisyon vesair paralar

v) Biçilmemiş veya toplanmamış her türlü tarım mahsulleriyle tarım hayvanları için akdolunan zirai sigortalar dolayısıyla alınan paralar

vi) Nükleer rizikolara karşı yapılan sigortalar dolayısıyla alınan paralar

vii) İpotek finansmanı kuruluşlarının, konut finansmanı kuruluşlarının ve konut finansmanı fonlarının, 2499 sayılı SPK Kanunu’nun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yaptıkları tüm işlemler dolayısıyla lehe alınan paralar

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 31nci maddesine göre, sigorta şirketleri, iptal ettikleri sigorta muamelelerine ilişkin vergileri (yalnızca iptal tarihinden sonraki döneme ait olan kısmı), iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisinden indirebilirler. Böylece, iptal edilen BSMV’lerin sonraki dönemlerde indirimine imkân tanınmaktadır. Bir sonraki dönemde indirilemeyen vergiler, daha sonraki dönemlerin beyannamelerinde indirim konusu yapılabilir.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 47. maddesine göre, sigorta şirketlerinin bir ay içerisindeki vergiye tabi işlemlerini, 46. maddede belirtilen bilgilerin yer aldığı beyanname ile izleyen ayın 15. günü akşamına kadar işlemlerin yapıldığı yer vergi dairesine beyan etmeleri gerekmektedir. Şirketler, çeşitli vergi dairelerinin bulunduğu yerlerdeki işlemleri için ayrı ayrı vergi beyanname verilmelidir. Herhangi bir vergi döneminde vergilendirilecek işlem yapmamış olan yükümlüler de beyanname vermek zorundadır.

BSMV'nin nispeti Kanunda % 15 olarak belirtilmiş olup, Bakanlar Kurulu bu oranını % 1'e kadar indirmeye ve % 15 oranını aşmamak üzere yeniden tespiti yetkilidir. Bakanlar Kurulu kendisine tanınan bu yetkiyi en son 02.09.1998 tarih ve 20962 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 12.8.1991 tarih ve 98/11591 sayılı kararıyla kullanmış ve BSMV genel oranını % 5 olarak belirlemiştir.

2.2.1.4. Katma Değer Vergisi

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Altıncı Bölümünün" 17. Maddesinin 4-e bendinde Banka ve Sigorta muameleleri Vergisi kapsamına giren işlemler ile sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine yönelik işlemleri katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

Ancak, sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerinin yanı sıra başka işlemlerinin de bulunması halinde, söz konusu işlemleri dolayısıyla katma değer vergisi hesaplanmakta ve beyanname verilmekte, fakat sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri beyannameye dahil edilmemektedir.

Diğer taraftan, reasürans işlemleri nedeniyle reasürans şirketlerine aktarılan primler, sigorta şirketince sigortalıdan alındığı sırada vergilendirilmiş olduğundan, prim aktarma işlemleri ayrıca katma değer vergisine tabi değildir (<http://www.tsrsb.org.tr/tsrsb>, Erişim Tarihi: 20.10.12).

2.2.1.5. Damga Vergisi

488 Sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli II sayılı tabloda, damga vergisinden istisna edilen kâğıtlar düzenlenmiştir. Tablonun ticari ve medeni

işlerle ilgili kâğıtlar başlıklı IV. bölümünün 5. maddesinde “sigorta mukavelenameleri, sigorta ücretine ait makbuzlar ve sigortanın tecdit ve temdidi ile temin olunan meblağın tezyidi halinde verilen beyanname ve avönanlar” sayılmıştır. Ayrıca V-Kurumlarla ilgili kâğıtlar başlıklı bölümün 21. maddesinde şirketlerle ilgili istisna hükmü yer almaktadır. Bu itibarla, sigorta işlemleri damga vergisinden istisna tutulmuş bulunmaktadır.

2.2.1.6. Yangın Sigorta Vergisi

Yangın Sigorta Vergisiyle ilgili hükümler, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 5. Bölümünde düzenlenmiştir. Kanunun 40. maddesine göre “belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler Yangın Sigorta Vergisi’ne tabidir.” Verginin mükellefi sigorta şirketleridir.

Yangın Sigorta Vergisi’nin matrahı, yapılan yangın sigorta muameleleri nedeniyle alınan primlerin tutarı olup, tespit olunan matrah üzerinden ödenecek Yangın Sigorta Vergisi nispeti % 10’dur.

Sigorta şirketleri, bir ay içindeki Yangın Sigorta Vergisi’ne tabi muamelelerini izleyen ayın 20’nci günü akşamına kadar bağlı oldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve tarh edilen Yangın Sigorta Vergileri’ni aynı sürede ödemeye mecburdur.

2.2.2. Fonlar

Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

2.2.2.1. Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu, 19.07.1998 tarih ve 23407 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu Yönetmeliği ile oluşturulmuştur. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 91. maddesine göre tahsil edilen % 5 Mali Sorumluluk Sigortası payı bu fona aktarılır.

2.2.2.2. Güvence Fonu

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14 üncü maddesiyle oluşturulan Güvence Hesabı, 26.7.2007 tarih ve 26594 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Güvence Hesabı Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir. Buna göre Hesabın gelirleri şunlardır:

- i) Her yıl sigorta şirketlerinin zorunlu sigortalar için tahsil ettikleri toplam safi primlerin yüzde 1'i
- ii) Her yıl sigorta şirketlerinin Yeşil Kart Sigortaları için tahsil ettikleri toplam safi primlerin binde 5'i
- iii) Zorunlu sigorta yaptıranların safi primlerinin yüzde 2'si oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları
- iv) Yeşil Kart Sigortası yaptıranların safi primlerinin binde 5'i oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları

2.3. SİGORTA SEKTÖRÜNDE TEK DÜZEN HESAP PLANI

Hesap planı, işletmelerin finansal bilgi gereksinimleri göz önünde bulundurularak kullanacakları tüm hesapların; hesap grupları, ana hesaplar, yardımcı hesaplar ve alt hesaplar olarak, sistemli bir düzen içinde gösterilmesidir. Bu bakımdan hesap planı işletmelerde muhasebe sisteminin bir anlamda iskeletini oluşturur (Uralcan, 2005:189).

2.3.1. Tekdüzen Hesap Planının Amaç ve Kapsamı

Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri, Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı şirketlerin şubeleri ve emeklilik alanında faaliyet gösteren bütün şirketler, 30 Aralık 2004 tarih 25686 sayılı "Sigortacılık Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ" kapsamına alınmış ve ilgili tebliğ 01 Ocak 2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girerek bağlayıcı olmuştur.

31.12.2004 tarihinde 25687 sayılı Resmi Gazetede Sigortacılık Muhasebesine ilişkin yönetmelik yayınlanarak yürürlüğe alınmıştır.

17.09.2005 tarih ve 25939 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan tebliğ ile 30.12.2004 tarihli tebliğde bazı düzenlemelere gidilmiştir.

07.12.2005 tarihli Hazine Müsteşarlığı yazısıyla da prim alacakları karşılığının takip edileceği alt ve tali hesaplar ilan edilmiştir.

Söz konusu Tebliğin birinci maddesinde yapılan düzenlemenin amacı “sigortacılık sektöründe tek tip mali tablolar hazırlanmasına imkan tanınması, şirketlerin yükümlülüklerini yerine getirebilmesinin ve mali güçlerinin izlenebilmesi, sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerinin muhasebe kayıtlarında ve raporlamalarında tekdüzelik sağlanması, sağlıklı ve mukayese edilebilir bilgi üretimi ve akımını sağlayacak bir alt yapı oluşturup gerek sigortacılık sektörünün, gerekse sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerinin mali durumunun ve gelişiminin mümkün olan en iyi şekilde izlenebilir ve değerlendirilebilir hale gelmesidir” olarak ifade edilmiştir (Hazine Müsteşarlığı, 2004).

Tebliğ hükümleri, Türkiye’de kurulu sigorta ve reasürans şirketlerini, Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı şirketlerin şubelerini ve emeklilik alanında Türkiye’de faaliyet gösteren bütün şirketleri kapsamaktadır. Emeklilik alanında faaliyet gösteren şirketler ayrıca şirketlerince kurulan emeklilik yatırım fonlarının muhasebeleştirilmesi için Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygulamaya konulan muhasebe standartlarında öngörülen hususlara da uymak zorundadırlar.

2.3.2. Tekdüzen Hesap Planının Yapısı

Sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerince kullanması zorunlu hesap planında yer alan hesaplar dokuz sınıfa ayrılmış ve her sınıfa 1’den 9’a kadar numara verilmiştir. Söz konusu hesap planında yer alan hesap sınıfları şunlardır:

2.3.2.1. Hesap Sınıfları

Sigortacılık Hesap Planında Yer Alan Hesap Sınıfları:

1. Cari Varlıklar

2. Cari Olmayan Varlıklar
3. Kısa Vadeli Yükümlülükler
4. Uzun Vadeli Yükümlülükler
5. Özsermaye
6. Gelir Tablosu Hesapları
7. Hayat Dışı Branşları Teknik Kısım Gelir Tablosu Hesapları
- 8.
9. Nazım Hesaplar

Hesap sınıfları bilanço ve gelir tablosunun hazırlanmasına uygun olacak şekilde oluşturulmuştur. İlk 5 sınıf, bilanço hesaplarına ayrılmıştır. 1 ve 2 ile başlayan hesaplar bilançonun aktifinde 3, 4 ve 5 ile başlayan hesaplar ise bilançonun pasifinde yer alan hesaplardır. 6 ile başlayan sınıfta gelir ve gider hesapları yer almaktadır. 7 ile başlayan sınıfta, hayat dışı branşlarda her bir branşta ortaya çıkan gelir ve gider hesapları yer almaktadır. 8 ile başlayan sınıf boş bırakılmıştır. 9 ile başlayan sınıf ise nazım hesaplara ayrılmıştır.

Sigortacılık Hesap Planında yer alan hesap sınıflarına ilişkin açıklamalar aşağıda gösterilmiştir (Yardımcıoğlu, 2007:147).

1.Cari Varlıklar: Bu hesap sınıfı; nakit olarak elde veya bankada tutulan varlıklar ile normal koşullarda en fazla bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içinde nakde çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülen varlık unsurlarını kapsar.

Cari Varlıklar; nakit ve nakit benzeri varlıklar, finansal varlıklar ile riskli sigortalılara ait finansal yatırımlar, esas faaliyetlerden alacaklar, ilişkili taraflardan alacaklar, diğer alacaklar, gelecek aylara ait giderler ve gelir tahakkukları ile diğer cari varlıklar şeklinde bölümlenir.

2.Cari Olmayan Varlıklar: Bu hesap sınıfı; izleyen dönemin sonuna kadar, şirket faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için kullanılmak amacıyla elde

edilen ve ilke olarak bir yılda veya normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülmeven varlıkları ve alacakları kapsar.

Cari olmayan varlıklar; olağan faaliyetlerden alacaklar, diğer faaliyetlerden alacaklar, sabit finansal varlıklar, maddi duran varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar, gelecek yıllara ait ertelenmiş giderler ve gelir tahakkukları ile diğer cari olmayan varlıklar olarak bölümlenir.

3.Kısa Vadeli Yükümlülükler: Kısa vadeli yükümlülükler, cari varlıklarda yer alan hesapların ayrılmasında kullanılan ölçüye uygun olarak, en çok bir yıl veya şirketin normal faaliyet dönemi sonunda ödenecek yabancı kaynaklar da dahil olmak üzere tüm yükümlülükleri kapsar.

Kısa vadeli yükümlülükler; finansal borçlar, esas faaliyetlerden borçlar, ilişkili taraflara borçlar, sigortacılık teknik karşılıkları, diğer risklere ilişkin karşılıklar, ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler ile karşılıkları, gelecek aylara ait gelirler ve gider tahakkukları ile diğer kısa vadeli yükümlülükler şeklinde bölümlenir.

4.Uzun Vadeli Yükümlülükler: Uzun vadeli yükümlülükler, finansal borçlar, esas faaliyetlerden borçlar, ilişkili taraflara borçlar, diğer borçlar, sigortacılık teknik karşılıkları, diğer risklere ilişkin karşılıklar, borç ve gider karşılıkları, gelecek yıllara ait ertelenmiş gelirler ve gider tahakkukları, diğer uzun vadeli yükümlülükler şeklinde bölümlenir.

5.Özsermaye: Şirket ortaklarının bilanço tarihinde şirkete yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını gösteren Ödenmiş Sermaye ile, Sermaye Yedekleri, Kar Yedekleri, Geçmiş Yıllar Karları ve Geçmiş Yıllar Zararları ile Dönemin Net Karını kapsar.

6.Gelir Tablosu Hesapları: Bu sınıf, şirketin faaliyet dönemine ait gelir ve kârlar ile gider ve zararlarının izlenmesi amacıyla kullanılır. Bu sınıf, sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerinin faaliyetlerine uygun bir biçimde teknik ve teknik olmayan olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Teknik bölüm hayat dışı teknik gelir, hayat dışı teknik gider, hayat teknik gelir, hayat teknik gider, emeklilik teknik gelir ve emeklilik teknik gider

unsurlarından oluşur. Teknik olmayan bölüm yatırım gelirleri, yatırım giderleri, olağan ve olağandışı faaliyetlerden gelir ve karlar ile gider ve zararlar ile dönem net kar ve zararından oluşur.

7.Hayat Dışı Branşları Teknik Kısım Gelir Tablosu Hesapları: Bu sınıfta, hayat dışı branşlarda her bir branşta ortaya çıkan gelir ve gider hesapları yer almaktadır.

8. Hesap Sınıfı: Bu sınıf boş bırakılmıştır.

9.Nazım Hesaplar: Şirketin varlıklarını, alacak ve borçlarını doğrudan etkilemeyen, işletme için veya mali bilgilerden yararlanacaklar için önemli olan, izlenmesi gereken, para ile ifade edilebilen çeşitli tasarruflarla, özellikle akitlerle, ilgili bilgileri ve istatistiki bilgileri asli hesaplar dışında; muhasebe kayıt ve kurallarına uygun ve karşılıklı olarak izlendiği hesaplardır. Sigorta şirketleri Nazım Hesapları bu grupta belirlenen ana hesaplarda izleyecekler, ancak dilerlerse bunların dışında hesaplar açmak suretiyle diledikleri konuları veya olayları izleyebileceklerdir.

2.3.2.2. Hesap Grupları

Hesap grupları, her hesap sınıfına 0 ile 9 arası numaralar ilave edilerek oluşturulmuştur. Sigortacılık hesap planında hesap sınıflarında yer alan hesap grupları aşağıda gösterilmiştir.

Sigortacılık Hesap Planında Hesap Sınıflarında Yer Alan Hesap Grupları:

1. Cari Varlıklar

10 Nakit ve Nakit Benzeri Varlıklar

11 Finansal Varlıklar İle Riski Sigortalılara Ait Finansal Yatırımlar

12 Esas Faaliyetlerden Alacaklar

13 İlişkili Taraflardan Alacaklar

14 Diğer Alacaklar

15

16

17

18 Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları

19 Diğer Cari Varlıklar

2. Cari Olmayan Varlıklar

20

21

22 Esas Faaliyetlerden Alacaklar

23 İlişkili Taraflardan Alacaklar

24 Diğer Alacaklar

25 Finansal Varlıklar

26 Maddi Varlıklar

27 Maddi Olmayan Varlıklar

28 Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları

29 Diğer Cari Olmayan Varlıklar

3. Kısa Vadeli Yükümlülükler

30 Finansal Borçlar

31

32 Esas Faaliyetlerden Borçlar

33 İlişkili Taraflara Borçlar

34 Diğer Borçlar

35 Sigortacılık Teknik Karşılıkları

36 Ödenecek Vergi ve Benzeri Diğer Yükümlülükler İle Karşılıkları

37 Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar

38 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları

39 Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler

4. Uzun Vadeli Yükümlülükler

40 Finansal Borçlar

41

42 Esas Faaliyetlerden Borçlar

43 İlişkili Taraflara Borçlar

44 Diğer Borçlar

45 Sigortacılık Teknik Karşılıkları

46 Diğer Yükümlülükler ve Karşılıkları

47 Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar

48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları

49 Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler

5. Özsermaye

50 Ödenmiş Sermaye

51

52 Sermaye Yedekleri

53

54 Kar Yedekleri

55

56

57 Geçmiş Yıllar Karları

58 Geçmiş Yıllar Zararları

59 Dönem Net Karı

6. Gelir Tablosu Hesapları

60 Hayat Dışı Teknik Gelir

61 Hayat Dışı Teknik Gider (-)

62 Hayat Teknik Gelir

63 Hayat Teknik Gider (-)

64 Emeklilik Teknik Gelir

65 Emeklilik Teknik Gider (-)

66 Yatırım Gelirleri

67 Yatırım Giderleri (-)

68 Diğer Faaliyetlerden ve Olağan Dışı Faaliyetlerden Gelir ve Kârlar ile Gider ve Zararlar

69 Dönem Net Kârı veya Zararı

7. Hayat Dışı Branşlar Teknik Kısım Gelir Tablosu Hesapları

8. –

9. Nazım Hesaplar

90 Borçlu Nazım Hesaplar

95 Alacaklı Nazım Hesaplar

2.3.2.3. Hesap Numaraları

Sigortacılık Hesap Planı'nda hesap numaralama sistemi, belirli hesaplar hariç 3 haneden oluşmuştur. İstisnai hesaplar ise 5 veya 6 haneden oluşmaktadır. Hesap numaralarının hanelere göre gösterimi aşağıda belirtildiği şekildedir:

1 2 3 4 5 6 7 8 9

A B C D E F G H I

A - Hesap sınıfını tanımlar,

B - Grup numarasını tanımlar,

C - Defteri kebir hesap numaralarını tanımlar,

DE - Yardımcı hesap numaralarını tanımlar,

F - Alt hesap numaralarını tanımlar,

GHI - Tali hesap numaralarını tanımlar.

Sigortacılık Hesap Planı'nda;

i) Hazine Müsteşarlığı'nın izni olmadan defteri kebir seviyesinde yeni hesap açılmaz.

ii) Defteri kebir düzeyinde açılmış olup yardımcı ve alt hesapları bulunmayan hesaplar için şirketler ihtiyaç duymaları halinde yardımcı, alt ve daha tali dereceli hesaplar açabilirler.

iii) Defteri kebir hesabı ile birlikte bir veya daha fazla yardımcı hesap varsa yeni yardımcı hesapların ilavesi, bir veya daha fazla alt hesap varsa yeni alt hesapların ilavesi, Hazine Müsteşarlığı'nın izniyle mümkündür.

iv) Yardımcı hesap veya alt hesap seviyesinde tespit edilmiş maddeler için şirketler gerek duyacakları alt veya tali hesapları, mevcut hesap numaralarının sonuna yeni haneler eklemek suretiyle açabilirler.

v) "Diğer" hesaplar, ilgili bölümde ayrı bir hesap açılmasını gerektirmeyen büyüklükte olan işlemlerle sık tekrarlanmayan işlemlerin kaydı için ayrılmıştır. Bir işlem bu niteliği taşımadığı halde kaydedileceği özel bir hesap bulunmuyorsa, bu tür işlemler için Hazine Müsteşarlığı'ndan izin alınarak özel bir hesabın açılması şarttır.

2.4. SİGORTA SEKTÖRÜNDE FİNANSAL TABLOLAR

Finansal tablolar, finansal raporlama sürecinin bir parçası olup; bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, özsermaye değişim tablosu ve dipnotlardan oluşur. (Benligiray ve Banar, 2006:219).

Sigorta işletmelerince hazırlanan finansal tablolardan poliçe sahipleri, ortaklar, yöneticiler, yatırımcılar, devlet, diğer işletmeler ve bilgi kullanıcıları yararlanır. Sigortacılık bir güven mesleğidir. Hazırlanan finansal tabloların doğru ve güvenilir olması gerekmektedir (Waligore, 1986:2).

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın yaptığı düzenlemelere göre sigorta şirketlerinin tüm finansal tablolarını düzenlerken uyması gereken kurallar aşağıdaki gibidir:

i) Finansal tablolar ile şirketin gerçekleştirdiği işlemler, şirketin finansal durumu ve şirketi etkileyen diğer olaylar belirli bir yapı içerisinde sunulur.

ii) Finansal tabloların, kullanıcıların ekonomik karar almalarına yardımcı olacak şekilde şirketin finansal durumu, performansı ve nakit akışı hakkında bilgi vermek üzere hazırlanması zorunludur. Bunu sağlamak üzere finansal tablolar bir şirketin;

Varlıkları,

Yükümlülükleri,

Öz sermayesi,

Gelir, gider, kazanç ve kayıpları,

Öz sermayede gerçekleşen değişiklikleri,

Nakit akışı,

Kar dağıtımını

hakkında bilgi verecek şekilde düzenlenir. Bu bilgiler, finansal tablo dipnotlarında belirtilen bilgiler ile birlikte finansal tablo kullanıcılarının şirketin gelecekteki nakit akışları ve özellikle nakit ve nakit benzerlerini elde etme zamanı ve olasılığı hakkında tahminlerde bulunmasına yardımcı olur.

iii) Dipnotlar ve dipnotlarda yer alan muhasebe politikaları hakkındaki açıklamalar da ilgili finansal tabloların bir parçasını oluşturur.

iv) Finansal tablolar, şekil açısından tablo ile dipnotlar olmak üzere iki kısımdan meydana gelir.

v) Finansal tablolar, şirketin finansal durumunu, performansını ve nakit akışını doğru bir şekilde yansıtabilecek şekilde hazırlanmak zorundadır. Gerekli dipnotlara da yer verilerek bu Tebliğdeki hükümler ile Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde hazırlanan finansal tabloların gerçeği doğru bir şekilde yansıttığı kabul edilir.

vi) Hazırlanacak finansal tablolar, şirketin sunduğu diğer bilgilerden kolayca ayrıştırılabilecek şekilde sunulur.

Finansal tabloların üzerinde aşağıdaki bilgilere yer verilir:

- i) Finansal tablonun adı,
- ii) İlgili şirketin ticaret unvanı ve adresi, dönem içinde bunlara ilişkin değişiklikler,
- iii) Finansal tabloların konsolide olup olmadığı, paranın cari satın alma gücü cinsinden hazırlanıp hazırlanmadığı,
- iv) Finansal tablonun tarihi veya kapsadığı dönem,
- v) Hazırlandığı para birimi ve kısaltma tutarı,
- vi) Bağımsız denetimden geçip geçmediği.

2.4.1. Bilanço

2.4.1.1. Bilançonun Tanımı

Sigorta ve Reasürans Şirketleri İle Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelikte (14.07.2007 tarih 26582 sayılı Resmi Gazete) bilanço, “şirketlerin belirli bir tarihteki iktisadi ve mali durumunu yansıtan, varlıklarını, borçlarını ve öz sermayelerini, aktif ve pasif hesaplar şeklinde gerçeğe uygun ve doğru bir biçimde gösteren tablodur” olarak tanımlanmıştır (Hazine Müsteşarlığı, 2007).

2.4.1.2. Bilanço Düzenleme İlkeleri

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın yaptığı düzenlemelere göre sigorta şirketlerinin bilanço düzenlerken uyması gereken kurallar aşağıdaki gibidir:

- i) Bilanço net değer esasına göre hazırlanır. Bu nedenle, şirketin aktif ve pasif yapısını düzenleyici nitelikteki hesaplar ilgili buldukları kalemlerin altında birer indirim kalemi olarak gösterilir. Bilançonun aktif ve pasif yapısını yansıtan hesaplar kendi aralarında mahsup edilemez. Borç bakiyesi veren hesapların bilançonun aktif bölümünde, alacak bakiyesi veren hesapların pasif bölümünde yer alması sağlanır.

ii) Varlıklar gelecekteki iktisadi faydaların kullanma hakkının şirkete ait olması ve güvenilir bir şekilde ölçülebilen değer veya maliyetinin bulunması durumunda bilançoda gösterilir. Tutarları kesin olarak saptanamayan alacaklar için herhangi bir tahakkuk işlemi yapılamaz. Bu tür alacaklar aktif kalemlere ilişkin açıklama ve dipnotlarda gösterilir.

iii) Yükümlülükler iktisadi faydaları içeren kaynakların şirket dışına çıkmasına yol açacak bir edime sahip olunması ve bu edimin yerine getirilmesi için gerekli tutarın güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi durumunda bilançoda gösterilir.

iv) Tutarı kesin olarak saptanamayanlar veya ihtilafa konu olanlar da dahil olmak üzere, şirketin bilinen ve tutarı uygun olarak tahmin edilebilen bütün yabancı kaynakları tespit ve kayıt edilerek bilançoda gösterilmelidir.

Sigorta sektöründe;

i) Hayat Dışı Şirketler Bilançosu,

ii) Hayat ve Emeklilik Şirketleri Bilançosu ve

iii) Konsolide (Birleştirilmiş, Genel) Bilanço olmak üzere üç ayrı bilanço bulunmaktadır.

Sigorta şirketleri faaliyet gösterdikleri sigorta branşına göre yukarıda yer alan bilançolardan birini kullanacaktır.

Konsolide (Birleştirilmiş, Genel) Bilanço ise, hayat dışı (elemanter) branşlarda faaliyet gösteren şirketler ile hayat ve emeklilik branşında faaliyet gösteren şirketlerin bilançolarının bir araya getirilmesi ile oluşan bilançolardır.

2.4.2. Gelir Tablosu

2.4.2.1. Gelir Tablosu Tanımı

Sigorta ve Reasürans Şirketleri İle Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelikte (14.07.2007 tarih 26582 sayılı Resmî Gazete) gelir tablosu, “şirketin belirli bir hesap döneminde elde ettiği tüm hasılat ve gelirler ile katlandığı tüm maliyet ve giderleri sınıflandırılmış olarak

gösteren ve dönem faaliyet sonuçlarını kâr veya zarar olarak özetleyen tablodur” şeklinde tanımlanmıştır (Hazine Müsteşarlığı, 2007).

2.4.2.2. Gelir Tablosu Düzenleme İlkeleri

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın yaptığı düzenlemelere göre sigorta şirketlerinin gelir tablosu düzenlerken uyması gereken kurallar aşağıdaki gibi oluşmaktadır:

i) Gelir tablosu, şirketin belirli bir hesap döneminde elde ettiği tüm hasılat ve gelirler ile katlandığı tüm maliyet ve giderleri sınıflandırılmış olarak gösteren ve dönem faaliyet sonuçlarını kâr veya zarar olarak özetleyen tablodur.

ii) Bütün gelir ve giderler, tahakkuk tarihleri itibarıyla kayda alınır ve tahakkuk ettikleri hesap dönemine ait gelir tablosunda gösterilir.

iii) Bütün gelir ve giderler, kaynakları itibarıyla sınıflandırılır, her gelir grubu benzer olduğu gider grubu ile karşılaştırılır. Bir gelir kalemi, tamamen veya kısmen bir gider kalemiyle netleştirilmek suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılamaz.

iv) Gelirler, varlıklardaki artışa veya yükümlülüklerdeki azalışa bağlı olarak elde edilebilir iktisadi faydalarda güvenilir bir şekilde ölçülebilen bir artış olduğunda, gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Gelirlerin kayda alınması, varlıklardaki artış veya yükümlülüklerdeki azalışlarla eş zamanlı olarak gerçekleştirilir.

v) Giderler, varlıklardaki azalış veya yükümlülüklerdeki artışa bağlı olarak elde edilebilir iktisadi faydalarda güvenilir bir şekilde ölçülebilen bir azalış olduğunda, gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Giderlerin muhasebeleştirilmesi, yükümlülüklerdeki artış veya varlıklardaki azalışlarla eş zamanlı olarak gerçekleştirilir.

vi) Gerçekleşmemiş gelir ve kârlar, gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilemez. Belirli bir dönem veya dönemlerin, gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, ilgili

dönem veya dönemlerin başında veya sonunda doğru hesap kesimi ve mutabakatı işlemleri yapılmalıdır.

vi) Gelir, gider, kâr ve zarar kayıtları ile ilgili olarak düzeltme kaydı yapılmasının gerekmesi, ancak, bu kayıtların önceki dönemlerin finansal tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikte olmaması durumunda, yapılan düzeltmeler dönemin gelir tablosunda gösterilir.

Sigorta işletmeleri gelir tablosu teknik bölüm ve teknik olmayan bölüm şeklinde iki ana bölümden oluşmaktadır (Uralcan, 2005:221).

Teknik kâr/zarar, sigorta şirketlerinin sigortacılık faaliyetlerinden kaynaklanan teknik gelir ve teknik gider kalemlerinden oluşur.

Teknik Bölümde: Hayat dışı Teknik Gelir ve Gider ile Hayat Teknik Gelir ve Gider kalemleri ayrıntılı olarak yer almaktadır. Ayrıca bu iki ana branştan elde edilen kar veya zarar yer almaktadır.

Teknik Olmayan Bölümde ise; Yatırım Gelirleri, Yatırım Giderleri, Diğer Faaliyetlerden Gelirler ve Giderler ile Dönemin Net Karı veya Zararı yer almaktadır.

Sigorta şirketlerinde uygulanmakta olan kâr/zarar hesaplamalarında; teknik kâr/zarar (ana faaliyet konusu sigortacılıktan oluşan kâr/zarar) ve mali kâr/zarar (ana faaliyet dışı oluşan kâr/zarar) hesapları ayrımı yapılmaktadır (Koçak, 2000:311).

Mali kâr/zarar ise, sigorta şirketlerinin yatırımları sonucu finansal piyasalardan elde ettikleri kâr veya uğradıkları zarar olarak ifade edilmektedir. Bir başka deyişle sigorta sektöründe mali kâr/zarar, sigorta şirketlerinin faaliyet sonrası ortaya çıkan fonlarının çeşitli mali varlıklarla değerlendirilmesi ile ulaşılan sonucu ifade etmektedir (Ünal, 1994:55).

Sektörde yapılan bu ayırım ile sigorta şirketlerinin faaliyet sonuçlarının daha iyi açıklanması, sigortacılık faaliyetleri ile bu faaliyetler dışında yapılan iş ve işlemlerin daha iyi analiz edilmesi sağlanmış olmaktadır. Ayrıca sigorta şirketleri tarafından hazırlanan kâr/zarar tablolarında branşlar bazında teknik

kâr/zarar sonuçları ayrı ayrı gösterilmekte ve böylece hangi branş ya da branşlarda teknik kâr/zararın daha çok veya az olduğu rahatlıkla takip edilebilmektedir (Koçak, 2000:311).

Sigorta sektöründe kâr/zarar ile ilgili olarak yapılan bu ayrımın doğal bir sonucu olarak,

- i) Teknik Kâr/Zarar Tablosu ve
  - a) Hayat Dışı (Elemantar) Branşların Kâr/Zarar Tablosu,
  - b) Hayat Branşı Kâr/Zarar Tablosu ve
  - c) Emeklilik Branşı Kâr/Zarar Tablosu
- ii) Mali Kâr/Zarar Tablosu

olmak üzere iki ayrı kâr/zarar tablosu düzenlenmektedir.

Teknik Kâr/Zarar Tablosunun üç ayrı şekilde hazırlanmasının nedeni; hayat dışı (elemantar) branşlar ile hayat ve emeklilik branşlarında faaliyet gösteren şirketlerin teknik gelirlerinin ve teknik giderlerinin birbirinden farklı olmasıdır.

Branşlar itibarıyla teknik gelirler ve teknik giderler aşağıda gösterilmiştir.

- i) Hayat dışı (elemantar) branşlarda,
  - a) Teknik Gelirler, Yazılan Primler, Kazanılmamış Primler Karşılığı, Devreden Kazanılmamış Primler Karşılığı, Devam Eden Riskler Karşılığında Değişim, Teknik Olmayan Bölümden Aktarılan Yatırım Gelirleri, Diğer Teknik Gelirler.
  - b) Teknik Giderler, Ödenen Hasarlar, Muallak Hasarlar Karşılığı, Devreden Muallak Hasarlar Karşılığı, İkramiye ve İndirimler Karşılığında Değişim, Diğer Teknik Karşılıklarda Değişim, Faaliyet Giderleri.

ii) Hayat branşında,

a) Teknik Gelirler, Yazılan Primler, Kazanılmamış Primler Karşılığı, Devreden Kazanılmamış Primler Karşılığı, Devam Eden Riskler Karşılığında Değişim, Hayat Branşı Yatırım Gelirleri, Diğer Teknik Gelirler.

b) Teknik Giderler, Ödenen Hasarlar, Muallak Hasarlar Karşılığı, Devreden Muallak Hasarlar Karşılığı, Hayat Matematik Karşılığı, Devreden Hayat Matematik Karşılığı, İkramiye ve İndirimler Karşılığında Değişim, Yatırım Riski Hayat Sigortası Poliçe Sahiplerine Ait Poliçeler İçin Ayrılan Karşılıklarda Değişim, Diğer Teknik Karşılıklarda Değişim, Faaliyet Giderleri, Yatırım Giderleri, Yatırımlardaki Gerçekleşmemiş Zararlar, Teknik Olmayan Bölüme Aktarılan Yatırım Giderleri

iii) Emeklilik branşında

a) Teknik Gelirler, Fon İşletim Gelirleri, Yönetim Gideri Kesintisi, Giriş Aidatı Gelirleri, Ara Verme Halinde Yönetim Gideri Kesintisi, Özel Hizmet Gideri Kesintisi, Sermaye Tahsis Avansı Değer Artış Gelirleri, Diğer Teknik Gelirler.

b) Teknik Giderler, Fon İşletim Giderleri, Sermaye Tahsis Avansları Değer Azalış Giderleri, Faaliyet Giderleri, Diğer Teknik Giderler.

Sigorta şirketleri faaliyet gösterdikleri sigorta branşına göre yukarıda yer alan Teknik Kâr/Zarar tablolarından (hayat dışı (elemanter), hayat ve emeklilik) birini kullanacaktır.

Mali Kâr/Zarar Tablosu; Yatırım Gelirleri, Yatırım Giderleri, Diğer Faaliyetlerden & Olağandışı Faaliyetlerden Gelir & Kârlar-Gider & Zararlar ile Dönem Kârı veya Zararı olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır.

Mali Kâr/Zarar Tablosunda dört ana bölümde yer alan gelir ve giderler aşağıda gösterilmiştir.

i) Yatırım Gelirleri: Finansal Yatırımlardan Elde Edilen Gelirler, Finansal Yatırımların Nakde Çevrilmesinden Elde Edilen Kârlar, Finansal Yatırımların Değerlemesi, Kambiyo Kârları, İştiraklerden Gelirler, Bağlı Ortaklıklar ve Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslerden Gelirler, Arazi, Arsa İle Binalardan Elde Edilen Gelirler, Türev Ürünlerden Elde Edilen Gelirler, Diğer Yatırımlar, Hayat Teknik Bölümünden Aktarılan Yatırım Gelirleri,

ii) Yatırım Giderleri: Yatırım Yönetim Giderleri –Faiz Dahil, Yatırımlar Değer Azalışları, Yatırımların Nakde Çevrilmesi Sonucu Oluşan Zararlar, Hayat Dışı Teknik Bölümüne Aktarılan Yatırım Gelirleri, Türev Ürünler Sonucu Oluşan Zararlar, Kambiyo Zararları, Amortisman Giderleri, Diğer Yatırım Giderleri

iii) Diğer Faaliyetlerden & Olağandışı Faaliyetlerden Gelir & Kârlar-Gider & Zararlar: Karşılıklar Hesabı, Reeskont Hesabı, Zorunlu Deprem Sigortası Hesabı, Enflasyon Düzeltmesi Hesabı, Ertelenmiş Vergi Varlığı Hesabı, Ertelenmiş Vergi Yükümlüğü Gideri, Diğer Gelir ve Kârlar, Diğer Gider ve Zararlar, Önceki Yıl Gelir ve Kârları, Önceki Yıl Gider ve Zararları

iv) Dönem Kârı veya Zararı: Net Teknik Kâr, Yatırım Gelirleri, Yatırım Giderleri, Diğer Zararlar, Enflasyon Düzeltme Hesabı, Brüt Dönem Kârı (Vergi Öncesi), Vergi Ve Diğer Yükümlülükler, Net Dönem Kârı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİGORTA İŞLEMLERİ MUHASEBESİ

3.1. SİGORTA MUHASEBESİ

Muhasebe finansal nitelikli işlemlerin kaydedilmesi, sınıflandırılması ve özetlenmesi yanında, analizi ve yorumlanması gibi ikinci bir işleve de sahiptir. Bu açıklamalara göre, muhasebenin amacı işletmelerin faaliyetleri ile ilgili karar verebilmelerine yardımcı olacak finansal bilgileri sağlamaktır (Ergin, 2001:5).

Sigorta işletmelerinde muhasebe genel olarak ekonomik olaylar aracılığı ile teşebbüslere giriş ve çıkışları ve teşebbüsün çevresindeki kantitatif-sayısal değişimleri inceler. Sık sık temel ve aynı veya değişik nitelikli hesaplamalarla belirli bir seviyede değerlendirilmekte örneğin mali bilanço-vergi bilançosu ve ticari bilanço düzenlenebilmektedir. Bunun yanı sıra sigorta işletmelerinin verimliliği, varlıkların gerçek durumu kantitatif olarak tespit edilebilmektedir (Özkan, 1998:468).

Bu çerçevede, sigorta muhasebesi, genel muhasebede kullanılan esas ve metotlarına göre işletmenin çalışma konusuna giren işlemlerin kaydı için gerekli özel hesapları bulunan bir uzmanlık muhasebesidir. Sigorta şirketlerinin muhasebesinde, bir taraftan ticaret şirketlerinden farklı olmayan işlemlere ait muhasebe kayıtlarına yer verildiği gibi, diğer taraftan da işletmenin bünyesine özgü (sigortacılıkla ilgili) işlemlerin muhasebe kayıtları yer almaktadır (Tekşen ve Atay, 2006:31).

3.2. SİGORTA İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Sigorta şirketlerinin çeşitli teknik branşlar itibariyle sigorta işlemlerinden elde ettikleri gelir ve giderlerin muhasebeleştirilmesi önem taşır.

Sigorta işletmelerinde muhasebeleştirilmesi gereken işlemler aşağıda sıralandığı gibidir (Tekşen ve Atay, 2006:31-32);

- i) Prim üretimi sağlamak,

- ii) Sigorta aracılara (acentelere, prodüktörlere, brokerlere) prim üretimleri üzerinden komisyon vermek,
- iii) Üstlenilen rizikonun bir kısmını başka sigorta ve reasürans şirketlerine devretmek (pasif reasürans),
- iv) Devredilen primler karşılığında sigorta ve reasürans şirketlerinden komisyon almak,
- iv) Başka sigorta şirketlerinin üstlendikleri rizikolardan pay almak (aktif reasürans),
- v) Aktif reasürans yoluyla alınan primlere karşılık komisyon ödemek,
- vi) Oluşan hasarlardan paylarına düşen kısmı ödemek,
- vii) Gerek sigorta tekniği, gerekse muhasebenin dönemsellik ilkesi uyarınca, sigorta mevzuatında öngörülen teknik karşılıkları hesaplamak,
- ix) Poliçe ve ipotek karşılığı ödünç para vermek (ikraz),
- x) Sigorta mevzuatının öngördüğü teminatları tesis etmek,
- xi) Toplanan fonları çeşitli yatırım alanlarında değerlendirmek,
- xii) Vergi mükellefi veya sorumlusu olarak çeşitli vergi, resim ve harçları tahsil etmek ve ödemek,
- xiii) İşletme faaliyetlerinin gereği olan sabit ve değişir giderleri yapmak,
- xiv) İhtiyaç duyulan maddi duran varlıkları edinmek,
- xv) Diğer şirketlere iştirak etmektir.

3.2.1. Prim Üretimi

Sigorta işletmeleri sigorta işlemlerini ya direkt olarak ya da acente ve prodüktör gibi aracılar yoluyla gerçekleştirirler. Sigorta şirketleri, riskleri üstlenirken sigortalılardan buna karşılık prim almaktadırlar (Serdar, 2005:55).

6802 Sayılı Gider Vergisi Kanunu gereğince sigorta şirketlerinin her ne şekilde olursa olsun, yaptıkları bütün işlemler dolayısıyla, kendi lehlerine nakden ya da hesaben aldıkları primler, Banka Ve Sigorta Muameleleri

Vergisi'ne (B.S.M.V) tabidir. Vergi oranı %5 olup, izleyen ayın 15'ine kadar vergi dairesine yatırılır (Benligiray ve Kanar, 2006: 201).

Şirketler primleri, ya doğrudan kendi merkez ve bölge müdürlükleri aracılığı veya yetkilendirdikleri acenteleri vasıtasıyla almaktadırlar (Serdar, 2005:55).

3.2.1.1. Direkt Prim Üretimi

Direkt primler sigortalılar, aracılar ve koasürans yoluyla alınan primlerden oluşurlar.

Üretim işlemlerinin muhasebe kayıtları (Serdar, 2005:58-59);

Police düzenlendiğinde;

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

ALACAKLAR

Aracılardan Alacaklar

Sigortalılardan Alacaklar

İLGİLİ BRANŞ TEKNİK KISIM
GELİRTAB HS.
 (7 Kodlu Hesap)
 Brüt Yazılan Primler

Primin Kaydı

Prim tahsil edildiğinde;

Sigortalıdan prim nakit olarak tahsil edildiğinde Kasa Hesabı veya Bankalar borçlandırılırken Sigortalılardan Alacaklar hesabı alacaklandırılır.

KASA / BANKALAR

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR
Aracılardan Alacaklar
Sigortalılardan Alacaklar

Primin tahsiline ilişkin kayıt

3.2.1.2. Acente Kanalı ile Prim Üretimi

Sigorta şirketlerinin önemli istihsal kaynaklarından biri de acentelerdir. İstihsal kaynakları arasında yer alan diğer sigorta aracıları ise Broker ve Prodüktörlerdir (Koçak, 2000:95).

Sigorta işletmelerine her alanda üretim yapan acenteler, şirket adına prim tahsil ettikleri zaman borçlanır, komisyon ve ödemeler ile alacaklanır. Acenteler cari hesabı borç kalanı veren bir hesaptır (Uyanık, 2001:522).

Acenteler hesabının yapılan işlem türlerine göre muhasebe kayıtları şu şekillerde olmaktadır (Serdar, 2005:58-59).

Acenteler şirket adına prim tahsil ettiklerinde; Acenteler şirket adına prim tahsil ettiklerinde, yevmiye kaydı, Acentelerden Alacaklar Hesabına borç. Brüt Yazılan Primler Hesabına ise alacak yazılmak suretiyle yapılır.

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

ALACAKLAR

Aracılardan Alacaklar

Acentelerden Alacaklar

İLGİLİ BRANŞ TEKNİK KISIM GELİR
TAB.HS.
Brüt Yazılan Primler

Acente tahsil ettiği primleri şirkete ödediğinde; ödeme nakit olarak şirket veznesine yatırılıyorsa: Kasa Hesabı, ödeme şirketin banka hesabına yapılıyorsa

Bankalar Hesabı borçlandırılır. Acentelerden Alacaklar Hesabı ise alacaklandırılır.

KASA / BANKALAR

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR

Aracılardan Alacaklar
Acentelerden Alacaklar

Acentelere, acente sözleşmesinde üzerinde anlaşmaya varılmış olan komisyonlar hesaplandığında aşağıdaki kayıt yapılır;

İLGİLİ BRANŞ TEKNİK KISIM GELİR

TAB.HS.

Faaliyet Giderleri

Üretim Komisyonları

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
BORÇLAR

Aracılara Borçlar
Acentelere Borçlar

3.2.2. Prim İptali

Prim borcunun ödenmemesinin sonuçlarını düzenleyen T.T.K.'nın "Temerrüt" başlıklı 1434 üncü maddesine göre

"İlk taksidi veya tamamı bir defada ödenmesi gereken prim, zamanında ödenmemişse, sigortacı, ödeme yapılmadığı sürece, sözleşmeden üç ay içinde cayabilir. Bu süre, vadeden başlar. Prim alacağının, muacceliyet gününden itibaren üç ay içinde dava veya takip yoluyla istenmemiş olması hâlinde, sözleşmeden cayılmış olunur. İzleyen primlerden herhangi biri zamanında ödenmez ise, sigortacı sigorta ettirene, noter aracılığı veya iadeli taahhütlü mektupla on günlük süre vererek borcunu yerine getirmesini, aksi hâlde, süre sonunda, sözleşmenin feshedilmiş sayılacağını ihtar eder. Bu sürenin bitiminde

borç ödenmemiş ise sigorta sözleşmesi feshedilmiş olur. Sigortacının, sigorta ettirenin temerrüdü nedeniyle Türk Borçlar Kanunundan doğan diğer hakları saklıdır. Bir sigorta dönemi içinde sigorta ettirene iki defa ihtar gönderilmişse sigortacı, sigorta döneminin sonunda hüküm doğurmak üzere sözleşmeyi feshedebilir. Can sigortalarında indirimle ilişkin hükümler saklıdır”.

3.2.2.1. Direkt Prim Üretiminin İptali

Sigorta poliçelerinden bazıları, sigortalılar tarafından kabul edilmemesi, sigortalının değişmesi, tahsilât yapılamaması, rizikonun sonradan ağırlaşması gibi nedenlerle, düzenlendikleri tarihlerden bir süre sonra iptal veya feshedilebilmektedirler. Böyle durumlarda sigorta şirketleri şu muhasebe kaydını yaparlar (Uyanık, 2001:521). Öncelikle gelir tablosuna kaydı yapılan primin iptal işlemi yapılır. İkinci kayıta ise direkt prim üretiminin iptali yapılır.

HAYAT DIŞI TEKNİK GELİR

Brüt Yazılan Primler

(6 Kodlu Hesap)

İLGİLİ BRANŞ TEKNİK KISIM

GELİR TABLOSU HESABI

(7 Kodlu Hesap)

Brüt yazılan Primler

İLGİLİ BRANŞ TEKNİK KISIM

GELİR TABLOSU HESABI

(7 Kodlu Hesap)

Brüt Yazılan Primler

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR

Aracılardan Alacaklar

Sigortalılardan Alacaklar

Direkt Prim Üretimini İptali

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

ALACAKLAR

Aracılardan Alacaklar

Sigortalılardan Alacaklar

KASA/BANKALAR HESABI

Prim Tahsilinin İadesi

3.2.2.2. Acente Kanalı ile Prim Üretimini İptali

İptal işlemlerinde prim üretiminde belirtilen işlemlerin tersi yapılmaktadır. Ters işlem veya ters kayıt bilindiği gibi, daha önce hesap borçlandırılmış ise bu kez alacaklandırılır. Alacaklandırılmış ise bu kez borçlandırılır (Serdar, 2005:58-59). Aşağıdaki kayıta önce gelir tablosuna kaydedilen primin iptali yapılmış ikinci işlemde ise acente kanalı ile yapılan prim üretimini iptali gerçekleştirilmiştir.

HAYAT DIŞI TEKNİK GELİR
Brüt Yazılan Primler
İLGİLİ BRANŞ TEKNİK KISIM
GELİR TABLOSU HESABI
Brüt Yazılan Primler

İLGİLİ BRANŞ TEKNİK KISIM
GELİR TABLOSU HESABI
Brüt Yazılan Primler
**SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR**
Araçlardan Alacaklar
Acentelerden Alacaklar

3.2.3. Hasar İşlemleri ve Muhasebesi

Police ile verilen teminatlardan herhangi birinin gerçekleşmesi sonucu meydana gelen zarara “hasar” diyoruz (Alpay, 2001:48).

Sigorta poliçesi ile güvence altına alınan riskin gerçekleşmesi sonucunda doğan hasarları ödemek ve şirket ile poliçe sahibi arasındaki farklılıkları halletmek fonksiyonuna hasar yönetimi adı verilir. Şirketin başarısı ve hatta sigortacılığın gelişmesi açısından önemi büyüktür. Hasar ödemelerinde isteksizlik, kamuoyunda tatsızlık yaratır ki bu izlenimi değiştirmek yıllar alabilir. Bir bakıma sigortalının sigortacı ile karşı karşıya geldiği aşamadır (Uralcan, 2005:73).

Poliçenin tanzim ve kabulünü takiben, sigortalının ve sigortacının vazgeçilmez hukuki sorumlulukları başlar. Bu sorumluluklardan biri de rizikonun gerçekleştiğinin sigortacıya bildirilmesidir. İşte bu bildirme işlemine hasar ihbarı diyoruz. Hasar ihbarı, sigortalının kendisi, temsilcisi veya çeşitli

sebeplerden dolayı herhangi biri tarafından, sigorta şirketine, acenteye veya müşteri temsilcisine yazılı ve sözlü olarak yapılabilir (Alpay, 2001:48).

Hasar ihbarında bulunulduğunda, sigorta şirketi hasar dosyası açarak, gerekli önbilgileri dosyalar ve hasarın büyüklüğüne göre ekspertiz gerektirip gerektirmediğine bakar. Küçük ödemelerde ekspertiz masrafından kaçınılabilir. Büyük hasarlarda ekspertiz yapılır (Uralcan, 2005:73).

Hasar ihbarı sırasında mutlaka öğrenilmesi gereken bilgiler (Alpay, 2001:48-49);

- i) Poliçenin hangi branşa ait olduğu,
- ii) Acente no,
- iii) Sigortalının adı soyadı ve telefon numarası,
- iv) Riziko mahallinin adresi, (olayın olduğu yer)
- v) Poliçenin başlangıç ve bitiş tarihi,
- vi) Hasar tarihi ve saati,
- viii) Hasarın oluş şekli,

ix) Kaza oto branşında aracın onarımının yapılacağı servisin adresi ve telefon numarası,

- ix) Tahmini hasar miktarı
- x) Hasarı ihbar edenin adı soyadı ve telefon numarası,
- xi) Tazminatın havale edilebilmesi için banka ismi ve hesap numarası.

Sigortalıya verilmesi gereken bilgiler;

- i) Branşına göre dosya numarası
- ii) Hasar dosyası için hangi belgelerin gerektiği
- iii) Sigortalı öğrenmek istiyorsa tayin edilen eksperin adı soyadı ve telefon numarası
- iv) Hasar ihbarını alan personelin adı soyadı ve telefon numarası

iv) Hasar işlemlerini yürütecek bölge ve büronun adres ve telefon numarası.

3.3. KOASÜRANS İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Koasürans (müşterek sigorta), bir riskin iki veya daha çok şirketçe ortaklaşa teminat altına alınmasıdır. Çoğunlukla tek bir poliçe düzenlenir ve sigortacıların adları ile riziko payları bu poliçede belirtilir. Ancak, her sigortacı sigortalıya karşı tek tek payları oranında sorumludur. Poliçeyi düzenleyen şirkete jeran adı verilir ve tüm idari işleri jeran şirket yürütür. Diğer şirketlere ise koasürör adı verilir. Sigortalı ile jeran şirket muhatap olur ve sigorta bedelini tahsil eder. Daha sonra poliçe bedeli jeran tarafından tahsilâtı müteakip hisseleri oranında koasürörlere ödenir (Koçak, 2000:339).

3.3.1. Jeran Şirketin ve Koasürör Şirketlerin Muhasebe Kayıtları

Jeran şirketin muhasebe kayıtlarında, diğer koasürör şirketler (Jere şirketler) alacaklı koasürörler olarak işlem görürler.

Örneğin, (A) sigorta şirketinin jeranlığı altında yapılan ve her birinin hissesi eşit olan bir kaza sigortasında, (B), (C), ve (D) sigorta şirketleri koasürör şirketler olsun (Uyanık, 2001:528).

Bu durumda Jeran şirket (A)'nın yevmiye kaydı şu şekilde olacaktır.

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR
Sigortalılardan Alacaklar
Aracılardan Alacaklar

KAZA TEKNİK K/Z HESABI
Alman Primler

SİGORTACILIK
FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR
Alacaklı Koasürörler
B Sig.Şirketi
C Sig.Şirketi
D.Sig.Şirketi

Uygulamada, koasürans işlerinde jeran ve jere şirketlere ait hisseler eşit değildir. Jeran şirketin hissesi, yüklendiği sorumluluk ve yaptığı hizmetler nedeni ile diğer şirketlerden daha fazladır.

Jere Şirket (B)'nin kaydı ise şu şekilde olacaktır;

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

ALACAKLAR

Sigorta Şirketlerinden Alacaklar

KAZA TEKNİK K/Z HESABI

Alman Primler

Koasürans İşlemlerinde Alman Primlerin Tahakkuku

Jere Şirket (B), Jeran şirketten prim tahsil ettiğinde;

KASA HESABI

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR

Sigorta Şirketlerinden Alacaklar

Jeran Sigorta Şirketi (A) ise; koasürör şirket (B)'ye yaptığı ödemeyi şu şekilde muhasebeleştirir;

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

BORÇLAR

Aracılara Borçlar (B Sigorta Şirketi)

KASA HESABI

3.4. REASÜRANS İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Mükerrer sigorta adı da verilen reasürans, sigorta şirketlerinin, sigortaladıkları rizikoların özelliklerine göre belirledikleri saklama paylarından (konservasyon) arta kalan sigorta bedelini başka sigortacılara devretmesidir.

Diğer bir ifade ile sedan ile reasürör arasında yapılan ve sedanın, rizikonun belirli bir kısmını reasüröre devretmeyi, reasürörün de kendisine devredilen rizikoyu kabul etmeyi taahhüt ettiği iki tarafa borç yükleyen bir akittir (Koçak, 2000:351).

Reasürans anlaşmaları bölüşmeli reasürans anlaşmaları ve bölüşmeli olmayan reasürans anlaşmaları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

3.4.1. Bölüşmeli Reasürans Anlaşması

Bölüşmeli reasürans anlaşmalarında, anlaşmada belirtilen orana göre, sigorta şirketi üstlendiği riski reasüröre devretmek, reasürör de bu riski devralmak zorundadır. Riskin paylaşıldığı oran, prim ve hasarın da paylaşım oranı olmaktadır. Bölüşmeli reasürans anlaşmalarının kotpar ve eksedan olmak üzere iki çeşit uygulaması vardır.

Kotpar reasürans anlaşmasında; sigorta şirketlerinin kendi üzerlerinde tuttıkları risk paylarına saklama payı denmektedir. Kotpar anlaşmalarda bu saklama payı sözleşmede belirlenmekte ve devredilen her risk bu orana göre devredilmektedir.

Eksedan anlaşmasında; sigorta şirketinin saklama payını belirleme hakkı bulunmaktadır. Bu tip anlaşmalarda, sigorta şirketleri hasar olasılığı az olan risklerde saklama payını fazla, hasar olasılığı yüksek olan risklerde ise daha az tutmaktadır.

3.4.2. Bölüşmeli Olmayan Reasürans Anlaşması

Bölüşmeli olmayan reasürans anlaşmalarında sigorta şirketi meydana gelebilecek bir hasarın belirli oranda ödemesini üstüne almaktadır. Riskin meydana gelmesi sonucunda ortaya çıkan hasar miktarı sigorta şirketinin sorumlu olduğu oranı geçiyorsa reasürans şirketi devreye girmektedir. Bölüşmeli olmayan reasürans anlaşmalarında riskin ve primin paylaşımı söz konusu değildir ve bu anlaşmalar iki çeşittir.

Hasar fazlası reasürans anlaşmasının; bölüşmeli reasürans anlaşmalarından tek farkı sadece hasar üzerine olan bir anlaşma olmasıdır. Hasarın saklama payını geçtiği kadar miktarını reasürans şirketi ödemektedir.

Toplam hasar fazlası reasürans anlaşmasında; hasarlar tek tek ele alınmamakta ve cari yıl boyunca meydana gelen hasarlar topluca değerlendirilmektedir. Şirketin cari yıl boyunca ödemiş olduğu toplam hasar tazminatı sözleşmede belirlenen oranı aşıyorsa, bu oranı aşan miktar kadar reasürör sedan şirkete ödeme yapmaktadır.

3.4.3. Sedan ve Reasürör Şirketlerin Muhasebe Kayıtları

Bir sigorta şirketinin üstlendiği rizikoların bir kısmını reasürans şirketlerine devretmesi durumunda “pasif reasürans” işlemi söz konusu olmaktadır. Verilen reasüranslar olarak da isimlendirilen bu tür işlemlerde verilen primler ve alınan komisyonlar, sigortacılık faaliyetlerden borçlar yada alacaklar hesabında izlenir. Dolayısıyla bu hesap hem alacaklı hem de borçlu cari hesap olarak işlem görmektedir (Uyanık, 2001:529).

Örneğin, (A) sigorta şirketi Ocak ayında çeşitli üretim kaynaklarından sağladığı kaza primlerinden konservasyon oranını aşan kısmı reasürans yoluyla dağıtacaktır (Uyanık, 2001:530).

Reasürans yolu ile dağıtıma ait kayıtlar şu şekilde yapılır;

KAZA TEKNİK K/Z HESABI Verilen Primler	SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR
Verilen Üretim Primleri	

Reasürörlerden, verilen işlere karşılık alınan komisyonlar da şu şekilde kaydedilir;

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR

KAZA TEKNİK K/Z HESABI
Alınan Komisyonlar

Reasürans işleminde “aktif reasürans” yani alınan reasüranslar söz konusu olduğunda, başka şirketlerin rizikolarının bir kısmının treteler (anlaşmalar) gereğince devralınmasına karşılık olarak alınan primler ve verilen komisyonların izlendiği hesaplarda takip edilmektedir (Uyanık, 2001:525).

Aynı işlemi (X) reasürör şirket yönünden kayıtlara geçirecek olursak, alınan primler için şu yevmiye kaydı yapılmalıdır;

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR
Aracılardan Alacaklar
Kaza Primi

KAZA TEKNİK K/Z HESABI
Alınan Primler

Verilen komisyonlar için de;

KAZA TEKNİK K/Z HESABI
Alınan Primler

**SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
ALACAKLAR**
Aracılardan Alacaklar

3.4.4. Retrosedan ve Retrosesyoner Şirketlerin Muhasebe Kayıtları

Reasürörün devraldığı riskin bir kısmını başka bir reasüröre veya sigorta şirketine devretmesi işlemine retrosesyon, bunu yapan reasürans şirketine retrosedan, retrosesyon işleminde riski devralan şirkete ise retrosesyoner denir. (Uyanık, 2001:526).

Retrosedan şirketler tarafından devredilen primler bu hesaba borç, retrosedan şirkete ödenecek komisyonlarda alacak olarak kaydedilir. Hesap aktif nitelikli olup bakiyesi retrosedan şirketten olan alacak miktarını gösterir. Şirket aktif reasürans yaparken yani reasürör pozisyonunda iken kullanılan bir hesaptır (Serdar, 2005:26).

a) Retrosesyoner şirket devraldığı rizikoyu şu şekilde kayıtlarına geçirir;

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

ALACAKLAR

Aracılardan Alacaklar

Sigorta Şirketlerinden Alacaklar

KAZA TEKNİK K/Z HESABI

Alınan Primler

Retrosesyon İşleminde Trete Retrosedanlarından Alınan Primlerin Tahakkuku

---

KASA HESABI

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

ALACAKLAR

Aracılardan Alacaklar

Sigorta Şirketlerinden Alacaklar

Trete Retrosedanlarından Prim Tahsili

---

b) Komisyon kaydı ise;

KAZA TEKNİK K/Z HESABI

Verilen Komisyonlar

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN
BORÇLAR

Araçlara Borçlar

Sigorta Şirketlerine Borçlar

Retrosesyon işleminde komisyon tahakkuku

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

BORÇLAR

Araçlara Borçlar

Sigorta Şirketlerine Borçlar

KASA HESABI

Retrosedanlara komisyon ödemeleri

Retrosesyon işleminde işi devreden reasürör şirketin kayıtları şu şekilde olacaktır (Temizer, 1995:65).

Primlerin verilmesi;

KAZA TEKNİK K/Z HESABI

Verilen Primler

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

BORÇLAR

Aracılara Borçlar

Sigorta Şirketlerine Borçlar

Retrosesyon işleminde trete retrosesyonelerine verilen primlerin tahakkuku

---

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

BORÇLAR

Aracılara Borçlar

Sigorta Şirketlerine Borçlar

KASA HESABI

Trete Retrosesyonelerine Verilen Primlerin Ödenmesi

Komisyon kaydı ise;

SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN

ALACAKLAR

Aracılardan Alacaklar

Sigorta Şirketlerinden Alacaklar

KAZA TEKNİK K/Z HESABI

Alınan Komisyonlar

Retrosesyon İşleminde Komisyon Tahakkuku

3.5. DİĞER ÖZELLİKLİ İŞLEMLER

Çalışmamızın bu kısmında sovtaj ile rücu işlemleri muhasebesinden ve teknik karşılıklardan bahsedeceğiz.

3.5.1. Sovtaj ve Rücu İşlemleri Muhasebesi

Sovtaj, hasar tespiti sırasında değerlendirilebilecek hasarlı malların veya parçaların veya enkazın değerlendirilerek ödenecek zarar miktarından düşülebilen kısmıdır. Sigortalılar, sigorta konusu şeylerde zarar ve ziyanın oluşması durumunda sigorta sözleşmesine dayanarak sigortacıdan hasarın tazmin edilmesini talep etmektedirler. Bununla birlikte, sigortacı da talep edilen bu tazminatı ödedikten sonra sigortalıya ait zararın oluşmasında kusuru olan üçüncü kişilere olan dava hakkını, tazmin ettiği bedel nispetince kazanmış olur (Sarıaslan, 2005:78-79).

Türk Ticaret Kanununun “Halefiyet” başlıklı 1472’inci maddesi şöyledir:

“Sigortacı, sigorta tazminatını ödediğinde, hukuken sigortalının yerine geçer. Sigortalının, gerçekleşen zarardan dolayı sorumlulara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel kadar, sigortacıya intikal eder. Sorumlulara karşı bir dava veya takip başlatılmışsa, sigortacı, mahkemenin veya diğer tarafın onayı gerekmeksizin, halefiyet kuralı uyarınca, sigortalısına yaptığı ödemeyi ispat ederek, dava veya takibi kaldığı yerden devam ettirebilir.

Sigortalı, birinci fıkraya göre sigortacıya geçen haklarını ihlal edici şekilde davranırsa, sigortacıya karşı sorumlu olur. Sigortacı zararı kısmen tazmin etmişse, sigortalı kalan kısımdan dolayı sorumlulara karşı sahip olduğu başvurma hakkını korur”.

Buna göre, sigorta kapsamına giren zarar veya ziyanın oluşmasında 3. şahısların sorumluluğu saptanmışsa, tazminatı ödeyen sigortacı, ödediği tazminatın (kusur nispetine göre) tamamını veya bir kısmını halefiyet hakkını kullanarak üçüncü şahıslardan sulh veya dava yolu ile rücu tahsil edebilir.

Sigorta şirketlerinin de uygulamak zorunda oldukları 1 No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nde yer alan tutarlılık ilkesinin “benzer olay

ve işlemlerde, kayıt düzenleri ile değerlendirme ölçülerinin değişmezliğini ve mali tablolarda biçim ve içerik yönünden tek düzeni öngörür” şeklindeki hükmü gereği mali tablolarda biçim yönünden tek düzenin sağlanması gerekmektedir. Diğer taraftan, rücu alacaklarının, sigorta şirketlerinin tabi olduğu Tekdüzen Hesap Planına göre 120.09 Rücu ve sovtaj yoluyla tahsil edilecek alacaklar bu hesapta izlenir. Bir alacağın doğması ile bu hesaba borç, tahsil edilmesi halinde bu hesaba alacak yazılır.

Aynı şekilde, sigorta şirketlerinin tekdüzen hesap planına göre sovtaj varlıklarının tahakkukları, muallak hasar karşılıklarından indirilmesi yerine aktif hesaplar içerisindeki 120.09 Rücu ve Sovtaj Yoluyla Tahsil Edilecek Alacaklar hesabında gösterilmelidir.

3.5.2. Teknik Karşılıklar ve Muhasebe Kayıtları

Sigorta şirketlerinin en önemli hesaplarından biri olan “Teknik Karşılıklar Hesabı” sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlülükleri yerine getirebilmek amacıyla ayrılan karşılıklardır (Temizer, 1995:75).

Teknik karşılıklar hesap grubu sigorta ve reasürans şirketlerinin gelecek bir yıllık dönemini ilgilendiren teknik karşılıklarının kaydedildiği hesap grubudur. Her bir karşılıkla ilgili hesabın brüt ve reasürans payları için ayrı ayrı alt hesaplar açılmıştır. Öte yandan, tüm teknik karşılık hesaplarının ilgili Gelir Tablosu Hesaplarında yer alan teknik karşılıklarla karşılıklı olarak çalıştırılması gerekmektedir. Sigorta teknik karşılıkları sigorta kanununa göre altı tanedir ve aşağıda isimleri verilmiştir.

- i) Kazanılmamış Primler Karşılığı
- ii) Devam Eden Riskler Karşılığı
- iii) Dengeleme Karşılığı
- iv) Matematik Karşılık
- iv) Muallak Hasar ve Tazminat Karşılığı
- v) İkrariyeler ve İndirimler Karşılığı

3.5.2.1. Kazanılmamış Primler Karşılığı (Cari Riskler Karşılığı)

Sigorta ve reasürans şirketleri, deprem teminatı primleri, bir yıldan uzun süreli hayat sigortalarının primleri ile bir yıldan uzun süreli hayat sigortalarının birikim primleri dışındaki primler için kazanılmamış primler karşılığı ayırmak zorundadır.

Bu hesapta, yürürlükte bulunan poliçeler için tahakkuk etmiş primlerden komisyonlar ile ayrıca hayat sigortalarında gider payları da düşüldükten sonra kalan tutarın gün esasına göre ertesi yıla veya yıllara sarkan kısmı takip edilir. Cari riskler karşılıkları bu hesapta brüt olarak yer alır. Reasürörlerin payları ise Cari Riskler Karşılıklarında Reasürörler Payı hesabında izlenir.

Hesabın işleyişi şu şekildedir (Serdar, 2005:76):

Dönem sonunda yapılan kayıt;

KAZA TEKNİK K/Z HESABI

Teknik Karşılıklar Gideri

Kazanılmamış Primler Karşılığı

TEKNİK KARŞILIKLAR HESABI

Kazanılmamış Primler Karşılığı

Sigortacılık teknik karşılıkları geçici bir pasif hesap olduğundan, 31 Aralık itibariyle ayrılan bu karşılıklar, ertesi yıl başında ters bir kayıtla iptal edilir. Gelecek yıla ait bir gelir olduğu için geçen yıl gelirlerinden ayrılarak gider yazılan tutar, ertesi yılın geliri olduğundan bu kez gelir olarak yazılmış oluyor. Bu husus, Kurumlar vergisi Kanununun 14. maddesinin 4/d fıkrasında, “bir bilanço döneminde ayrılan sigorta teknik karşılıklarının ertesi bilanço döneminde aynen kara nakledilmesi şarttır” şeklinde ifade edilmiştir.

İzleyen dönem başında yapılan kayıt şöyledir:

TEKNİK KARŞILIKLAR HESABI
Kazanılmamış Primler Karşılığı
KAZA TEKNİK K/Z HESABI
Teknik Karşılıklar Gideri
Kazanılmamış Primler Karşılığı

3.5.2.2. Devam Eden Riskler Karşılığı

Gün esası üzerinden prim reeskontu şeklinde hesaplanan kazanılmamış primler karşılığı, gelirin dönemsel olarak ifade edilmesini sağlar. Ancak, oluşan hasarların yıl içinde günlere ve hatta aylara eşit olarak dağılmaması ve ayrıca yapılan risk değerlendirmesi sonucunda sigortalının riske göre eksik fiyatlama yapıldığının tespiti halinde veya daha sonra riskin arttığının tespit edilmesi halinde ve poliçe süresi bitmiş olmasına rağmen şirket üstünde hala risk varsa, kazanılmamış primler karşılığı, şirketin taşıdığı risk düzeyine göre yetersiz kalmakta veya alınan prim tutarı tamamen kazanılmış hale gelmesine rağmen şirket üzerindeki riskin devam etmekte olduğu görülür.

Bu itibarla; sigorta ve reasürans şirketleri kazanılmamış primler karşılığını ayırırken, yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek hasar ve masrafların ilgili sözleşmeler için ayrılmış kazanılmamış primler karşılığından fazla olma ihtimalini göz önüne almak ve bu ihtimale karşı branşlar itibariyle hesap yapmak zorundadırlar.

Söz konusu hesap yapılırken, kazanılmamış primler karşılığının beklenen hasar prim oranı ile çarpılması gerekmektedir. Beklenen hasar prim oranı geçmiş tecrübelerle dayanılarak hesaplanır ve toplam gerçekleşmiş hasarların kazanılmış risk primine bölünmesi suretiyle bulunur. Beklenen hasar prim oranının yüzde 100'ün üzerinde olması halinde, yüzde yüzü aşan oran tutar devam eden riskler karşılık olarak hesaplanır.

3.5.2.3. Dengeleme Karşılığı

Takip eden dönemlerde meydana gelebilecek hasar oranlarındaki dalgalanmaları dengelemek veya katastrofik mahiyetteki riskleri karşılamak için ayrılan karşılıktır. Dengeleme karşılığının brüt tutarı 359.01.01 Dengeleme Karşılığı hesabında izlenir.

Bu karşılık her bir yıla tekabül eden deprem ve kredi net primlerinin %12'si oranında hesaplanır. Net primin hesaplanmasında, bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen tutarlar devredilen prim olarak telakki edilir. Birden fazla branşı kapsayan bölüşmesiz reasürans anlaşmalarında devredilen prim tutarının deprem ve kredi branşlarına isabet eden kısmı, şirket tarafından başka bir hesaplama yöntemi öngörülmemişse, bu branşların toplam prim tutarı içerisindeki ağırlıkları dikkate alınarak belirlenir.

Reasürans şirketlerinin bölüşmeli ve bölüşmesiz esasta kabul ettikleri işlerde dengeleme karşılığı, her bir yıla tekabül eden deprem ve kredi net primlerinin % 12'si oranında hesaplanır. Reasürans şirketleri tarafından bölüşmesiz esasta kabul edilen işlerden sağlanan prim içindeki deprem ve kredi primi payı, bölüşmeli esasta kabul edilen işlerdeki deprem ve kredi prim payı nispetinde hesaplanır (Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik, 28.07.2010 tarihli 27655 sayılı Resmi Gazete).

3.5.2.4. Hayat Matematik Karşılıkları

Hayat Matematik Karşılıkları, hayat sigortası dalında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin ayırmış oldukları karşılıklardır (Koçak, 2000:247).

Hayat Sigortaları Yönetmeliğinin (18.07.2007 tarihli 26586 sayılı Resmi Gazete) 20.maddesine göre hayat matematik karşılıkları aktüeryal matematik karşılıklar ve kar payı karşılıklarından oluşur.

Hayat Matematik Karşılıkları bu hesapta brüt olarak yer alır. Reasürörler payları ise Hayat Matematik Karşılıkları Reasürörler Payı hesabında gösterilir (Koçak, 2000:250).

Hesabın işleyişi ise, 352.01. nolu Hayat Matematik Karşılıkları Hesabı pasif, 352.02. nolu Hayat Matematik Karşılıklarında Reasürörler Payı Hesabı ise düzenleyici bir hesaptır. Hayat Teknik Kâr - Zarar hesabının borcu karşılığında alacaklandırılırlar. İzleyen yılda ters madde ile kapatılır.

3.5.2.5. Muallak Hasar ve Tazminat Karşılığı

Tek Düzen Hesap Planında 353.01. nolu hesapta takip edilen Muallak Hasar ve Tazminat Karşılığı Hesabı, dönem içinde gerçekleşmiş, ancak çeşitli nedenlerle işlemleri tamamlanmamış veya sigortalı ile tazminat miktarı konularında anlaşmazlığa düşülmüş ve dönem sonu itibari ile ödenmemiş hayat tazminatları için ayrılacak karşılıkların izlendiği pasif nitelikli bir hesaptır (Koçak, 2000:254).

Hayat Sigortaları Yönetmeliğinin (18.07.2007 tarihli 26586 sayılı Resmi Gazete) 21.maddesine göre, hayat sigorta şirketleri, tahakkuk etmiş veya hesaben tespit edilmiş ancak ödenmemiş tazminat bedellerinden veya bu hesaplama yapılamamış ise tahmini değerden oluşur.

3.5.2.6. İkramiyeler ve İndirimler Karşılığı

İkramiye ve indirimler karşılığı, cari dönemde yaşayan poliçelere ilişkin olarak sigortalıya müteakip dönemlerde yenilemeye bağlı olmaksızın bir ikramiye veya indirim taahhüdünde bulunduğu takdirde ayrılması gereken karşılıktır. Sigorta şirketlerinin ikramiye ve indirim uygulamasına gitmesi durumunda, cari yılın teknik sonuçlarına göre sigortalılar ve lehdarlar için ayrılan ikramiye ve indirim tutarlarından oluşur.

İkramiyeler ve indirimler cari hesap dönemi içinde lehdar veya sigortalının lehine tahakkuk etmiş ve ödenmiş ya da ödenecek tüm tutarları kapsar. Bu ödeme sigortalının ilerideki primlerinden indirim yapılması veya matematik karşılıklarında artırım yapılması şeklinde gerçekleştirilir. Şirketler, taahhütte buldukları ikramiye ve indirim tutarlarını sözleşmede belirtmek zorundadırlar (Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik, 28.07.2010 tarihli 27655 sayılı Resmi Gazete).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖRNEK BİR SİGORTA ŞİRKETİNİN MUHASEBE DÜZENİ

4.1. ÖRNEK ŞİRKETİN TANITIMI, FİNANSAL TABLOLARI VE YEVMİYE KAYITLARI

4.1.1.Örnek Şirketin Tanıtımı

Bu bölümde, C Sigorta şirketine ilişkin 2011 ve 2012 yılları ayrıntılı bilanço ve gelir tablosu verilerek, sigorta şirketlerince tutulan sigorta muhasebesi kayıtlarına ilişkin bir önceki bölümde anlatılan hususlarla ilgili sigorta şirketinden alınan yevmiye kayıtlarına yer verilmiştir.

C Sigorta A.Ş 1 Nisan 1925 tarihinde ülkemizin büyük bankalarından birinin öncülüğünde kurulmuştur. C Sigorta yapısında bulundurduğu uzman ve deneyimli kadroları, güçlü teknolojik ve finansal alt yapısı, sürekli gelişme ve iyileştirme anlayışı, deneyimli ve yaygın acente ağıyla kaliteli ürün ve hizmet sunmayı ve bunların sürekliliğini sağlamayı amaç olarak belirlemiş bir şirkettir. Bu ilkeler doğrultusunda işlemlerini sürdüren C Sigorta, çalışmalarının karşılığı olarak 2004 yılında ürün ve hizmetlerinden genel olarak en fazla memnun olunan sigorta şirketi seçilerek Active Academy Sigortacılıkta “Bireysel Müşteri Memnuniyeti” ödülünü kazanmıştır. 2006 yılında ise art arda 5. yılda da prim üretiminde sektör liderliğini korumuş ve Türk sigortacılığında tarihi bir sonuca imza atarak 1 milyar TL’yi aşan prim üretimini gerçekleştirmiştir. Bunların yanı sıra C Sigorta 2007 yılında toplam prim üretiminde 1 milyar ABD Doları eşiğini geçen Türkiye’deki ilk sigorta şirketi olmuştur. C Sigorta 1491 profesyonel acentesi ile hayat dışı (elementer) alanda sigortalılarına hizmet sunmaktadır. Ayrıca şirket 2012 yılında sosyal sorumluluk projesi ve faaliyet raporlarıyla 4 adet uluslararası ödülün sahibi oldu.

4.1.2.Örnek Şirketin Finansal Tabloları

C SİGORTA ŞİRKETİ AYRINTILI BİLANÇO		
VARLIKLAR		
I- Cari Varlıklar	Sınırlı Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 30/06/2012	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 31/12/2011
A- Nakit Ve Nakit Benzeri Varlıklar	917.938.307	911.631.717
1- Kasa	55.658	61.089
2- Alman Çekler	-	-
3- Bankalar	726.024.272	691.318.942
4- Verilen Çekler Ve Ödeme Emirleri (-)	(1.178.454)	(1.450.675)
5- Banka Garantili ve Üç Aydan Kısa Vadeli Kredi Kartı Alacakları	193.036.831	221.702.361
6- Diğer Nakit Ve Nakit Benzeri Varlıklar	-	-
B- Finansal Varlıklar ile Riskli Sigortalılara Ait Finansal Yatırımlar	341.661.016	335.903.255
1- Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar	189.096.438	164.631.610
2- Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıklar	88.960.742	85.608.329
3- Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar	69.401.448	91.460.928
4- Krediler	-	-
5- Krediler Karşılığı (-)	-	-
6- Riskli Hayat Poliçesi Sahiplerine Ait Finansal Yatırımlar	-	-
7- Şirket Hissesi	-	-
8- Finansal Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	(5.797.612)	(5.797.612)
C- Esas Faaliyetlerden Alacaklar	646.733.366	553.528.183
1- Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar	605.608.538	511.613.696
2- Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (-)	(6.605.132)	(4.649.888)
3- Reasürans Faaliyetlerinden Alacaklar	44.455.273	43.504.762
4- Reasürans Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (-)	-	-
5- Sigorta Ve Reasürans Şirketleri Nezdindeki Depolar	3.274.687	3.059.613
6- Sigortalılara Krediler (İkrazlar)	-	-
7- Sigortalılara Krediler (İkrazlar) Karşılığı (-)	-	-
8- Emeklilik Faaliyetlerinden Alacaklar	-	-
9- Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Şüpheli Alacaklar	83.666.353	82.451.564
10- Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	(83.666.353)	(82.451.564)
D- İlişkili Taraflardan Alacaklar	44.237	90.230
1- Ortaklardan Alacaklar	-	-
2- İştiraklerden Alacaklar	-	-
3- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar	-	-
4- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslerden Alacaklar	-	-
5- Personelden Alacaklar	44.237	90.230
6- Diğer İlişkili Taraflardan Alacaklar	-	-
7- İlişkili Taraflardan Alacaklar Reeskontu (-)	-	-
8- İlişkili Taraflardan Şüpheli Alacaklar	-	-
9- İlişkili Taraflardan Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	-	-
E- Diğer Alacaklar	3.780.736	1.869.978
1- Finansal Kiralama Alacakları	-	-
2- Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)	-	-
3- Verilen Depozito ve Teminatlar	21.457	16.857
4- Diğer Çeşitli Alacaklar	3.759.279	1.853.121
5- Diğer Çeşitli Alacaklar Reeskontu(-)	-	-
6- Şüpheli Diğer Alacaklar	-	-
7- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)	-	-
F- Gelecek Aylara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları	193.910.961	167.176.361
1- Ertelemiş Üretim Giderleri	192.616.421	161.112.385
2- Tahakkuk Etmiş Faiz Ve Kira Gelirleri	-	-
3- Gelir Tahakkukları	-	-
4- Gelecek Aylara Ait Diğer Giderler	1.294.540	6.063.976
G- Diğer Cari Varlıklar	7.717.026	9.474.843
1- Gelecek Aylar İhtiyacı Stoklar	1.118.760	506.047
2- Peşin Ödenen Vergiler Ve Fonlar	5.738.554	7.938.909
3- Ertelemiş Vergi Varlıkları	-	-
4- İş Avansları	146.342	36.198
5- Personele Verilen Avanslar	211.499	10.857
6- Sayım Ve Tesellüm Noksanları	-	-
7- Diğer Çeşitli Cari Varlıklar	501.871	982.832
8- Diğer Cari Varlıklar Karşılığı (-)	-	-
I- Cari Varlıklar Toplamı	2.111.785.649	1.979.674.567

C SİGORTA ŞİRKETİ AYRINTILI BİLANÇO		
VARLIKLAR		
II- Cari Olmayan Varlıklar	Sınırlı Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 30/06/2012	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 31/12/2011
A- Esas Faaliyetlerden Alacaklar		
1- Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar	-	-
2- Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (-)	-	-
3- Reasürans Faaliyetlerinden Alacaklar	-	-
4- Reasürans Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (-)	-	-
5- Sigorta ve Reasürans Şirketleri Nezdindeki Depolar	-	-
6- Sigortalılara Krediler (İkrazlar)	-	-
7- Sigortalılara Krediler (İkrazlar) Karşılığı (-)	-	-
8- Emeklilik Faaliyetlerinden Alacaklar	-	-
9-Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Şüpheli Alacaklar	-	-
10- Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	-	-
B- İlişkili Taraflardan Alacaklar		
1- Ortaklardan Alacaklar	-	-
2- İştiraklerden Alacaklar	-	-
3- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar	-	-
4- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslerden Alacaklar	-	-
5- Personelden Alacaklar	-	-
6- Diğer İlişkili Taraflardan Alacaklar	-	-
7- İlişkili Taraflardan Alacaklar Reeskontu (-)	-	-
8- İlişkili Taraflardan Şüpheli Alacaklar	-	-
9- İlişkili Taraflardan Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	-	-
C- Diğer Alacaklar		
1- Finansal Kiralama Alacakları	-	-
2- Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)	-	-
3- Verilen Depozito ve Teminatlar	-	-
4- Diğer Çeşitli Alacaklar	-	-
5- Diğer Çeşitli Alacaklar Reeskontu(-)	-	-
6- Şüpheli Diğer Alacaklar	-	-
7- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)	-	-
D- Finansal Varlıklar	249.000.000	164.400.000
1- Bağlı Menkul Kıymetler	-	-
2- İştirakler	249.000.000	164.400.000
3- İştirakler Sermaye Taahhütleri (-)	-	-
4- Bağlı Ortaklıklar	-	-
5- Bağlı Ortaklıklar Sermaye Taahhütleri (-)	-	-
6- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüsler	-	-
7- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüsler Sermaye Taahhütleri (-)	-	-
8- Finansal Varlıklar Ve Riski Sigortalılara Ait Finansal Yatırımlar	-	-
9- Diğer Finansal Varlıklar	-	-
10- Finansal Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	-	-
E- Maddi Varlıklar	16.772.400	18.326.963
1- Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	6.982.776	6.982.776
2- Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	-	-
3- Kullanım Amaçlı Gayrimenkuller	6.387.729	6.352.187
4- Makine Ve Teçhizatlar	26.251.504	25.657.096
5- Demirbaş Ve Tesisatlar	8.974.776	8.977.764
6- Motorlu Taşıtlar	1.299.851	1.340.671
7- Diğer Maddi Varlıklar (Özel Maliyet Bedelleri Dahil)	3.820.471	3.783.569
8- Kiralama Yoluyla Edinilmiş Maddi Varlıklar	4.339.065	4.339.065
9- Birikmiş Amortismanlar (-)	(41.283.772)	(39.106.165)
10- Maddi Varlıklara İlişkin Avanslar (Yapılmakta Olan Yatırımlar Dahil)	-	-
F- Maddi Olmayan Varlıklar	44.837.499	36.130.201
1- Haklar	-	-
2- Serefive	16.250.000	16.250.000
3- Faaliyet Öncesi Döneme Ait Giderler	-	-
4- Araştırma Ve Geliştirme Giderleri	-	-
6- Diğer Maddi Olmayan Varlıklar	19.494.394	16.560.910
7- Birikmiş İtfalar (Amortismanlar) (-)	(12.990.491)	(11.017.137)
8- Maddi Olmayan Varlıklara İlişkin Avanslar	22.083.596	14.336.428
G-Gelecek Yıllara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları	561.891	561.891
1- Ertelemiş Üretim Giderleri	561.891	561.891
2- Gelir Tahakkukları	-	-
3- Gelecek Aylara Ait Diğer Giderler	-	-
H- Diğer Cari Olmayan Varlıklar	18.980.488	9.922.039
1- Efektif Yabancı Para Hesapları	-	-
2- Döviz Hesapları	-	-
3- Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar	-	-
4- Peşin Odenen Vergiler Ve Fonlar	-	-
5- Ertelemiş Vergi Varlıkları	18.980.488	9.922.039
6- Diğer Çeşitli Cari Olmayan Varlıklar	-	-
7- Diğer Cari Olmayan Varlıklar Amortismanı (-)	-	-
8- Diğer Cari Olmayan Varlıklar Karşılığı (-)	-	-
II- Cari Olmayan Varlıklar Toplamı	330.152.278	229.341.094
VARLIK TOPLAMI	2.441.937.927	2.209.015.661

C SİGORTA ŞİRKETİ AYRINTILI BİLANÇO		
YÜKÜMLÜLÜKLER		
III-KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	Sınırlı Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 30/06/2012	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 31/12/2011
A- Finansal Borçlar	-	-
1- Kredi Kuruluşlarına Borçlar	-	-
2- Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	-	-
3- Ertelemiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)	-	-
4- Uzun Vadeli Kredilerin Ana Para Taksitleri Ve Faizleri	-	-
5- Çıkarılmış Tahviller(Bonolar) Anapara, Taksit ve Faizleri	-	-
6- Çıkarılmış Diğer Finansal Varlıklar	-	-
7- Çıkarılmış Diğer Finansal Varlıklar İhraç Farkı (-)	-	-
8- Diğer Finansal Borçlar (Yükümlülükler)	-	-
B- Esas Faaliyetlerden Borçlar	170.466.343	172.569.477
1- Sigortacılık Faaliyetlerinden Borçlar	115.333.551	134.993.564
2- Reasürans Faaliyetlerinden Borçlar	-	-
3- Sigorta Ve Reasürans Şirketlerinden Alınan Depolar	800.794	1.814.418
4- Emeklilik Faaliyetlerinden Borçlar	-	-
5- Diğer Esas Faaliyetlerden Borçlar	54.331.998	35.761.495
6- Diğer Esas Faaliyetlerden Borçlar Borç Senetleri Reeskontu(-)	-	-
C-İlişkili Taraflara Borçlar	15.494	15.494
1- Ortaklara Borçlar	15.494	15.494
2- İştiraklere Borçlar	-	-
3- Bağlı Ortaklıklara Borçlar	-	-
4- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslere Borçlar	-	-
5- Personele Borçlar	-	-
6- Diğer İlişkili Taraflara Borçlar	-	-
D- Diğer Borçlar	36.097.787	26.637.751
1- Alınan Depozito ve Teminatlar	3.017.275	2.517.131
2- Tedavi Giderlerine İlişkin SGK'ya Borçlar	10.649.249	6.975.877
3- Diğer Çeşitli Borçlar	22.592.935	17.271.570
4- Diğer Çeşitli Borçlar Reeskontu (-)	(161.672)	(126.827)
E-Sigortacılık Teknik Karşılıkları	1.343.857.035	1.181.296.501
1- Kazanılmamış Primler Karşılığı - Net	925.173.684	796.915.337
2- Devam Eden Riskler Karşılığı - Net	12.648.529	18.720.464
3- Hayat Matematik Karşılığı - Net	-	-
4- Muallak Hasar Ve Tazminat Karşılığı - Net	406.034.822	365.660.700
5- İkramiye Ve İndirimler Karşılığı - Net	-	-
6- Diğer Teknik Karşılıklar - Net	-	-
F- Ödenecek Vergi Ve Benzeri Diğer Yükümlülükler İle Karşılıkları	14.421.091	16.770.948
1- Ödenecek Vergi Ve Fonlar	13.055.465	15.278.724
2- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	1.365.626	1.492.224
3- Vadesi Geçmiş, Ertelemiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler	-	-
4- Ödenecek Diğer Vergi Ve Benzeri Yükümlülükler	-	-
5- Dönem Karı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları	-	-
6- Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi Ve Diğer Yükümlülükleri (-)	-	-
7- Diğer Vergi Ve Benzeri Yükümlülük Karşılıkları	-	-
G- Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar	-	-
1- Kıdem Tazminatı Karşılığı	-	-
2- Sosyal Yardım Sandığı Varlık Açıkları Karşılığı	-	-
3- Maliyet Giderleri Karşılığı	-	-
H- Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları	42.614.975	48.326.564
1- Ertelemiş Komisyon Gelirleri	34.650.644	33.579.034
2- Gider Tahakkukları	-	-
3- Gelecek Aylara Ait Diğer Gelirler	7.964.331	14.747.530
I- Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	993.466	722.001
1- Ertelemiş Vergi Yükümlülüğü	-	-
2- Sayım Ve Tesellüm Fazlalıkları	-	-
3- Diğer Çeşitli Kısa Vadeli Yükümlülükler	993.466	722.001
III - Kısa Vadeli Yükümlülükler Toplamı	1.608.466.191	1.446.338.736

C SİGORTA ŞİRKETİ AYRINTILI BİLANÇO		
YÜKÜMLÜLÜKLER		
IV- Uzun Vadeli Yükümlülükler	Sınırlı Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 30/06/2012	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 31/12/2011
A- Finansal Borçlar	-	-
1- Kredi Kuruluşlarına Borçlar	-	-
2- Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	-	-
3- Ertelemiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)	-	-
4- Çıkarılmış Tahviller	-	-
5- Çıkarılmış Diğer Finansal Varlıklar	-	-
6- Çıkarılmış Diğer Finansal Varlıklar İhraç Farkı (-)	-	-
7- Diğer Finansal Borçlar (Yükümlülükler)	-	-
B- Esas Faaliyetlerden Borçlar	-	-
1- Sigortacılık Faaliyetlerinden Borçlar	-	-
2- Reasürans Faaliyetlerinden Borçlar	-	-
3- Sigorta Ve Reasürans Şirketlerinden Alman Depolar	-	-
4- Emeklilik Faaliyetlerinden Borçlar	-	-
5- Diğer Esas Faaliyetlerden Borçlar	-	-
6- Diğer Esas Faaliyetlerden Borçlar Borç Senetleri Reeskontu (-)	-	-
C- İlişkili Tarafalara Borçlar	-	-
1- Ortaklara Borçlar	-	-
2- İştiraklere Borçlar	-	-
3- Bağlı Ortaklıklara Borçlar	-	-
4- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslere Borçlar	-	-
5- Personele Borçlar	-	-
6- Diğer İlişkili Tarafalara Borçlar	-	-
D- Diğer Borçlar	21.057.508	16.724.304
1- Alman Depozito ve Teminatlar	-	-
2- Tedavi Giderlerine İlişkin SGK'ya Borçlar	23.459.710	20.167.047
3- Diğer Çeşitli Borçlar	-	-
4- Diğer Çeşitli Borçlar Reeskontu (-)	(2.402.202)	(3.442.743)
E- Sigortacılık Teknik Karşılıkları	38.968.296	33.635.411
1- Kazanılmamış Primler Karşılığı - Net	-	-
2- Devam Eden Riskler Karşılığı - Net	-	-
3- Hayat Matematik Karşılığı - Net	-	-
4- Muallak Hasar Ve Tazminat Karşılığı - Net	-	-
5- İkramiye Ve İndirimler Karşılığı - Net	-	-
6- Diğer Teknik Karşılıklar - Net	38.968.296	33.635.411
F- Diğer Yükümlülükler Ve Karşılıkları	-	-
1- Ödenecek Diğer Yükümlülükler	-	-
2- Vadesi Geçmiş, Ertelemiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler	-	-
3- Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları	-	-
G- Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar	8.034.601	7.193.068
1- Kıdem Tazminatı Karşılığı	8.034.601	7.193.068
2- Sosyal yardım sandığı Varlık Açıkları Karşılığı	-	-
H- Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları	-	-
1- Ertelemiş Komisyon Gelirleri	-	-
2- Gider Tahakkukları	-	-
3- Gelecek Aylara Ait Diğer Gelirler	-	-
I- Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	-	-
1- Ertelemiş Vergi Yükümlülüğü	-	-
2- Diğer Çeşitli Uzun Vadeli Yükümlülükler	-	-
IV- Uzun Vadeli Yükümlülükler Toplamı	68.060.405	57.552.783

C SİGORTA ŞİRKETİ AYRINTILI BİLANÇO		
ÖZSERMAYE		
V- Özsermaye	Sınırlı Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 30/06/2012	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 31/12/2011
A- Ödenmiş Sermaye	500.000.000	500.000.000
1- (Nominal) Sermaye	500.000.000	500.000.000
2- Ödenmemiş Sermaye (-)	-	-
3- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	-	-
4- Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)	-	-
5- Tescilli Beklenen Sermaye	-	-
B- Sermaye Yedekleri	8.161.541	8.081.516
1- Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-
2- Hisse Senedi İptal Karları	-	-
3- Sermayeye Eklenecek Satış Karları	-	-
4- Yabancı Para Çevirim Farkları	-	-
5- Diğer Sermaye Yedekleri	8.161.541	8.081.516
C- Kar Yedekleri	294.155.991	192.973.868
1- Yasal Yedekler	30.638.111	30.438.674
2- Statü Yedekleri	6.993.082	6.614.152
3- Olağanüstü Yedekler	18.123.361	14.712.995
4- Özel Fonlar (Yedekler)	-	-
5- Finansal Varlıkların Değerlemesi	194.211.391	97.018.001
6- Diğer Kar Yedekleri	44.190.046	44.190.046
D- Geçmiş Yıllar Karları	-	-
1- Geçmiş Yıllar Karları	-	-
E-Geçmiş Yıllar Zararları (-)	-	-
1- Geçmiş Yıllar Zararları	-	-
F-Dönem Net Karı	(36.906.201)	4.068.758
1- Dönem Net Karı	-	3.988.733
2- Dönem Net Zararı (-)	(36.906.201)	-
3- Dağıtım Konu Olmayan Dönem Karı	-	80.025
Özsermaye Toplamı	765.411.331	705.124.142
YÜKÜMLÜLÜK TOPLAMI	2.441.937.927	2.209.015.661

C SİGORTA ŞİRKETİ AYRINTILI GELİR TABLOSU	Sınırlı Bağımsız	Sınırlı Bağımsız	Sınırlı Bağımsız	Sınırlı Bağımsız
	Denetimden Geçmiş	Denetimden Geçmiş	Denetimden Geçmemiş	Denetimden Geçmemiş
	Cari Dönem	Önceki Dönem	Dönem	Önceki Dönem
	01/01/2012 - 30/06/2012	01/01/2011 - 30/06/2011	01/04/2012 - 30/06/2012	01/04/2011 - 30/06/2011
A- Hayat Dışı Teknik Gelir	855.473.868	650.577.626	427.490.752	350.511.332
1- Kazanılmış Primler (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)	793.620.879	595.058.762	411.801.996	313.646.002
1.1- Yazılan Primler (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)	915.807.291	700.407.980	434.657.229	363.587.242
1.1.1- Brüt Yazılan Primler (+)	1.164.335.448	908.070.861	564.054.607	472.461.162
1.1.2-Reasüröre Devredilen Primler (-)	(223.638.646)	(207.662.881)	(115.080.116)	(108.873.920)
1.1.3- SGK'ya Aktarılan Primler (-)	(24.889.511)	-	(14.317.262)	-
1.2- Kazanılmamış Primler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)	(128.258.347)	(105.863.615)	(23.743.069)	(53.596.531)
1.2.1- Kazanılmamış Primler Karşılığı (-)	(148.497.587)	(154.952.762)	(36.763.189)	(75.130.768)
1.2.2- Kazanılmamış Primler Karşılığında Reasürör Payı (+)	12.266.602	49.089.147	6.965.698	21.534.237
1.2.3- Kazanılmış Primler Karşılığında SGK Payı (+/-)	7.972.638	-	6.054.422	-
1.3- Devam Eden Riskler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)	6.071.935	514.397	887.836	3.655.291
1.3.1- Devam Eden Riskler Karşılığı (-)	4.925.144	(7.148.713)	(4.585.005)	(9.181.090)
1.3.2- Devam Eden Riskler Karşılığında Reasürör Payı (+)	1.146.791	7.663.110	5.472.841	12.836.381
2- Teknik Olmayan Bölümden Aktarılan Yatırım Gelirleri	61.821.191	50.381.881	23.321.897	32.981.780
3- Diğer Teknik Gelirler (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)	1.874.081	1.603.343	776.583	417.190
3.1- Brüt Diğer Teknik Gelirler (+)	1.874.081	1.603.343	776.583	417.190
3.2- Brüt Diğer Teknik Gelirlerde Reasürör Payı (-)	-	-	-	-
4- Tahakkuk Eden Rucu ve Sotai Gelirleri (+)	(1.842.283)	3.533.640	(8.409.724)	3.466.360
B- Hayat Dışı Teknik Gider(-)	(902.864.331)	(640.189.798)	(469.022.466)	(346.491.256)
1- Gerçekleşen Tahminatlar (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)	(663.483.166)	(458.160.509)	(338.546.353)	(247.311.021)
1.1- Ödenen Tahminatlar (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)	(623.109.044)	(407.953.020)	(296.296.593)	(202.241.874)
1.1.1- Brüt Ödenen Tahminatlar (-)	(702.927.317)	(466.965.327)	(337.510.495)	(230.536.454)
1.1.2- Ödenen Tahminatlarda Reasürör Payı (+)	79.818.273	59.012.307	41.213.902	28.294.580
1.2- Muallak Tahminatlar Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)	(40.374.122)	(50.207.489)	(42.249.760)	(45.069.147)
1.2.1- Muallak Tahminatlar Karşılığı (-)	(42.853.021)	(28.209.074)	(36.965.680)	(19.294.011)
1.2.2- Muallak Tahminatlar Karşılığında Reasürör Payı (+)	2.478.899	(21.998.415)	(5.284.080)	(25.775.136)
2- İkramiye ve İndirimler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)	-	-	-	-
2.1- İkramiye ve İndirimler Karşılığı (-)	-	-	-	-
2.2- İkramiye ve İndirimler Karşılığında Reasürör Payı (+)	-	-	-	-
3- Diğer Teknik Karşılıklarda Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak) (+/-)	(5.332.885)	(4.039.615)	(2.942.119)	(2.118.756)
4- Faaliyet Giderleri (-)	(233.157.065)	(177.989.674)	(126.673.321)	(97.061.479)
5- Matematik Karşılıklarda Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak) (+/-)	-	-	-	-
5.1- Matematik Karşılıkları (-)	-	-	-	-
5.2- Matematik Karşılıklarda Reasürör Payı (+)	-	-	-	-
6- Diğer Teknik Giderler	(891.215)	-	(860.673)	-
6.1- Brüt Diğer Teknik Giderler (-)	(891.215)	-	(860.673)	-
6.2- Diğer Teknik Giderlerde Reasürör Payı (+)	-	-	-	-
C- Teknik Bölüm Dengesi- Hayat Dışı (A - B)	(47.390.463)	10.387.828	(41.531.714)	4.020.076
II-TEKNİK OLMAYAN BÖLÜM	-	-	-	-
C- Teknik Bölüm Dengesi- Hayat Dışı (A - B)	(47.390.463)	10.387.828	(41.531.714)	4.020.076
J- Genel Teknik Bölüm Dengesi (C)	(47.390.463)	10.387.828	(41.531.714)	4.020.076
K- Yatırım Gelirleri	86.767.920	78.194.870	35.716.262	48.336.402
1- Finansal Yatırımlardan Elde Edilen Gelirler	49.002.033	35.775.173	31.713.492	19.805.736
2-Finansal Yatırımların Nakde Çevrilmesinden Elde Edilen Karlar	13.104.389	10.682.998	2.977.205	4.684.163
3- Finansal Yatırımların Değerlemesi	9.532.694	55.725	(2.425.014)	3.907.973
4- Kambiyo Karları	6.213.483	10.312.582	2.926.202	7.244.440
5- İştiraklerden Gelirler	8.000.000	18.000.003	-	10.000.004
6- Bağlı Ortaklıklar ve Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslerden Gelirler	-	-	-	-
7- Arazi, Arsa ile Binalardan Elde Edilen Gelirler	739.243	679.770	404.981	381.605
8- Türev Ürünlerden Elde Edilen Gelirler	151.130	2.658.530	94.448	2.282.392
9- Diğer Yatırımlar	24.948	30.089	24.948	30.089
10- Hayat Teknik Bölümünden Aktarılan Yatırım Gelirleri	-	-	-	-
L- Yatırım Giderleri (-)	(83.796.889)	(69.134.323)	(30.814.440)	(43.309.981)
1- Yatırım Yönetim Giderleri - Faiz Dahil (-)	(195.000)	-	-	-
2- Yatırımların Değer Azalışları (-)	(3.744.202)	(2.718.734)	(761.023)	(1.328.932)
3- Yatırımların Nakte Çevrilmesi Sonucunda Oluşan Zararlar (-)	(3.671.221)	(3.244.493)	(1.108.406)	(690.306)
4- Hayat Dışı Teknik Bölümüne Aktarılan Yatırım Gelirleri (-)	(61.821.191)	(50.381.881)	(23.321.897)	(32.981.780)
5- Türev Ürünler Sonucunda Oluşan Zararlar (-)	(311.150)	(1.959.162)	(311.150)	(1.066.033)
6- Kambiyo Zararları (-)	(9.865.756)	(7.428.418)	(3.207.376)	(5.544.303)
7- Amortisman Giderleri (-)	(4.188.369)	(3.401.635)	(2.104.588)	(1.698.627)
8- Diğer Yatırım Giderleri (-)	-	-	-	-
M- Diğer Faaliyetlerden ve Olağandışı Faaliyetlerden Gelir ve Karlar ile Gider ve Zararlar (+/-)	7.513.231	(6.023.165)	7.534.722	(1.715.904)
1- Karşılıklar Hesabı (+/-)	(2.327.787)	(11.414.042)	(861.701)	(4.781.338)
2- Reeskont Hesabı (+/-)	(658.031)	984.173	1.304.734	92.574
3- Özellikli Sigortalar Hesabı (+/-)	-	-	-	-
4- Enflasyon Düzeltmesi Hesabı (+/-)	-	-	-	-
5- Erteleilmiş Vergi Varlığı Hesabı (+/-)	10.400.684	2.577.414	7.422.442	1.747.410
6- Erteleilmiş Vergi Yükümlülüğü Gideri (-)	-	-	-	-
7- Diğer Gelir ve Karlar	181.958	1.984.116	(289.089)	1.276.369
8- Diğer Gider ve Zararlar (-)	(83.593)	(154.826)	(41.664)	(50.919)
9- Önceki Yıl Gelir ve Karları	-	-	-	-
10- Önceki Yıl Gider ve Zararları(-)	-	-	-	-
N- Dönem Net Karı veya Zararı	(36.906.201)	12.080.006	(29.095.170)	7.565.379
1- Dönem Karı Ve Zararı	(36.906.201)	13.425.210	(29.095.170)	7.330.593
2- Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları(-)	-	(1.345.204)	-	234.786
3- Dönem Net Kar veya Zararı	(36.906.201)	12.080.006	(29.095.170)	7.565.379
4- Enflasyon Düzeltme Hesabı	-	-	-	-

4.1.3. Örnek Şirketin Yevmiye Kayıtları

1) C Sigorta A.Ş. tarafından yapılan direkt satış ile net prim tutarı 50.000 TL olan bir kasko poliçesi düzenlenmiştir. Müşteri poliçeye ilişkin tutarın %20 sini peşin olarak ödemiştir. Kalanı içinde sigorta şirketi tarafından 5 ay süreyle vade yapılmıştır.

Net Prim	50.000 TL
Banka ve Sigorta muameleleri Vergisi (%5)	2.500 TL
<hr/>	
Brüt Prim	52.500 TL
Peşinat (Brüt prim X 0.20)	10.500 TL
<hr/>	
Kalan Borç Tutarı	42.000 TL

120 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR 120.01 Sigortalılardan Alacaklar	52.500	
717 MOT. KARA TAŞIT TEKNİK K/Z 717.01 Mot.Kara Taşıt Araç Kasko Teknik Gelir 717.01.01 Yazılan Primler		50.000
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Ödenecek Vergiler 360.01.01 Gider Vergisi		2.500
Prim Üretimi Tahakkuku		

100 KASA HESABI 100.01 Türk Parası	10.500	
120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR 120.01 Sigortalılardan Alacaklar		10.500
Peşinatın Tahsili		

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Ödenecek Vergiler 360.01.01 Gider Vergisi	2.500	
100 KASA HESABI 100.01 Türk Parası		2.500
Gider Vergisinin Ödenmesi		

100 KASA HESABI 100.01 Türk Parası	8.400	
120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR 120.01 Sigortalılardan Alacaklar		8.400
İlk taksitin tahsili		

2) C Sigorta A.Ş. müşterisinin talebi üzerine net prim tutarı 15.000 TL olan bir trafik poliçesi düzenlemiştir.

Net Prim	15.000 TL
Gider Vergisi (BSMV) X (%5)	750 TL
Garanti Fonu (net prim X 0.02)	300 TL
Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu (net prim X 0.05)	750 TL
<hr/> Brüt Prim	<hr/> 16.800 TL

120 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR		
120.01 Sigortalılardan Alacaklar	16.800	
715 ZORUNLU K.YOL. MALİ. SOR.TEK.K/Z		5.000
715.01 Zorunlu Trafik Teknik Gelir		
715.01.01 Yazılan Primler		
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		1.800
360.01 Ödenecek Vergiler		
360.01.01 Gider Vergisi 750		
360.02 Ödenecek Fonlar		
360.02.01 Garanti Fonu 300		
360.02.02 Trafik Hiz. Geliştirme Fonu 750		
Prim Üretimi Tahakkuku		

100 KASA HESABI		
100.01 Türk Parası	16.800	
120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR		16.800
120.01 Sigortalılardan Alacaklar		
Prim Tahsili		

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		
360.01 Ödenecek Vergiler	750	
360.01.01 Gider Vergisi		
100 KASA HESABI		750
100.01 Türk Parası		
Gider Vergisinin Ödenmesi		

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.02 Ödenecek Fonlar 360.02.01 Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu 100 KASA HESABI 100.01 Türk Parası THG Fon Ödenmesi	750	750
--	-----	-----

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.02 Ödenecek Fonlar 360.02.02 Ödenecek Garanti Fonu 100 KASA HESABI 102.01 Vadesiz Hesap 102.01.01 Türk Parası Garanti Fonu Ödenmesi	300	300
--	-----	-----

3) Aylık 180 TL prim ödemeli hayat sigortası poliçesi düzenlenmiştir. Sigortalı ilk taksidi peşin ödemiştir. Diğer taksitler her ayın 5inde ödenecektir.

100 KASA HESABI 100.01 Türk Parası 620 YAZILAN PRİMLER 620.01 Brüt Yazılan Primler 620.01.01 Hayat Prim üretimi tahakkuku	180	180
--	-----	-----

100 KASA 100.01 Türk Parası	180	
120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR 120.01 Sigortalılardan Alacaklar		180
İlk taksitin tahsili		

4) X Anonim Şirketine ait araç için düzenlenen Kasko Sigortası poliçesi araç satıldığından iptal edilmiştir. Poliçenin net prim tutarı 600 TL'dir. X AŞ'nin sigorta şirketine bu araçtan dolayı prim borcu bulunmamaktadır. Ayrıca araç 122 gün sigortalı kalmıştır.

NET PRİM : 600 TL
 GİDER VERGİSİ %5 : 30 TL
 (Net Prim x %5)
 TOPLAM (Brüt Prim) : 630 TL
 365-122=243 Bu süreye ait prim ve vergiler iade edilecektir.
 İade edilecek prim : 365 günlük prim 600 TL
 243 günlük prim X TL ise
 X=399,45
 İade edilecek vergi : 365 günün vergisi 30 TL
 243 günün vergisi X TL ise
 X=19,97

717 MOTORLU KARA TAŞIT. ARAÇ. KASKO 717.01 Mot. Kara Taşıtl. Araç. Kasko Teknik Gelir 717.01.01 Yazılan Primler	399,45	
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Ödenecek Vergiler 360.01.01 Gider Vergisi		19,97
102 BANKALAR 102.01 Vadesiz 102.01.01 Türk Parası		419,42
İptal edilen poliçe tutarının ödenmesi		

5) Yetkili sigorta acentesi, X Limited Şirketine (sigortalı-sigorta yaptıran) ait araç için C Sigorta Şirketi adına Kasko Sigortası poliçesi düzenlemiştir. Poliçenin net prim tutarı 1.500 TL. Acente komisyonu %10'dur.

NET PRİM : 1.500 TL

GİDER VERGİSİ %5 : 75 TL

(Net Prim x %5)

TOPLAM (Brüt Prim) : 1,575 TL

ACENTE KOMİSYONU : 150 TL

(Net Prim x %10)

Acentenin keseceği tutar

Acente komisyonu + Gider Vergisi = 150 + 75 = 225 TL

Sigorta Şirketine acentenin ödeyeceği tutar

Brüt Prim-Acentenin keseceği tutar = 1.575 - 225 = 1.350 TL

Ödeme şu şekilde yapılacaktır. Tamamı peşin

120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR		
120.03 Araçlardan Alacaklar		
120.03.01 Acentelerden Alacaklar	1.575	
717 MOTORLU KARA TAŞIT. ARAÇ. KASKO		
717.01 Motorlu Kara Taşıtl. Araç. Kasko Teknik Gelir		1.500
717.01.01 Yazılan Primler		
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		
360.01 Ödenecek Vergiler		75
360.01.01 Gider Vergisi		
Prim üretimi tahakkuku		

701 YANGIN	150	
701.01 Yangın Teknik Gelir		
701.01.01 Yazılan Primler	75	
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		
360.01 Ödenecek Vergiler		
360.01.01 Gider Vergisi		
120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR		225
120.03 Araçlardan Alacaklar		
120.03.01 Acentelerden Alacaklar		
Acente komisyonunun ve gider vergisinin acentenin hesabının düşülmesi		

Acente kalan 1,350 TL'yi sigorta şirketinin banka hesabına yatırmıştır.

102 BANKALAR	1.350	
102.01 Vadesiz		
102.01.01 Türk Parası		
120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR		1.350
120.03 Araçlardan Alacaklar		
120.03.01 Acentelerden Alacaklar		
Yetkili acenteden tahsilat		

6) C Sigorta şirketi tarafından yapılan yangın sigortası prim tutarı net 7.500 TL olan bir sigorta poliçesinin reasürans dağılımı şöyledir.

Konservasyon primi : 1.500 TL (Sedan şirketin üzerinde bıraktığı tutar)

Millî Reasürans % 15, komisyon oranı %40

Reasürör A %50, reasürör B %30, reasürör C %20, reasürörlerin komisyon oranı %30

Bu verilere göre reasürans dağılım şöyle olacaktır.

	PRİM		KOMİSYON TUTARI
Konservasyon	1.500		
Milli reasürans (7,500 – 1,500) * %15	900	%40	360
Trete (reasürör payları)	5.100	%30	1.530
TOPLAM	7.500		1.890
Trete (Reasürörlerin paylarının hesaplanması)			
Reasürör A (7.500 – 2.400) * %50	2.550	%30	765
Reasürör B (7.500 – 2.400) * %30	1.530	%30	459
Reasürör C (7.500 – 2.400) * %20	1.020	%30	306
TOPLAM	5.100		1.530

701 YANGIN 701.01 Yangın Teknik Gelir 701.01.12 Reasürörlere Devredilen Primler	6000	
320 SİGORTACILIK FAALİYETL. BORÇLAR 320.07 Reasürans Şirketlerine Borçlar 320.07.m Milli Reasürans 900 320.07.x Reasürör A 2.550 320.07.y Reasürör B 1.530 320.07.z Reasürör C 1.020		6000
Reasürör primlerinin tahakkuku		

120 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR 120.07 Reasürans şirketlerinden Alacaklar 120.07.mMilli Reasürans 360 120.07.x Reasürör A 765 120.07.y Reasürör B 459 120.07.z Reasürör C 306 701 YANGIN 701.01 Yangın Teknik Gelir 701.01.1 Kazanılmamış Primler Karşılığında Değişim 701.01.2 Reasürans Komisyonları Alınan komisyonların tahakkuku	1.890	1.890
---	-------	-------

Reasürör A şirketinin yapması gereken kayıt şöyledir:

120 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR 120.07 Reasürans Şirketlerinden Alacaklar 120.07.ss Sedan 701 YANGIN 701.01 Yangın Teknik Gelir 701.01.11 Sedanlardan Devralınan Primler Alınan primlerin tahakkuku	2.250	2250
---	-------	------

701 YANGIN 701.01 Yangın Teknik Gelir 701.01.2 Kazanılmamış Primler Karşılığında Değişim 701.01.2.rr Reasürans Komisyonları 320 SİGORTACILIK FAALİYETL. BORÇLAR 320.07 Reasürans Şirketlerine Borçlar 320.07.ss Sedan Ödenen komisyonların tahakkuku	765	765
---	-----	-----

7) X Reasürans Şirketi, C Sigorta A.Ş.'den kaza branşına ilişkin 70.000 TL tutarında prim devralmıştır.

120 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR 120.05 C Sigorta Şirketi	70.000	
715 ZORUNLU KARAYOL. MALİ SOR. TEKNİK K/Z 715.01 Yazılan Primler		70.000
Kaza Primi		

715 ZORUNLU KARAYOLU MALİ SOR. TEKNİK. K/Z 715.01 Reasürans Komisyonları (Verilen)	70.000	
420 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR 420.05 C Sigorta Şirketi		70.000
Komisyon Tahakkuku		

8) C Sigorta Şirketi yurt içinde faaliyetine devam etmekte olan X Reasürans Şirketine emtea branşına dair 50.000TL tutarında prim devretmiştir. Komisyon oranı %12'dir.

710 EMTEA TEKNİK K/Z HESABI 710.01 Yazılan Primler	50.000	
420 SİGORTACILIK FAAL. BORÇLAR 420.07 Reasürans Şirketlerine Borçlar		50.000
Emtea Primi		

120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR 120.07 Reasürans Şirketlerinden Alacaklar	6.000	
710 EMTEA TEKNİK K/Z HESABI 710.01 Yazılan Komisyonlar		6.000
50.000*%12=6.000		

9) C Sigorta Şirketinde kasko sigortası bulunan araç kaza yapmıştır. Aracın tazminat değeri 20.000 TL. Araç kullanılamaz duruma gelmiştir. Sovtaj değeri ise 10.000 TL'dir. Aracı sigortalı almıştır. Net tutar sigortalıya çek verilerek ödenmiştir.

Tazminat değeri	: 20.000 TL
Sovtaj tutarı	: 10.000 TL
Gider vergisi %5 (10.000 x %5)	: 500 TL
Sigortalıya ödenecek Tutar	: 9.500 TL

717 MOTORLU KARA TAŞITLARI ARAÇ. KASKO 717.02 Motorlu Kara Taşıtları Araç. Kasko Teknik Gider 717.02.1 Ödenen Hasarlar	20.000	
717 MOTORLU KARA TAŞITL. ARAÇ. KASKO 717.01 Motorlu Kara Taşıtları Araç. Kasko Teknik Gelir 717.01.5 Diğer Teknik Gelirler		10.000
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Ödenecek Vergiler 360.01.1 Gider Vergisi		5.000
103 VER. ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-) 103.01 Türk Parası		9.500

10) A Firmasına ait yangın sigortaları, C Sigorta şirketinin jeran olduğu bir koasürörler grubu tarafından eşit paylarla ve koasürans yoluyla sigortalanmıştır. Jeran şirket tarafından düzenlenen poliçede net prim 200.000 TL'dir. Koasürörlerin payları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Koasürörler	Net Prim	Gider Vergisi	Brüt Prim
C Sigorta Şirketi (Jeran)	50.000 TL	2.500 TL	52.500 TL
X Şirketi	50.000 TL	2.500 TL	52.500 TL
Y Şirketi	50.000 TL	2.500 TL	52.500 TL
Z Şirketi	50.000 TL	2.500 TL	52.500 TL
Toplam	200.000 TL	10.000 TL	210.000 TL

Jeran Şirket poliçe bedelini A Firmasından tahsil etmiş ve diğer şirketlere dağıtmıştır. Jeran şirketin muhasebe kaydı şu şekildedir:

120 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR 120.01 Sigortalılardan Alacaklar 120.01.x A Firması	52.500	
701 YANGIN TEKNİK K/Z HESABI 701.01 Yazılan Primler		50.000
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Ödenecek Vergiler 360.01.01 Gider Vergisi		2.500
Gider Vergisi: $50.000 * \%5 = 2.500$		

Koasürörlerin her birine ait kayıtlar ise şu şekilde olacaktır:

120 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR		
120.01 Sigortalılardan Alacaklar	52.500	
120.01.03 Aracılardan Alacaklar		
701 YANGIN TEKNİK K/Z HESABI		
701.01 Yazılan Primler		50.000
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		2.500
360.01 Ödenecek Vergiler		
360.01.01 Gider Vergisi		

Jeran Şirket ise ayrıca aşağıdaki kaydı yapacaktır:

120 SİGORTACILIK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR		
120.01 Sigortalılardan Alacaklar	157.500	
320 SİGORTACILIK FAAL. BORÇLAR		157.500
320.03 Araçılara Borçlar		
X Sigorta Şirketi 52.500		
Y Sigorta Şirketi 52.500		
Z Sigorta Şirketi 52.500		

11) C Sigorta Şirketinin 2010 tarihi itibarıyla bir yıllık yangın branşı net prim üretimi 2.000 TL'dir. Yıl sonu itibarıyla şirketin poliçelerinin tamamı yürürlükte olup, belirtilen tutarın 1.600 TL'si yurt içinde faaliyet gösteren reasürör şirketlere devredilmiştir.

Kazanılmamış Primler Karşılığı Alınan Prim (Alınan Prim*0.335)

Kazanılmamış primler Karşılığı Devredilen Prim (Devredilen Prim*0.335)

Brüt kazanılmamış primler karşılığının ayrılması:

701 YANGIN TEKNİK K/Z HESABI 701.01 Kazanılmamış Primler Karşılığı	670	
35 TEKNİK KARŞILIKLAR 350 Kazanılmamış Primler Karşılığı		670
2.000*%33,5=670		

Kazanılmamış Primler Karşılığı Reasürör Payı:

35 TEKNİK KARŞILIKLAR 350.02 Kazanılmamış Primler Karşılığı Reasürör Payı	536	
701 YANGIN TEKNİK K/Z HESABI 701.01.2 Kazanılmamış Primler Karşılığı Reasürör Payı		536
1.600*%33,5=536		

Bir önceki yıldan (2010) devreden Kazanılmamış Primler Karşılığı:

35 TEKNİK KARŞILIKLAR 350 Kazanılmamış Primler Karşılığı	670	
701 YANGIN TEKNİK K/Z HESABI 701.01 Kazanılmamış Primler Karşılığı		670

12) Dönem sonundaki muallak hasarlar ve tazminat karşılığı 3.335 TL'den 335 TL'si konservasyon olarak şirket payını, kalan 3.000 TL ise reasürörlerin payını oluşturmaktadır.

715 ZORUNLU TRAFİK TEKNİK K/Z HESABI 715.01 Muallak hasarlar karşılığı	3.335	
353 MUALLAK HASAR VE TAZM.KARŞ.		335
715 ZORUNLU TRAFİK TEKNİK K/Z HESABI 715.02 Muallak Hasarlar Karşılığı Reasürör Payı		3.000
Dönem sonu Muallak Hasar Karşılığı ve Reasürans Payı		

13) Şirkette halen çalışmakta olan personele 100.000 TL avans ödemesi yapılmıştır. Ayrıca şirkete alınan demirbaşlar için de 60.000 TL tutarında avans ödemesi bankadan yapılmıştır.

195 İŞ AVANSLARI	60.000	
196 PERSONELE VERİLEN AVANSLAR	100.000	
100 KASA HESABI 100.01 Türk Parası		100.000
102 BANKALAR 102.01 Vadesiz Mevduat		60.000

14) 15.000 TL tutarındaki yangın branşına ait vergilerin tahakkuku ve acente aracılığıyla ödenmesi gerçekleştirilmiştir.

701 YANGIN TEKNİK K/Z HESABI 701.01 Ödenen Hasarlar	15.000	
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Ödenecek Vergiler 360.01.01 Gider Vergisi		15.000
Vergilerin Tahakkuk Etmesi		

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Ödenecek Vergiler 360.01.01 Gider Vergisi	15.000	
320 SİGORTACILIK FAAL.BORÇLAR 320.03 Araçlara Borçlar		15.000
Vergilerin Acente Aracılığıyla ödenmesi		

15) C Sigorta Şirketi, X Reasürans Şirketine %10 komisyon karşılığında 12.500 TL tutarında nakliyat branşına ilişkin prim devretmiştir.

120 SİGORTACILIK FAAL. ALACAKLAR 120.07 Reasürans Şirketlerinden Alacaklar	1.250	
710 EMTEA TEKNİK K/Z HESABI 710.02 Reasürans Komisyonları		1.250
Komisyon Tahakkuku		

SONUÇ

Sigorta yaptırmak bir eğitim ve kültür birikimidir. Türkiye’de özel sigorta bilincinin gelişmemiş olması ve sigorta eğitiminin yetersizliği sigortacılığın yeterince gelişmemesine neden olmaktadır. Bunu gidermek için ilkokullardan başlayarak öğrencilere sigorta bilinci aşılanmalı, sigortacılıkla ilgili eğitim veren yükseköğretim kuruluşları arttırılmalı ve eğitilmiş çalışan kazanılmalıdır. Sigorta sistemi devlet politikası içine alınmalıdır.

Türkiye’de sigortanın ekonomik anlamı ve işlevi yeteri kadar anlaşılamadığı için sigortaya lüks ve pahalı bir hizmet gözüyle bakılmıştır. Sigortanın bir masraf kapısı, gereksiz bir harcama şeklinde kabul edilmesi de aynı düşüncenin bir başka belirtisidir.

Türkiye’de genel olarak eksperlerle sigortacılar arasında sorunlar vardır. Sigorta poliçeleri ortalama bir insanın anlamayacağı kadar karışık ve okunmayacak şekilde hazırlanmıştır. Sigortacılığın gelişmemesinde dağıtım kanalını oluşturan acentelerin de hataları vardır. Meslekle ilgili olmayan kişilere ve kuruluşlara rastgele acentelik verilmiştir. Bilinçsiz ve yetiştirilmemiş prodüktör ve acentelerin kamu ilişkilerinde ki bilinçsiz, gerçek dışı beyanları, sonucu düşünmeden poliçe satma eğiliminde olmaları sigorta sektörü için olumsuzluklardan biridir. İdeal olan sigorta acentelerinin başka bir iş yapmadan sadece sigorta işleri yapmalarıdır.

Türkiye’de sigorta kesimi daha çok bankaların ve holdinglerin yan kuruluşu olarak faaliyet göstermektedir. Gelişmiş ülkelerde sigorta şirketleri hem bankalardan daha güçlü sermaye yapısına sahip hem de bankaların sahibi durumunda iken; Türkiye’de bu durum tam tersidir. Bankaların vermiş oldukları kredileri güvence altına almak için yaptıkları sigorta poliçeleri sektörde özellikle acentelere karşı haksız rekabete neden olmaktadır.

Gelişmiş ve çağdaş ülkelerde, sigortasız bir hayatı düşünmek, hemen hemen imkânsızdır. Sigortasız bir hayatta risklerle her gün karşı karşıya olan insanlar ve işletmeler, sigorta sayesinde, oluşacak her türlü riskten dolayı

ekonomik sonuçlarını karşılayacak bir sistem içinde olmanın getirdiği avantajı kullanır ve böylece istikrarlı bir hayat ve ekonomik faaliyet sürdürebilirler.

Dünyanın tüm gelişmiş ülkelerinde lokomotif rol üstlenen sigortacılık sanayileşmekte olan ekonomilerin en dinamik sektörlerinden birisidir. Gelir seviyesi düşük ülkelerin ekonomilerinde ağırlığı hissedilmeyen sigorta sektörü, ülkelerin gelir seviyesi yükseldikçe ekonomik kalkınma içerisinde önem kazanmaya başlamaktadır. Ekonomik gelişmişlik düzeyi arttıkça sigortacılığın yaygınlaşacağı, sigorta kavramı toplumda kök saldıkça ekonomik gelişmenin ivme kazanacağı, genel bir kural olarak kabul edilmektedir.

Sigortacılık sektörü ekonomiye olan bu katkılarından dolayı vazgeçilmez ve her gün gelişmekte olan bir sektördür. Türkiye’de de sigortacılık gelecek vadeden bir daldır. Gerekli teşvik ve tedbirler alındığı takdirde Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de sigorta sektörü gelişerek ekonomideki etkin rolünü gerçekleştirebilecektir.

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- ALPAY, Timuçin, Temel Sigortacılık Bilgileri ve Uygulamalı Hasar Yönetimi, Yüce Yayınları, İstanbul, 2001.
- ATALAY, Ali Utku, Avrupa Birliği Perspektifiyle Hizmetlerin Serbest Dolaşımı Kapsamında Türk Sigorta Sektörünün Değerlendirilmesi, Ekonomik ve Mali Konular Dairesi, Ankara, Ağustos, 2004.
- BENLİGİRAY, Yılmaz, BANAR, Kerim, Banka ve Sigorta Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1707, Eylül 2006.
- DUMAN, Şebnem, Sigorta Tekniği, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayın No:816, Ekim 1994.
- ERGİN, Hüseyin, Muhasebeye Giriş, Kütahya, Ekspres Matbaası, 7.Baskı, 2001.
- GÜVEL, Enver Alper, GÜVEL, Afıtap Öndaş, Sigortacılık, Üçüncü Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- KOÇAK, Recep, Tek Düzen Hesap Planı Açıklamalı Sigorta Muhasebesi, Can Matbaa İstanbul, 2000.
- ÖZBOLAT, Murat, Temel Sigortacılık, Birinci Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- ÖZKAN, Mehmet, Sigorta İşlemleri ve Muhasebesi, Bilim Teknik Yayınevi, Ocak 1998.
- PARASIZ, İlker, DİRİMTEKİN, Tuğrul, Bankacılık ve Sigortacılığa Giriş, Anadolu Üniversitesi Yayın No:754, Eylül 2000.
- RODRİGUEZ, Rita M., Carter, E.Eugene, International Financial Management, Hall International Editions, New Jersey, 1984.
- PEKİNER, Kamuran, Sigorta İşletmeciliği, İstanbul, Sermet Matbaası, 1974.
- SERDAR, İdris, Sigortanın Temel Kavramları ve Sigorta İşletmelerinin Muhasebesi, Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü, Mart 2005.

- SÖZER, A. Nazım, Türkiye’de Sosyal Hukuk, Barış Yayınları, 2.Baskı, Fakülteler Kitabevi, İzmir, 1998.
- TEKŞEN Ömer ve ATAY Serdar, Sigorta İşlemleri Muhasebesi, Baran Ofset, 1.Baskı, Ankara, Mayıs 2006.
- TUNA, O., N. Yalçıntaş, Sosyal Siyaset, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1991.
- URALCAN, Şebnem, Sigortacılık Uygulamaları, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2005.
- UYANIK, Atilla, Denetim, Muhasebe ve Vergilendirme (Sigorta Sektörü Uygulamalı), Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 1.Baskı, İstanbul, Kasım 2001.
- ÜNAL, Targan, Sigorta Sektörünün Ekonomik İşlevi ve Fon Yaratma Kapasitesi, İTO Yayınları, İstanbul, 1994.
- WALİGORE, Harry J., Evolution of Insurans Accounting and Regulation, USA, 1986.
- YARDIMCIOĞLU, Mahmut, Sigortacılık Hesap Planı ve Muhasebe Sistemi, Tablet Yayınları, Konya, 2007.
- YÜCESOY, Cevat, Sigorta İşletmeleri ve Muhasebesi, Çağlayan Kitabevi, 1.Baskı, İstanbul, 1966.

DERGİLER

- CANSIZLAR, Doğan, Bireysel Emeklilik Sistemi ve Sermaye Piyasaları, İşveren Dergisi, Cilt:40, Sayı:3, 2001.
- GÜRSOY, H., Sigorta Sektörünün Ekonomiye Katkısı Türkiye İncelemesi, Son Baskı Sanal Dergi, S.6, 2005.

TEZLER

- BALTA, S.G., Türkiye’de Sigorta Sektörünün Gelişimi, Ekonomideki Yeri ve Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1997.

- ÇALDAĞ, Yurdakul, Sigorta İşletmeleri ve Muhasebenin İncelenmesi, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını No:125, Ankara, 1979.
- ÇELİKOĞLU, İ., Sosyal Güvenlik Sistemlerinin Finansman Yöntemleri ve Türkiye Uygulaması, DPT Uzmanlık Tezleri, 1994.
- ÖKSÜZ, Hatice, Sigorta İşletmelerinde Finansal Tabloların İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1996.
- SAĞLAM, Necdet, Sigorta İşletmelerinde Mali Tabloların Hazırlanması ve Avrupa Birliğine Uyum, Doktora Tezi, Eskişehir, Mayıs 1996.
- SARIASLAN, Metin, Türk Sigorta Muhasebesi Sistemi ile Avrupa Birliği Uygulamalarının Karşılaştırılması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2005.
- TEMİZER, Uygur, Sigorta İşletmelerinde Muhasebe Düzeninin İncelenmesi ve Tek Düzen Hesap Planı Önerisi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1995.

İnternet Kaynakları

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 10 Temmuz 2001 Tarihli 24458 sayılı Resmi Gazete, Md. 70-75-94-94/6, <http://www.gib.gov.tr/index.php?id=1028>
- 243 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 07 Eylül 1995 Tarihli 22397 sayılı Resmi Gazete, Md. 176-177-177/4-182-193-197-200-204-205-207-209-210-213, <http://www.ismmmo.org.tr/html.asp?id=5663>
- 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, Md.40,
http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/yy_mevzuati/mevzuat_detay.php?kod=30&turu=ka
- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, Md. 91,
<http://www.sbnsigorta.com.tr/diger/vergi.aspx>
- 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu,
http://www.alomaliye.com/bireysel_emeklilik.htm

488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu, Md. 5-21,

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.488.pdf>

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu, 20.05.2006 tarihli 26173 sayılı Resmi Gazete,

http://www.alomaliye.com/mayis_06/5502_sayili_kanun.htm

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21.06.2006 Tarihli 26205 sayılı Resmi Gazete, Md.1-8-14-34,

<http://www.gib.gov.tr/index.php?id=1079&uid=pvniwF2C5Lc3vQQ4&type=kanun>

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 26.7.2007 tarih ve 26594 sayılı Resmi Gazete, Md. 14,

http://www.alomaliye.com/2007/5684_sayili_kanun.htm

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu, 22.10.2010 tarihli 27737 sayılı Resmi Gazete, Md.1-28-29-31-46-47,

<http://www.allianzsigorta.com.tr/DB/Documents/6802%20Say%C4%B1%C4%B1%20Gider%20Vergiler%20Kanunu.pdf>

7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu,

http://www.alomaliye.com/7397_nolu_kanun.htm

Bireysel Emeklilik Sistemi, <http://www.egm.org.tr/BESP/default3.asp?r=2>

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 7 Nisan 2001 tarih ve 24366 sayılı Resmi Gazete,

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/06/20120629-1.htm>

Hayat Sigortaları Yönetmeliği, 18.07.2007 tarihli 26586 sayılı Resmi Gazete, Md. 20-21, http://www.alomaliye.com/2007/hayat_sigorta_yonet.htm

<http://ekonomi.milliyet.com.tr>

http://tr.wikipedia.org/wiki/Akt%C3%BCerya#Akt.C3.BCerya.27_n.C4.B1n_.C3.A7e.C5.9Fitli_tan.C4.B1mlar.C4.B1, Erişim Tarihi:03.10.12

Katma Değer Vergisi Kanunu

Sigorta Acenteleri Yönetmeliği, 14 Haziran 2008 Tarihli 26847 sayılı Resmi Gazete, <http://www.sigorta.org.tr/acente/index.php>

Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğ, 11/07/2007 tarihli ve 26579 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2007/1 sayılı http://www.alomaliye.com/2007/sigorta_brans_2007_1.htm

Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik, 28.07.2010 tarihli 27655 sayılı Resmi Gazete, Md. 9, <http://www.tsb.org.tr/sayfa/sigorta-ve-reasurans-ile-emeklilik-sirketlerinin-teknik-karsiliklarina-ve-bu-karsiliklarin-yat>

Sigorta ve Reasürans Şirketleri İle Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik, 4.07.2007 tarih 26582 sayılı Resmi Gazete, Md. 6-7, http://www.alomaliye.com/2007/sigorta_reasurans_1407.htm

Sigortacılık Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ, 17.09.2005 tarih ve 25939 sayılı Resmi Gazete, http://sigortaanaliz.com/index.php?option=com_content&view=article&id=205:sigortaclk-hesap-plan-ve-zahnamesi-hakknda-tebli-&catid=61:hesap-plan&Itemid=86

Tk Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd.Şti., http://www.tksigorta.com.tr/viewpage.php?page_id=2

TSRSB, Yangın Sigortaları, <http://www.tsrbsb.org.tr/sayfa/yangin-sigortalari>

Türk Ticaret Kanunu, Md. 64/1-64/3-66/1-66/2-1401-1434-1472, <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6102.html>

EKLER**EK-1: KONSOLİDE BİLANÇO ÖRNEĞİ**

31 / 12 / 200..... TARİHLİ KONSOLİDE BİLANÇO	Elementer Şirketler	Hayat ve Emeklilik Şirketleri	Toplam
CARİ VARLIKLAR			
Nakit ve Benzeri Varlıklar			
Finansal Varlıklar İle Riski Sigor. Ait Fin. Yat.			
Esas Faaliyetlerden Alacaklar			
İlişkili Taraflardan Alacaklar			
Diğer Alacaklar			
Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları			
Diğer Cari Varlıklar			
CARİ OLMAYAN VARLIKLAR			
Esas Faaliyetlerden Alacaklar			
İlişkili Taraflardan Alacaklar			
Diğer Alacaklar			
Finansal Varlıklar			
Maddi Varlıklar			
Maddi Olmayan Varlıklar			
Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları			
Diğer Cari Olmayan Varlıklar			
AKTİF TOPLAMI			
KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER			
Finansal Borçlar			
Esas Faaliyetlerden Borçlar			
İlişkili Taraflara Borçlar			
Diğer Borçlar			
Sigortacılık Teknik Karşılıkları			
Ödenecek Vergi ve Benzeri Diğer Yüküm. ile Karş.			
Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar			
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları			
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler			
UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER			
Finansal Borçlar			
Esas Faaliyetlerden Borçlar			
İlişkili Taraflara Borçlar			
Diğer Borçlar			
Sigortacılık Teknik Karşılıkları			
Diğer Yükümlülükler ve Karşılıkları			
Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar			
Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları			
Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler			
ÖZSERMAYE			
Ödenmiş Sermaye			
Sermaye Yedekleri			
Kâr Yedekleri			
Geçmiş Yıllar Karları			
Geçmiş Yıllar Zararları (-)			
Dönem Net Karı			
PASİF TOPLAMI			

EK-2: SİGORTA ŞİRKETLERİ HAYAT BRANŞI KAR ZARAR HESABI**SİGORTA ŞİRKETLERİ HAYAT BRANŞI KAR ZARAR HESABI (YTL)**

TEKNİK GELİRLER

Yazılan Primler

Kazanılmamış Primler Karşılığı

Devreden Kazanılmamış Primler Karşılığı

Devam Eden Riskler Karşılığında Değişim

Hayat Branşı Yatırım Gelirleri

Diğer Teknik Gelirler

TEKNİK GİDERLER

Ödenen Hasarlar

Muallak Hasarlar Karşılığı

Devreden Muallak Hasarlar Karşılığı

Hayat Matematik Karşılığı

Devreden Hayat Matematik Karşılığı

İkramiye ve İndirimler Karşılığında Değişim

Yatırım Riski Hayat Sigortası Poliçe Sahiplerine Ait Poliçeler İçin

Ayrılan Karşılıklarda Değişim

Diğer Teknik Karşılıklarda Değişim

Faaliyet Giderleri

Yatırım Giderleri

Yatırımlardaki Gerçekleşmemiş Zararlar,

Teknik Olmayan Bölüme Aktarılan Yatırım Giderleri

TEKNİK KAR ZARAR

EK-3: EMEKLİLİK BRANŞI KAR ZARAR HESABI**EMEKLİLİK BRANŞI KAR ZARAR HESABI (YTL)**

TEKNİK GELİRLER

Fon İşletim Gelirleri

Yönetim Gideri Kesintisi,

Giriş Aidatı Gelirleri

Ara Verme Halinde Yönetim Gideri Kesintisi

Özel Hizmet Gideri Kesintisi

Sermaye Tahsis Avansı Değer Artış Gelirleri

Diğer Teknik Gelirler

TEKNİK GİDERLER

Fon İşletim Giderleri

Sermaye Tahsis Avansları Değer Azalış Giderleri

Faaliyet Giderleri

Diğer Teknik Giderler

TEKNİK KAR ZARAR